

74
GibotAndot

V E R S E I

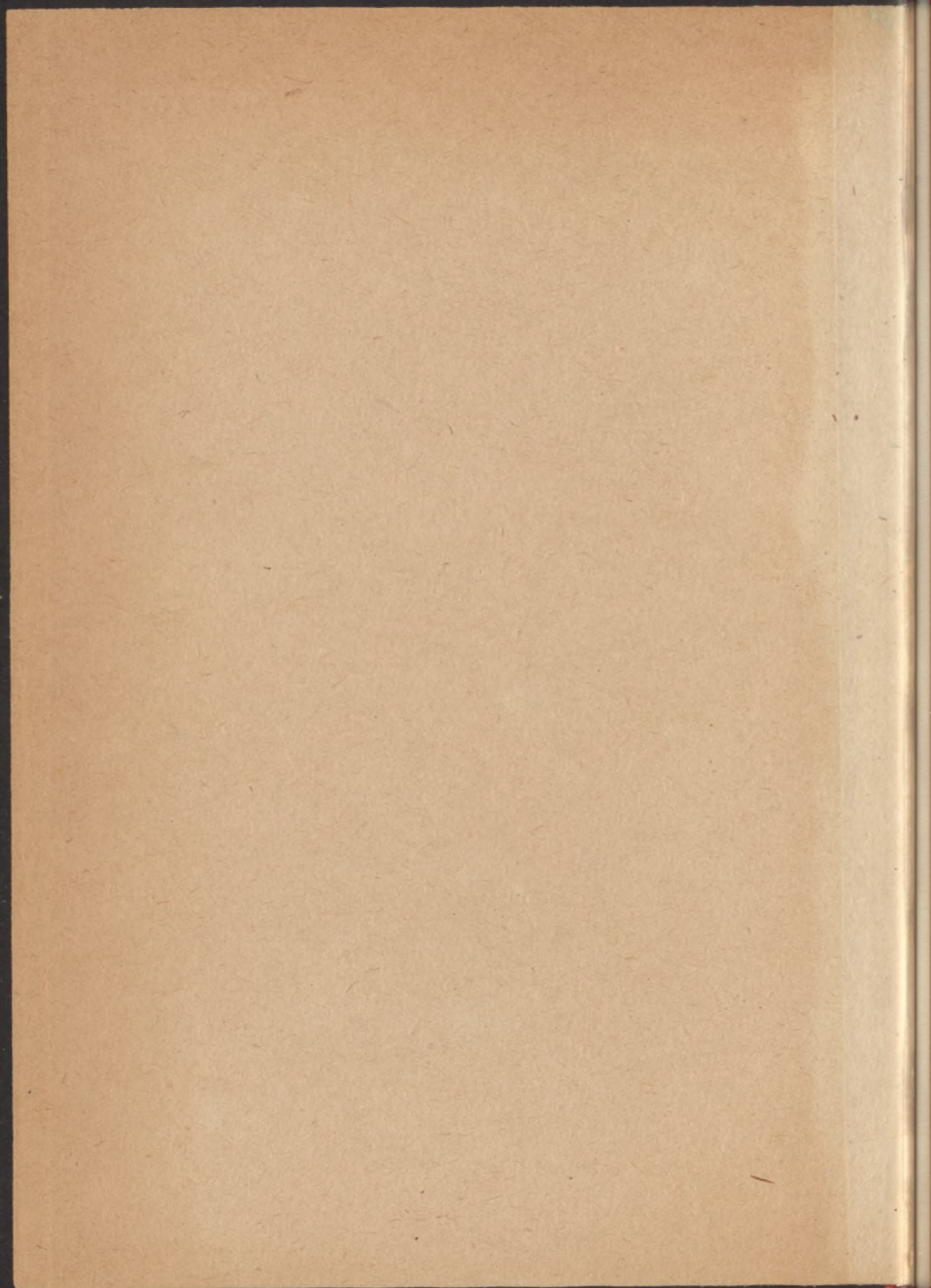
A T H E N A E U M

GÁBOR ANDOR VERSEI

A szikrázó tollú publicista, a békebeli Érdekes Újság száj-ról-szájra adott humoros verseinek és tréfáinak szerzője, hatalmas belső utat tett meg, amíg költeményeiben odáig jutott el, hogy az emberi haladás eszméinek adjon hangot költészetében. Egy valamiben maradt csupán állandó: a forma biztos kezelésében és abban, hogy a világ jelenségeit sohasem sablonos oldalukról fogta fel, hanem mindig tudott találni egy olyan érdekes kristályos formát, hogy a versei nem váltak sem propaganda-, sem programalkotásokká. Természetes szellemessége egyáltalán nem ment veszendőbe, ott csillog minden versének rímében, minden strófa-fordulatban, abban a ragyogó elevenségben, amely minden szavának különös tónust ad és soha nem engedi, hogy gondolatai vagy témái frázisként hassanak. Így lesznek nála az örök banalitások, akár a humor kedves bábjáték-színpadán játszik velük, akár a lelkesedés ad alájuk talapzatot, mindig költői élményekké és meglepő olvasmányokká. A magyar irodalom régi tartozását rója le, mikor ennek a különös arcú és jellegzetes sorsú poétának teljes lírai életművét összegyűjti.

GÁBOR ANDOR
VERSEI

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

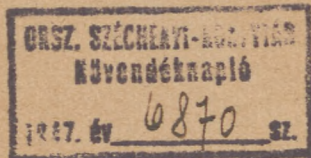

GÁBOR ANDOR
VERSEI.

ATHENAEUM

158934

Felelős kiadó : Solt Sándor igazgató

472086. — Athenaeum, Budapest

Felelős : Gorszky Tivadar igazgató

UTAT KERESVE

1904—1915

TÜKÖR ELŐTT

A koponyámat nézem a tükörben,
Lehámlik róla hajfürt, orca, ajk ;
S amint szememmel mindezt lesöpörtem,
Csak torz mosoly marad meg, ime, rajt'.

Vigyorgó fogu, csorbaorru rém
Bólint előttem az üveglapon,
A szem helyén két lyuk tátong elém,
Minden-látóan vagy egész' vakon.

A hajam szőke volt. Sárga a csont.
A szám vörös volt. Most nincsen nyoma.
A szemgödrön át üresen borong
Elmált agyamnak öblös otthona.

És én csak nézem. A hátam se borzad,
Hiába néz rám vissza ily csunyán.
Nem lesz a szívem dobogása gyorsabb :
Ez a koponya az én koponyám.

Köszöntelek, te sárga csontedény !
Amíg éltem, benned lakott a lelkem.
De már számomra nem gyullad ki fény,
A nagy sötétséget már átöleltem.

Köszöntelek ! Énem falaid' verte,
Énem, ki most veled beszélgetek.
S te jól szolgáltad, sápadt csontkehely, te,
Gond, kin, öröm szét nem feszíthetett.

Köszöntelek ! Én már rég nem leszek,
Velőm szétomlik, mint a nyári por,
S terád még akkor sem emel kezet
A megszűnés, mely rajtam áttipor.

Te vagy bennem az örökkönvaló,
Eltűnik, amit érzek, gondolok,
Én, kurtán élő, sebesen haló,
De megmarad a te csuf mosolyod.

Te mosolyogsz majd évszázakon át még,
Te, egy-két vékony, hajlott csontlemez,
Rajtam, ki ugy véltem : komoly e játék,
És elhittem, hogy élni érdemes.

NYÁR A LIGETBEN

A jázminbokrok sulyos illatot
Lopnak bele a nyári éjszakába ;
A tó felett langyos párázatok,
A hold ezüst ködöt hint el szítálva.

Fényétől sápadtan tarkállanak
A körbe ültetett virágos ágyak,
Köztük fehér, bus szobrok állanak,
Márványuk szinte élőbb, szinte lágyabb.

A gyári füstöt mésefelé veri
A szellő puhalebbenésű szárnya,
Csak édes sejtelemmel van teli
Titánia bűbájos éjszakája.

A levegő kábitón fűszeres,
Minden csupa vágy és szerelmi mámor,
Az is boldog, ki egy ágat keres,
Min étellel-halállal most leszámol.

Egyedül járok ; lépteim neszét
Magába szívja harmatgyöngyü pázsit,
Hogy az éj szent csendjét ne tépje szét,
S tovább lebegjen ez a szent varázs itt.

S hol a bokrok egy pad fölé borulnak,
S a két szentjánosbogár fénypöttyel ég,
Látom : szerelmesen hogy' összebujnak
Kopott mesterlegény, sovány cseléd.

Megcsalja őket és játszik velük
Titánia bűbajos éjszakája,
Egymás vállára csuklik a fejük
A hold ezüst ködöt hint el szítálva.

S egyszerre megorzongat valami,
Kirezzenek az éj csodáiból,
Tilos vajudást vélek hallani,
Csecsemősírást egy kapu alól.

GÁLYARABOK

Huzzuk evezőnket egyforma ütémrel,
Kifeszített nyakkal, puposodó háttal,
Mereven tekintünk, tágranyitott szemmel,
A homályon átal.

Egymásra se nézünk. Naphosszat utáljuk
A sok ólomszinü, petyhüdtráncu képet ;
Rabságunk, amelynek kinját együtt-álljuk,
Ellenségekké tett.

Csikorg a lapátnyel rozsdás karikája,
Valaki felsóhajt siró sóhajtással,
Megroppan a gálya kemény bordafája,
Nincs idebe más zaj.

Nem tudjuk a napot, a havat, az évet,
Megszámlálatlanul egy tömegbe folynak,
Nincs mult, se jövődő, ugy egymásba réved
A ma és a holnap.

Ó, ha nem ösmernők künn a szép világot,
Emberiebb volna ez a mi gyötrelmünk,
Könnyebb volna akkor az örök rabságot
Végiglen viselnünk!

De tudjuk: ha ittben a sötét nem oly vak,
Ottkinn az arany nap szikrázik az égen,
Csudás színjátékkal menny-víz egybeolvad
Kék végtelenségben!

Tudjuk: ha az ég zeng s az ár nekibődül
A szélvész kezdte meg gyönyörű játékát,
Tüzesipkét csihol ki a tömör felhőből,
Hullámhegyen lép át.

Olyankor lelkünkbe vágyakozás sajdul,
Feldobog a szívünk, meg akar repedni,
Szeretnénk részt kérni napfényből, viharból,
Zokogni, nevetni!

Aztán a csend tárja lomha szárnyait szét,
S huzzuk evezőnket egyhangu ütemmel,
Mereven tekintünk a homályba ismét
Tompa türelemmel.

KÜRTSZÓ AZ ÉJBEN

A gyérlámpájú sétatér fölött,
Sápadtan ül a nedves őszi köd.
Ritkul, gomolyg, meg-megszakad, rezeg.
Mínthyogha tépnék látatlan kezek.

Fenn... valahol... egy éhező zenész
Fuj kürtjén lassu, bús melódiát.
Az ablaka a puszta tέρre néz,
A dal a ködöt onnan zengi át.

Valami súlyos bánat van e dalban,
Valami tépő, gyilkos fájdalom.
Belemerül a köd vizébe halkan
Majd megtörik az egyik házfalon.

Az emberek a téren mind megállnak,
Szemük a zengő ködbe néz meredten.
Úgy érzik: kürtje bűg a nagy Halálnak,
S a hang most orvul a fejükre lebben.

A gyérlámpájú sétatér felett
A kürt tovább dalol, dalolva csábit.
Ki hallja hangját: mindent elfeled,
Csak tisztaságra, pihenésre vágyik.

A kürt zokog; majd egy futam remeg föl,
Mint vad sikoltás, mint egy szörnyű vád...
Egy életunt cseléd az emeletről,
A kövezetre dobja le magát.

BÁNYÁSZFALU

Fenyő-övezte völgykatlanba, mélyen,
Piszkos házak fölött néz szét a nap.
Odvukban sok száz ember kell hogy éljen,
Hajnalban vak tárnákba szállanak.

Egy-egy gyűrött asszony forog a házba',
Vadházastárs, feleség, aggszüle,
Tesz-vesz, minden kis zajra jól vigyázva,
S a tárnák felé figyel a füle.

A házak előtt gyerekek nyüzsögnek,
Rosszcsontú, húsú kis korcsemberek,
Örvendve fűnek, hernyónak, tücsöknek
Csapatjuk futkál, ugrik, hempereg.

Szemük ragyog még, selymét lágy hajuknak
Szenny és nyirok nem durvitotta el;
Kohóról, tárnáról még mit se tudnak,
Csak azt tudják, hogy élni játszva kell.

Ti kis fiuk, ti pötty penészvirágok,
Vajjon jó volt-e megszületnetek?
Tibennetek tenyészt rabszolgaságot
Tovább e rossz pokol köröttetek.

Ti kis fiuk, ti pötty penészvirágok,
Kár napsugárra nyitni friss szemet:
Elad, ki tompa állat még, apátok:
A bánya vár, a bánya eltemet.

A felvonó csikorg, a tárna ásit.
A nagy kohóban gyilkos láng lobog.
Egy ember meghal? Jön helyette másik.
Fiuk, jó lesz előbb meghalnotok.

KÖZÉPOSZTÁLY

A városon átjár a szél,
Sírás, sóhajtás nyögve kél,
Kapuk sarkából csikorog,
A föld hasából kikorog:
Nincs pénz! Nincs pénz!

»A lányom szüz, a csókja tűz,
Köröttünk a nyomor gyűrűz,
Nehogy az ucca egye meg,
Kegyelmes uram, vegye meg!«
Nincs pénz! Nincs pénz!

Kifizetném, de nem bírom.
Most nem. Inkább aláírom.
És mindkét nevet magam is.
Hamis váltó lesz? Jó, hamis.
Nincs pénz! Nincs pénz!

Kávéház-gőz, nikotinos,
Kopott kis férj; a nő csinos.
Kis férj, siralmas, megható,
Az asszony olcsón kapható.
Nincs pénz! Nincs pénz!

Az ott a hidkorláton áll,
Lenéz, aztán szaltót csinál,
Gond-zürzavarral volt teli,
A víz nyugodtan elnyeli.
Nincs pénz! Nincs pénz!

Jaj, leng halottas lepedő!
Jaj, elfogyott a levegő!
Jaj, ez a föld, ez magtalan!
Nem lázadsz még, boldogtalan?
Nincs pénz! Nincs pénz!

HAJNALI KÖD

Be hosszú volt az éj, be furcsa volt az álmom,
Álmom be furcsa volt.
Sóhajtó fák alatt *kellett* bolyongva járnom,
A lomb felém hajolt.
Az ágak ujjai mind szívemet keresték,
'A szívem nem hagyom'.
De rátaláltak és tövissel megsebeztek,
Még most is fáj nagyon.

Fehér ezüstpohár, ömlött a fény belőle:
Simán sütött a hold.

Valaki kergetett, futottam én előle,
És nem tudom, ki volt.
Nevemen szólított, halk hangja a fülemben,
Még most is itt zenél,
De meg nem álltam én, valami súgta: nem, nem!
Mert tudtam, hogy nem él.

Honnan jön és hogyan? s ha elröpül, hová száll
Ez álom-életünk?
Attól, hogy benn kuszált betűkkel írva gyász áll,
Reggel mért reszketünk?
Hogy álom-ág sebez, hogy álom-holtak élnek,
Mért tudjuk hinni másnap?
Hogy járom utjait az élet erdejének
Mért nem csak álma másnak?

Lehet... csak álma másnak.

ALSZIK A NAP

Alszik a Nap hamúszin fellegekben,
Meggalt az élet: szín, szag, íz, öröm.
Minden, mi szállt, a földre visszaretten,
S itt fojtogatja fekete köröm.

A lélek-napraforgó összefonnyad,
Aszottá dermed aranylevele.
Holott mélyén közönynek, unalomnak
Vivó vágyakkal van telistele.

Ó ez a fagy: a lángoknak halála,
Ó ez a köd: dús álmok temetője;
Ragyogó Nap, izzó fények királya!
Sugaras Nap! szabadíts ki belőle!

Hideg szemembe Te oltsz meleget,
Rideg szívem te hajtod lázadásra,

Az élet magját bennem Te veted,
Te ösztökélsz az Ujra, Szébbre, Másra !

E hangtalan keringő sirgödörre
Te dobsz mindennap fényszemfödelet.
Szegény fiad, nézd, hogy' meg van gyötörve,
Nem élhet, csak Belőled, csak Veled.

Alszik a Nap. Ajultan gyászolok,
Az agyam meddő, lelke didereg ;
A föld zord szürkéségen át forog,
Melyben nincs fény, nincs illat, nincs meleg.

Ó, napimádók, gyűljetek körém !
Zendítsetek hatalmas éneket !
Alszik Napunk sivár homály ölén,
Dallal hasítsuk át a vén eget !

FELVONÁSKÖZ

Jártam borongó álomtájakon,
Virágok hervadtak lágy lankadással ;
És, át a tejszinű ködfátylakon,
Bugott a gyászdal.

Bugott a gyászdal, halkan, édesen,
Megnyilt eremből folyt a vér szelíden,
Agyannak nem volt egy eszméje sem,
Nem vert a szívem.

Be jó volt tudni, hogy már nem tudok !
Be jó érezni, hogy többé nem érzek !
S nem bántanak, bár tőlük nem futok,
A szenvedések.

Meghaltan élek s élő nem vagyok,
Közöm már nincsen élethez, halálhoz ;

Lelkem nem fázott, mégis megfagyott,
S nem tür, nem áldoz.

És tudtam : im, a meddő életet
Belőlem az öröklét most kiissza ;
És eldob, mint egy horpadt serleget ;
Tudtam, hogy élek, ha felébredek,
És nem vágytam az ébredésre vissza.

RAVATAL

— 1911 —

Fekete posztóval a falat verjék ki,
Gyujtsanak meg, fejtül, két szál gyertyát néki.

Nyomják a szemét le, az állát felkössék,
Tatarozza testét koporsó-ékesség.

Ami volt ringy-rongya, feje alá hordják,
Hosszába, combjához, fektessék a kardját.

Bársony szemfödelet huzzanak föléje,
Virrasztók, siratók üljenek köréje :

Ríjjon a hegedü keserveset, szépet :
Megölik gazdái régi magyar népet.

ÉNEK

— 1912 —

Szemit a buzának
most verik a szérün
benzin hadaróval.
Takarózhat eztán
kényes magyar ember
bársony takaróval.

Eladja buzáját,
telik abbul arra,
selyemre is tellnék.
Kis-családnak csizma,
asszonynak kaláris
mi egyéb is kell még ?

Szeme a buzának,
lába van a pénznek,
törne le a lába !
Nem marad a háznál,
el-kifut belőle,
dehogyan áll glédába !

Viszik is, ha nem megy,
el is jönnek érte,
jajszomorú nóta.
Viszik illetékebe,
egyenes adóba,
görbébe meg pótbá.

Asszonynak kaláris ?
Csizma kis cselédnek ? ...
Géprészlet meg váltó !
Száz pengő nagy pénz volt.
De milyen kicsiny lett !
Tudja a Megváltó !

Munka után munka,
a tenyéren kéreg,
a ládába semmi !
Mondd csak, Uram, mondd csak
ennek most már mindig
így muszáj-e lenni ?

Annak, aki fárad
jókedve, bősége
hát már sose lesz-e ?

Útlevel íródik ...
fütik a hajókat ...
nincs messze a messze ...

Irtam ezt az írást
ezerkilenc-százban
és tizenkettőben ...
Szegény magyar népnek
ringó rózsafája
hervad vala tőben.

NÉPDAL

— 1913 —

Rendörgolyó a hasamban,
csendőrszurony a nyakamban ...
Ejha!
mégis vigan élek!
Nyugodalmas emberekkel
dehogysis cserélek!

A nyakkendőm megszorítom,
a villamost felborítom ...
Ejha!
betöröm a gázát!
Hogyha muszáj, nem is egyyet,
hanem háromszázat!

Allamgépben rozsdás srófok:
nagyon vének már a grófok,
Ejha!
mit akarnak, kérem?
Stampedlibül nem eleget
iszogatták vérem?

Pörg a csákó, peng a dolmány,
lelövet a magas kormány,
Ejha!

vérre vál a viz ma !
Rugjon egyet minden ember,
akin szük a csizma !

Nem szeretnek, nem ismernek,
kormányozni mégis mernek,
Ejha !
fülükbe kiáltok :
Lélekzeni nekem is kell,
utamba mit álltok ?

Róluk csepeg az én zsirom,
nem látják, hogy már nem bírom,
Ejha !
be meguntam őket !
Falatomat lenyelőket,
engem-nyergelőket !

Petróleum százhusz icce . . .
ettül van a népnek spicee,
Ejha !
hadd égjen a város !
Ugyis olyan undorító,
poloskás és sáros !

Börtönökbe bedugdosnak,
megtaposnak, megrugdosnak,
Ejha !
torkomat elmetszik.
Régi népjog : úgy döglöm meg,
ahogy nekik tetszik !

ALTATÓ

— 1914 —

Siket rónán át versel a vonat,
a táj az éj kékitőjébe ful.
Az ablakhoz lapítom arcomat:
faluk, faluk, elfogyhatatlanul.

A csend feszesre huzott kötele
szakad, amerre utunk kanyarog.
Az éj mégis álommal van tele,
alusztok, ugy-e, fáradt magyarok?

Alusznak ök. Alhatnak. Nincs veszély.
Mi az övék: nem lopja el lator.
Övék a tágas, messzi, széles éj,
amelybe fény sehonnan sem hatol.

Övék, amit hallgat az éjszaka,
amit álmodik az érett kalász,
övék a földnek szédítő szaga,
övék a kórság és övék a láz.

Övék a csend, a vastag és komor,
övék a köd, a tájon remegő,
övék a krumplival degesz gyomor,
övék az isten és a temető.

Csicsijja... bársonyon pihenjeteK,
most már én is alunni akarok.
Aludhattok, minden a tietek,
mert semmitek sincs, koldus magyarok...

CSATATÉR

— 1915 —

Napfény megcsillan rozsdarótt vason.
Kinyúló puskacső.
Mögötte egy baka fekszik hason.

A harc elment. Se ágyuszó, se kürt
nincs már itt a mezőn,
sem a győzedelmes had, sem a legyürt.

Be messze, messze öl már a csata,
s itt fekszik még hason,
s céloz az árok szélén egy baka.

Meredten fekszik, céloz mereven:
»Én már halott vagyok,
pusztuljon minden, ami eleven!»

GALICIA

— 1915 —

Országút mentén csatakos árok,
Feküsznek benne piros-huszárok.

Piros huszárok, országút mentén,
Golyó a szivben, vér van a mentén.

Morog az ágyu, valahol messze;
Nincs nevük nekik, sirjuk is lessz-e?

Székelyek? Kúnok? Palócok voltak?
Most már oly mindegy! Hősök és holtak.

Piros huszárok nyeregben ültek,
Golyók füttyültek, találtak, öltek.

Másutt nyargal már a hadak utja :
Huszárok holtát senkise tudja.

Felleges égbolt busul le rájuk,
A szemük nyitva, csukva a szájuk.

Felleges égen vijjog a kánya,
Piros huszárok szemét kívánja.

Valahol otthon falu szép lánya
Piros huszárok száját kívánja.

Ó, hogy megéltünk ilyen világot !
Igy terem árok piros virágot.

ELTÉVELYEDVE

1916—17

AJÁNLÁS

Azoknak, kik meghaltak értem,
Amíg én őértük nem éltem.
Az ember van; van önmagáér',
Mivelhogy nincsen semmiért se,
Odáig is csak nagysoká ér,
Hogy látva lássa ezt s ne értse.

ÁLTALÁBAN

Tudom, hogy témáim nem újak,
S a hangomat sem vélem ujnak,
De mégse várd, hogy félre-bújjak
Nyomán az első hangos hujnak.

Mi már magától értetődik,
Mi ugy véled kérdésnek ódon:
Dalomban, im, elédvetődik,
Mert én azon most is vivódom.

Életrül szólok és halálrul,
Elmém kinlódásához hűen,
S ha mit gondoltam, szóba zárul:
Kimondom simán, egyszerűen.

Hogy ez nem érdemem, tudom jól,
De azt se fogd reám, hogy vétkem;
Mást nem kínálok asztalomról,
Csak azt, ami magamnak étkem.

Keress ki más költőt magadnak,
Ha uj ujongásra vagy éhes,
Kiből e hangok felfakadnak,
Az ember sok-sok ezer éves.

33

Megállhatok, hogy visszanezzek :
Eléltem életem felét,
Aléltem pillantok feléd
Múlott multam, kusza ígézet.

Nagy tarkaság, sok kutyavásár,
Hangos zshivajgás szűk helyen
És többször vászon, mint selyem,
S nem voltam sem koldus, sem császár.

Amit akartam, megpróbáltam ;
Elhagytam, ha nem sikerült ;
Mi kezem alól kikerült,
Hogy rossz-e, jó-e, meg se vártam.

Nem szerettem, nem is gyűlöltem,
Csak néha hittem, hogy teszem.
Cserben ritkán hagyott eszem,
Nem adtam életet s nem öltem.

Nem rögzöttem meg s nem futottam,
Nem fogtam hát ki az időn ;
Egészséges maradt tudóm,
Viszont, lám, messzi nem jutottam.

Más méri életünket, nem mi,
De ahogy én elszámolom :
Keveset örlött a malom,
Itt plusz, ott minusz . . . Summa : semmi.

IMPRESSZIÓ

Az anya háromszor vetél,
Világra egy gyermek kerül.
A gyermek harminc évet él,
Először akkor néz körül.

Körülnéz és semmit se lát:
Város, falu, kémény, kazal...
Ó, ember! nem sok jut reád,
S az élet mindent elpazal.

SÓHAJTÁS

Egyszer jönne oly öröm,
Mit nem magam ások!
Melyért magam nem töröm,
Mit úgy hoznak, mások!

Jó szó, melyre én okot
Szép szóval nem adtam,
Pillantás, mely rámlobog
Nem-várt pillanatban!

Mozdulat, mely nem remél,
S mégis mozdul értem!
Csók, amely hirtelen ér,
Kitől nem is kértem!

Váratlanság! drága kincs!
Vonz-e vágy hatalma?
Egyszer volna, ami nincs,
S ami van ne volna!

SIKET SZONETT

A fára repkény hangtalan'kuszik ;
Nincs zizzenésük nyugvó leveleknek,
Esőcseppek fűről puhán peregnek,
Amint az árnyék némán rácsuszik.

A nap küllői messzi szétmerednek,
Aranykerék zengetlen' bucsuzik.
Felhőre, mely fölötte átuszik,
Fénypántok vatta-pöröllyel veretnek.

Kezem lemállik halkan az ölembe.
S zenélni kezd finom zenét fülembé
A csend, a füledt alkonyat szunyogja.

Ferde fatörzsnek dülleszkedve háttal
Csak bámulok az ég födelin átal,
S várom, hogy valaki szemem lefogja.

DAL

Be szép is volna szépen élni !
Mindig vágyódni és remélni !
Holnap reggeltől mégse félni !
És minden rosszat jóra vélni !

Nem rendbehozni, nem nevelni !
Gondatlan' napfényen heverni !
Piros körtét fáról leverni !
Patiencera kártyát keverni !

És nem törődni soha mással !
Vetéssel nem s nem aratással !
Nem fejlődéssel s haladással !
Jövővel és megmaradással !

Sokat sirni, sokat nevetni!
Szaladni tán, de nem sietni!
Feszült arcról lárvát levetni!
Szabad szeszélyt puhán követni!

Kockát dobálni vakra-hatra!
Nem nézni okra, okozatra!
Különbségre és fokozatra!
Törvényre és határozatra!

Nem kérdezgetni: a szabály mi?
Nem kelleni és nem muszájni!
Töprengéssel agyat nem vájni!
Sose kinlódni, sose fájni!

Kopott lelket ujjal cserélni!
Mindent megélni és elérni!
Be szép is volna szépen élni!
Halálon innen s túl nem élni!

JÓ NAP

Fejem ma könnyű, könnyen bírom;
Ma nem volt gonosz álmom;
Ma nem kell könnyek nélkül sírnom,
S még-ráncosábbra válnom.

Fütyyöngő nótáim ma vannak,
Kisétálok közétek.
Nem tartok semmit meg magamnak,
Amim terem, tiétek.

Ma szín a szín, nincs szürke foltja,
S bennem nem rág a kétség.
Ma ég a lámpa s el nem oltja
Rásistergő sötétség.

Ma pántlikákkal felcifrázott
Belül homályos sátram,
Ma csufolódom és cicázok,
És hadakozom bátran.

Ma hangos hangom lakodalmi,
S gyerek-piros a képem.
Vagy így kell élni vagy meghalni
Ilyenkor kéne szépen.

ROSSZ NAP

Ma baj van ; ma egy kicsit únom :
Ma pihenek, szemem behúnyom ;
Ma nem kutatgatom, mi-hogy' van,
Nem nézek, hogy ne undorodjam.

Az élet, ez a tarka, bomlott,
Megterheli gyakran a gyomrod'.
Ha kivetted belőle részed',
Idő kell rá, hogy megemésszed.

Kivárni, míg a lelked bágyadt,
S hogy élni lesz-e még étvágyad . . .
S azt, hogy nincs, mindig észrevenni :
Unalmas így embernek lenni.

HULLÁMVONAL

. . . És mégis így van, mindig így csak !
Nincs mód, hogy rajta én javítsak.
Vágyam ha van, s van némi célom :
Repülök fenn, hullámtaréjon.

Olyankor mintha messzebb látnék :
Szomszéd-hullámok taraját még,

Társat, ki szintén küzd a léttel,
S nem csüggeszti tunyán fejét el.

De vágyam, célom hogyha sápad,
Hullám taréja messzevágat,
Völgyébe szédelegve csúszom,
S az életemtől elbúcsúszom.

HIDACSKA

— Gyermekvers magamnak —

A többiek még mind meglesznek,
Nevetnek, sirnak, isznak-esznek,
Pillantgatnak hátra, előre,
Nekem nem lesz részem belőle.

A többiek már mind megvoltak,
Nevettek, sirtak, turbékoltak,
Nézegettek előre, hátra,
Én még nem álltam ki a gátra.

Mi volt, nem tudtam, mig nem voltam,
És újra nem tudom majd, holtan,
Két semmi közt hidacska voltam,
Elkorhadtam és beomoltam.

Koporsóm födelét nem fúrom,
Virágok nőnek Gábor úron,
Bölcsészetnek nem ragyogó ez,
De vannak órák, mikor jó ez . . .

REZIGNÁLTAN

Kezem sohase karcsu-ujju kéz volt,
S a lépésem, bizony, mindig nehéz volt.

De, hogyha én-magam félre is ültem,
A fáncos embert mindig megbecsültem.

Akik magukat tudják más milyennek,
Engedjenek megmaradnom ilyennek.

A vidám, könnyü és hangos legények
Csak nézzenek le s tartsanak szegénynek.

Magukat sokkalta különbnek lássák,
S hogy a világra jöttem, megbocsássák.

Ez nekem jobban fáj, mint nekik, százszor,
Ha rajtam állna, nem születnék másszor.

TENGŐDÉS

A halállal halogatózni
Azt mondani: »Lesz ez még szebb is!«
E hazugságban megfogózni,
Ha ezzel még-keservesebb is ...

Élni, mert óhaja az Égnek',
Hogy fű-faként tovább-tenyészek ...
Csak élni, mert nem haltam még meg,
Ezt úgy hijják: Életművészet.

OMNIA VENALIA

— Magam ellen —

Leülni hárs alá,
Illat-omlás alá,
Éneklő lomb alá,
S nem néma gond alá ...

Szaladni csók után,
S más drága jók után,
Piros virág után,
S nem tüskés ág után ...

Repülni nők felé,
Aranyfelhők felé,
Sugárzó ég felé,
S nem örültség felé ...

Ha sorsul ezt kapom,
Egy szép bolond napon,
Fordul ítéletem,
S dicsérem életem.

FANTÁZIA

Lehet, hogy nem is piros a nő szája,
A szint csak képzeleted festi rája.

A csók nem úgy ég, ahogy' a nő nyújtja,
Hanem milyenné lángját lelked gyújtja.

A szolgálóból angyalt gyurhat vágyad,
S csak tárgy marad mindig szerelmi tárgyad.

Szeresd bár, kit szeretsz, Vezuvnál hőbben,
Csak önmagadat szereted a nőben.

TÉLI TÁJ

Rázzák a fák a szüz havat,
Mozdulnom nékem nem szabad.

Fákról pihés, fehér havak,
Rólam sötét, nehéz szavak.

Allnom kell nyugton és meredten,
Nehogy mozduljon, amit elfeledtem.

ÉSZ

Lettem. (Léttel minket ki ver meg?)
Vagyok, fáj. Sírok, mint a gyermek.
S túl-lármázni sirásomat, a hörgőt,
Eszem kezembe nyom egy tarka csörgőt,

Eszem. (Ésszel minket ki ver meg?)
Csak csörgetem csörgőjét, mint a gyermek,
S nagy-bölcs vagyok, ha kezdem észrevenni,
Hogy csörgésének nincs értelme semmi.

TÖRTÉNET

Történetkönyvet forgatok,
Elmult időket hallgatok,
Eszkendők hosszú ezrin át
Az ember
Hogy' élt, mit mondott, mit csinált?

A cifra kérgen áthatok,
És mást sehelse láthatok :
Zabált, nyüzsgött, kiáltozott
Az ember,
S egy hajszálnyit sem változott.

A tegnap nincs a ma felett,
Látom, hogy rosszabb s jobb se lett,
Nem is volt jó, vagy rossz soha ;
Az ember
Ritkán volt más, mint ostoba.

Tanulást semmitse nyujt,
Föl nem emel és le se sujt ;
Bármilyen csúf volt és sötét :
Az ember
Megérdemelte életét.

ALKONY

Csend van. Az élet távol jár tőlem ;
Fölvert hulláma hozzám nem ér el.
Nézek a csendbe ; csendből az álom
Felémhunyorogat fáradt szemével.
Csend van. Az alkony szőnyeget, függönyt
Bársonypuhájú barnára árnyal.
Csendben a lelkem sír, mint a cselló,
Mélyen morajló melódiával.

ESTE

Elég volt : ember, esemény ;
Elég volt : változat, remény ;
Föllendülés, lehervadás,
Hangok, színek, érzés, hatás.

Elég volt mára már, elég !
Megállj, forgó világkerék !
Hagyd abba, zengő zürzavar :
Központod, én, nyugvást akar.

Most az agyamat elcsukom,
Mély szakadékba lebukom,
A ködfolyókon eluszom,
És aluszom, és aluszom.

Mindent, mi van, betakarok,
És álmodni sem akarok,
És senkisémet jöhet velem,
A létlenséget izlelem.

Siket fülem és vak szemem,
Elmulik rangom és nemem,
A szívem nem nekem dobog,
Nem élek és nem sajogok.

Nincsen kudarc, mert nincs birok,
Hiányom nincs, mert nem birok,
Szívom a lét ősemlejét,
Anyainál korább tejét.

Még ittvagyok, de eltünök,
Még létezem, de megszünök,
A ninccsel összeolvadok,
S talán nem érek holnapot.

Ó szent alvás! Halál ize!
Forró agy-gép hűtő-vize!
El-elkezdett tündérrege!
Kincs aprózott előlege!

Ó szent alvás! futok feléd,
Leroskadó, hajszolt cseléd.
Ködvízeken susog a sás,
Szent alvás! vissza ne hocsáss!

HASONLAT

Lelkem lemez, (hisz szemem : lencse);
Várják, hogy jó és balszerencse
Az anyagot elébük öntse.

A lemezen érzékeny réteg,
Mely finoman fogja a képet,
Fordul, ember s világ, felétek.

A lencse jó; levél ha rezzen,
Figyel, hogy mindent följegyezzen,
De jaj, hiba van a lemezben!

Fehéret érzi feketének,
De a feketét nem fehérnek...
Azért olyan sötét az ének.

DAL

Hol vagy édes? merre jársz?
Mégkívántalak.
Ott leszek, ha csókra vársz,
Egy kis perc alatt.

Drága! Bizzsen-é a szád?
Véred pezsdül-e?
Víz feléd tündérnaszád
Rózsaszín öle.

Víz feléd tündérhajó ,
Huzzák delfinek.
Már ottvolnék, hajahó !
Csak tudnám cimed !

Lenne csókom hév, ezer,
Szép nap volna ma.
Csak tudnám, hogy létezel,
Hogy megszült anya.

TEMETŐ

Ki meghalt: még mind él agyamban ;
S mindenki holt, kit elfeledtem.
Nagy temetőt hordok magamban,
Élőkből mennyi halottam van !
S eleven holtak társa lettem.

A holtak, kik agyamban élnek,
Ha hívom őket, még jöhetnek.
De kik, mert élők, élni vélnek
S bennem feltámadást remélnék,
Élőkké többé nem lehetnek.

Temető-csösz emlékezésem
Az élők sirját sose nyitja,
S hiába minden küzködésem,
Hogy ezt vagy azt fejfákra véssém,
Jön ő s a fejfát elhajítja.

ÁLOM

Ki volt, ki nálam járt ma éjjel,
S halkán hajolt le rám?
Hajam' puhán zilálta széjjel
És megcsókolta szám?

Ki, fejem alá téve karját,
Álmomban altatott?
S becukrozván álmom fanyarját,
Boldoggá ringatott?

Ki volt az én gyönyörűségem,
Ki tüzellel szórt tele?
Ki volt a nő? S ha látom ébren,
Vajjon megismer e-?

DUDASZÓ LELKEMNEK NAGYON SZOMORÚ NAPON

— Trialisztikus dal —

Rakd a táncot,
Rázd a láncot,
Satnya lélek,
Lusta szolga!
Egyszer élek!
Meddig élek?
Fordulj bolha!

Vedd a szót át,
Zúgd a nótát,
Ne légy tespedt,
Mord-mogorva!
Szítsd a testet,
Fütsd a testet!
Fordulj bolha!

Nincs reményed?
Vágyad? fényed?
Hagyd a gondot,
Gazdád dolga!
Egyet mondok:
Tégy bolondot!
Fordulj bolha!

Hagyd a nőket!
Csapd el őket!
Egyik ringyó,
Másik szajha,
Mégis mind jó,
Mégis mind jó...
Fordulj bolha!

Míg te ködlesz,
Kínom több lesz,
Menj vagy égbe,
Vagy pokolba!
Mozdulj végre!
Pusztulj végre!
Fordulj bolha!

TÁVOLSÁG

Én itt vagyok, te ott vagy,
S szívemnek már halott vagy,
A szó, amíg leírom,
Kihűl a hús papíron.

- Hiába írok szépet,
Megértem, hogy nem érted,
Szíved csak olyan szót hall,
Mit fülbe-sügek, csókkal.

TÉTOVÁN

Vajon tőlem gyönyört ki kap még?
S ki kínál kéjjel?
Vajon ki tudja, hány a nap még?
És hány az éjjel?

Ki tudja, a nehézkedésnek
Van-e törvénye?
És vannak-e éter-rezgések?
S a hang nem fény-e?

Mivé lett, ami semmivé lett?
Mult hova lengett?
Ki tudja, mit jelent az élet?
S én mit jelentek?

A csók miért csiklandja számat?
Mért kell ölelni?
Kérdés vagyok, mely önmagának
Nem tud felelni.

HALHATATLANSÁG

Kétlábu sok, ember kevés van ;
Nyüzsgés, zajgás, csók és evés van,
Remélnek, félnek és beszélnek,
Csak azt nem tudják még, hogy élnek.

Ki mindig kínlódik, vagy élvez,
Nem juthat lelke kutfejéhez,

Élet végéhez-kezdetéhez :
Lét és nem-lét szemléletéhez.

Élni. Ezt szűken s bőven mérték ;
Évek vannak egy pillanatban.
Nem hal meg, ki nem tudta éltét,
Aki nem élt, az halhatatlan.

FÉLELEM

Szerelmed okát ne keresd,
A nőt kérdés nélkül szeresd,
Ha csókol édesen, bután,
Ne gondolkodj a csók után.

Szerelmedet, bármily nagy is,
Ha még olyan szédült vagy is,
Ha szíved még-olyan teli :
Az első kérdés megöli.

SZEGÉNYEN

Elmultak, régen el,
A régi bálók.
Ó, ma már semmim sincs,
Kifosztva állok.

Volt egykor lelkebben
Aranypénz bőven,
Marékkal szórtam szét
Egy-s-más időben.

A legutolsót is,
Látom riadtan,
Azt sem tartottam meg,
Azt is kiadtam.

Kinek most nyujtanám,
Mert rámtekintett,
Mert fájó fejemre
Virágot hintett;

Ki csókkal frissítte
Szájam', a szomjut,
Annak már éntőlem
Csak fájdalom jut.

Vedd, édes, vedd el hát,
Ebből még sok van,
Eltettem, gyűjtöttem
Vígabb napokban.

Vedd, édes, és ne mondd,
Hogy fősvény voltam,
Szívemből adom, mert
Szívemben hordtam.

Ne félj, hogy pazarlom,
Nem kell ügyelni,
A lelke minden nap
Ujra megtermi.

EMBER

Talán boldog a fű, boldog a kő,
Talán boldog a fény, boldog a hő.

Boldog lehet minden, mi végtelen,
Boldog lehet minden, mi léttelen.

Lehet minden, mit ösztön, pozitív,
Furó kérdések nélkül élni hív,

Lehet az állat is, mely oktalan,
Csupán az értelem boldogtalan.

Napfény, vihar, szívérvány és virág...
Ez a világ ez a legjobb világ.

Csak néha sir, ama balság felett,
Hogy az emberben öntudatra lett.

S ami zokog, mind csak azért zokog,
Mert az ember keresi az okot.

S mi él, megtudja, hogy hiába élt,
Mivel az ember fürkészi a célt.

S érzi az élet nagy halálszagát,
Mert az ember nem érti önmagát.

EL !

Be mélyen alszom, be messze megyek !
Országok köztünk, völgyek és hegyek !
S még messzebb, messzebb mily jó volna mennem
Hogy boldogabb legyek.

Úgy elfeledek mindent, ami volt !
Mi elevenen élt, annyira holt !
Oly hűvös vagyok, oly magasról nézek,
Akár az éji hold.

Már nem is hallom az embereket,
Már azt sem tudom, hogy ki szeretett,
Bilincset fonnyadt, fáradt két kezemre
Ki és miért vetett.

Tájékozódást lelkem nem talál,
Ha nézem is, nem látom, mi hol áll.
Odébb, még egy keskeny vonalnyival csak :
Az már a szép halál.

Be jó, be jó, be jó ily messze, ó!
Kiált utánam s el nem ér a szó;
Elveszttem és lesüppedő nyomomra
Leplet szítál a hó.

LABDAJÁTÉK

A szívem feldobom,
Nők, édes angyalok,
Kapjátok el szívem,
Amig meg nem halok!

Kapjátok el szívem,
És játsszatok velem!
Csókokkal édesen
Csókoljátok tele!

Jaj, játsszatok velem,
Szeressétek szegényt!
Nem kérek szenvedélyt,
Nem kérek nagy regényt.

Csak egy-egy kis mosolyt,
Könnyűt és illanót,
Csak egy-két röpke szót,
De gyöngédet, de jót!

S akkor se féljetek,
Ha vére felfakad;
Már kissé gyöngé szív,
Mert szenvedett sokat.

Ó, szenvedett sokat,
Titokban szenvedett,
Továbbgyötörni már
Szegénykét nem lehet.

Megmarkolták csúnyán
Finom, de vad kezek,
Dobogni sem tudott,
Csak halkán vérezett.

Most már mást el se bír,
Csak játék kell neki,
A mellemből azért
Veszem nevetve ki,

S vidáman feldobom,
Nők, édes angyalok,
Labdázatok velem,
Amíg meg nem halok.

TÁTRAI EST

Fehér, fehér, fehér táj, néma óra.
A vérem,
A vérem
Kivágyik a hóra.

Hogy piros csillagokkal teleszórja,
A vérem,
A vérem
Kivágyik a hóra.

Te fűtöd ily füledtre és forróra!
A vérem,
A vérem
Kivágyik a hóra.

Ha itt-lehetnél, csak egy csendes szóra!
A vérem,
A vérem
Kivágyik a hóra.

Egy gyáva sóhajt küldök bucsuzóra...
A vérem,
A vérem
Kivágyik a hóra.

Szünjön meg minden, ugy forduljon jóra.
A vérem,
A vérem
Kivágyik a vérem a hóra.

BUKÁS

Beszélgetek halkan, puhán veled;
Elrévedt szemem pillantása bágyadt.
Már érzem, hogy vetik nekünk az ágyat,
S parfómök lengenek párnák felett.

Az élet ökle-markolása lágyabb,
Csak zsongást hallok csuf lármák helyett,
Aranysugárral glóriáz fejed,
S biborvörösbe öltöznek a vágyak.

És szivemen, mely higgadt volt s okos,
Az ördögök patkója áttapos.
És megkivánlak újra, újra téged.

S megint hiszem, mig hallom halk szavad,
Hogy csókjaink máglyája, mely csak éget,
Bugó-kettőnket angyalá avat.

SZIMPLÁN

Alma, alma, fanyar alma,
Éles életem siralma!
Mindennapra jut belőle,
Savanyu a szájam tőle.

Alma, alma, édes alma,
Édes életem tilalma!
Be jó volna kézbe kapni,
Megcsókolni, megharapni!

PARFÓM

A hómezőkön hirtelen
Szétömlik illatod,
S a téli fagy nem bír velem,
Olyan forró vagyok.

Dús illatod, bús illatod,
Gyászos nászünnepem,
Mely gyötrelmet s gyönyört adott,
S most újra kell nekem.

Hogy' tudtad meg, hogy itt vagyok
S itt élek rossz telet?
Hogy hervadok, hogy elfagyok,
Ha nem küldesz jelet?

Megyek már, kérni csókjaid,
Eltikkadnom ne hagyj!
S hogy nem csábitottál, ne hidd:
Az illatod te vagy!

TALÁLKOZÁS

Mi szögezi a földre lábam?
Ki döng felém az éjszakában?

Agyam, mely hol tüzel, hol fázik,
A levegőbe mit káprázik?

Te vagy, halál? Eljöttél értem?
Te is tudod, hogy már megértem?

Hogy életem már több a soknál,
Hogy intened kell s indulok már ?

* * *

Az ember : régi-módi állat ;
Mily balgaság, kívülről várlak !

Az élet örület, nem álom,
Hisz én magam vagyok halálom.

MUSTRA

Szemem, te jól szolgáltál,
Kinyitottalak, láttál.
Láttál sok tarka képet,
Hoztad elém a szépet.

Fülem, köszönöm néked,
Hallgattad a zenéket,
Hegedüt és harangot,
Sok kedves női hangot.

Ajkam, jó szolga voltál,
Szép szájakat csókoltál.
S a csókot hogyha kaptad,
A sirást elharaptad.

Jaj, szívem, édes szívem !
Hadd mondok meg szeliden,
Hogy mily rosszul szolgáltál :
Mindig, mindig csak fájtál.

KÉP

Az országuton vén tót tör követ,
Aranyszájjal a napfény ránevet,

A napfény ömlik, mint a sárga bor,
Vén tót olyan, mint egy aranyszobor.

A napnak mindegy; és a vénnek is,
Nem lesz ettől se jószagu, se friss.

Fénytől tisztább nem lesz daróc-meze,
S piszkos nem lesz a nap aranykeze.

A napfény nem törődik semmivel.
Ő fény; a kincsét néki szórni kell.

Arannyá változtatja a követ,
Vén tót fekete szájjal ránevet.

ÜRESEN

Vérem juház,
Nem süt a láz,
S a szívem nem hejehujáz.

Nem fáj a mult,
Mi mélybe hullt,
Lent porlad s rá lepel borult.

Nyugton ülök,
Halkan hülök,
Bölcs lettem, vagy már vénülök.

Rideg szobám
Ásitja rám:
Tán jobb volt ifjan, ostobán.

Mert volt dalom,
Volt angyalom,
Örülöm, sirnom alkalom.

Most semmi sincs,
Se kín, se kincs.
A volt után sajog a nincs.

ALVÓ MAGAMRÓL

Ez én vagyok, ki most itt-fekszem, alva ;
Tudod, ki nézed, ám én nem tudom.
Magamnak mégis élve, néked halva,
Mozgástalan' megyek, rejtett uton.

Léleketemnyivel még több a voltnál,
Eszméletlen már vannál kevesebb,
Titok vagyok, de titkosabb a holtnál,
Titkom kulcsát hiába keresed.

A kulcs velem, az álomkutba dobva,
S amely felhozná, nincs olyan vödör.
Ez én vagyok, vagy énem néma szobra,
Nem érted. Hasztalan' erőlködöl.

Nem értheted. Magamnak is homályos.
Alvó és éber-én : ketten vagyunk ;
Hogy hol válunk el s kettőnk hol határos,
Világosító szót nem adhatunk.

Mit ébren vágyok, mégis alva kérem,
Mit alva érzek, ébren lesz tudat.
S ha, mire vágytam, alva el is érem :
Ébren, mint vágy, tovább is fojtogat.

Gömb tükrös gömbben. Nem látod a belsőt.
Melyik milyen : rá semmi sem tanít,
Kíváncsian, ha megszurod az elsőt,
A második is széjjelpattanik.

UTRAVALÓM

Ha érintettem vón ruhád',
Ha megcsókoltam volna szád',
Talán nem tudnék visszanézni
Ily édes-émlékezve rád.

Mi már megért, semmit sem ér,
Mi egyszer élt, többé nem él,
Ha már tudnám értelmed', ízed',
Már semmit sem jelentenél.

Ó, nem csókoltalak meg én,
Érintetlen hagylak mögém ;
Szép holttest, mely frissen maradsz meg
Kihült vágyak fehér jegén.

NŐ

A gyorsvonat mig átszaladt,
Egy pillantással láttalak,
Felém-csapódó hárs alatt,
S te vagy talán . . .

Jelenség, álm, tünemény,
Csak egyszer lobbanó remény,
Mert nem tudom kié : enyém,
S te vagy talán ?

Lelked friss forrás, jó-vizű,
Szived szerelme mély-tűzű,
A csókod tulvilági-izű,
S te vagy talán ?

Kiben nem kín, de kellem él,
Ki mindig-óta bennem él,
S ki nékem mindig kellenél,
Te vagy talán ?

Te még lehetnél nekem az,
Ó, mert a többi mind nem az,
A többi már egyik sem az!
Te még talán!

A gyorsvonat továbbzalad,
Fehér ruhán piros szalag...
Már vége van, már elmarad:
S te vagy talán?

NYÁRI ÉJ

Ég a csillag,
Ég az égen;
Széna-illat
Száll a réten.

Tüzbogárka
Foszforpontja
Zöld sugárka
Fényét ontja.

Csend a csendből
Csengve csenget,
Vagy a mennyből
Csillag zengett?

Langy nyugalmát
Rám-lehellő
Lágy sugalmat
Leng a szellő.

Minden kék és
Kékre váltott,
Minden békés,
Minden áldott.

Nincs reá ok,
Visszafojtom,
Mérthogy fájak
Mégis folyton ?

HIÁNY

Hitem ha volna, volna mindenem.
Tudnám az ösvényt és tudnám a célt,
És volna mért körültekintenem.

Nem ismernék időt, ürest, facért,
Felbámulást a nagy gazdátalanba,
Ernyedt izom helyett kapnék acélt.

Nem bűgna mélabú fakó szavamba,
Le nem lanyhulna vérem lüktetése,
Sokadmagammal nem járnék magamba.

Az ég-burának akkor volna rése,
Börtönboltként fölém nem hajolna,
Szűk szívem' nem vájná az elme kése.

A felhő, mely csak bánattal locsol ma,
Bennem magot csirába hajtana,
Esett estém hajnalt sóhajtana,
Hitem ha volna, jaj, hitem ha volna !

IDŐ

Tegnapból ma, mából holnap
,Óceánon gyűszű-csolnak',
Ez vagy, ember !

Gyűszű ? Az se, még csekélyebb,
S túl a túlon renyhén széllyed
Még a tenger.

Kettejüknek nincs aránya,
Életed nem is paránya
Az időnek.

Másodperce, napja, éve,
Mind szavak csak, egy se réve
Pihenőnek.

Napra nap jó végtelen sok,
Szemed partot seholsem fog,
Partja nincsen !

Néha fénysáv, néha felhő,
Másik csolnak, mely közel jó,
Csakhogy intsen ...

Néha szélcsend, néha orkán,
Sziget zöldje menny-ég sarkán
Néha csillan ...

S nem sziget, csak képe néki,
Csak a vágyad vetité ki,
És elillan ...

Mindig van, még sincs egyszerre ...
Széjjelömlik mindenmerre
S egyfelé foly ...

Hogyha nézed, tágul, mélyül
És agyadban végén éj ül,
Vége téboly ...

S meg nem érted, ámbár látod.
Hasztalan kis ész-lapátod'
Dobd beléje,

Meg ne várd mig uj vihar van,
Csússz a szürke vízbe halkan,
Mélyre, mélyre !

Összezárul hullám rése
És ha nem vagy, nincsen ő se,
Az idő se.

SIKOLTÁS

Nincsen barátom, nincs kísérom,
Az ember mindig maga van,
Van ócsárlóm és van dicsérom,
S nem érti egyiksem szavam,
Csak-egyre munkál műhelyem,
Kalapál szívem, zúg fejem,
S magam vagyok, magam, magam.

Gomolyog és szikráz a semmi,
Játék, de jaj, ki játssza ezt ?
Az ember van, de kell-e lenni ?
Mert míg körül szemet mereszt
S él lázasan, él hidegen :
Mindég vendég és idegen,
És mindig, mindent újra-kezd.

Voltál, apám ? Lennél, utódom ?
Miattatok vagyok csak itt !
Azért kinlódom és vivódom,
Mert kívántatok valakit,
Ki összekösse létetek.
S én, láncszem, addig élhetek,
Amíg az Olló elszakít . . .

SOLUS ERIS

Társam ember, kivel élek,
Érzem egyre: én te nem vagy.
Nincs mód együtt zengnem véled,
Idegen vagy, idegen vagy !

Kéjed, kínod, bünöd, álmod :
Látom, nézem s hidegen hagy.
Hasztalan magad' kínálod,
Idegen vagy, idegen vagy !

Árvaságom e világon
Bármiként sir s bármilyen nagy,
Egyesülni bármint vágyom :
Idegen vagy, idegen vagy !

Téged is, szerelmem, kérlek,
Csüggedt szóval, szeliden : hagyj !
Nyúlok feléd s el nem érlek :
Idegen vagy, idegen vagy !

Mi nincs bennem, az sehol sincs,
Bár öllelek : kivülem vagy.
Tüskével szórj, rózsával hints,
Idegen vagy, idegen vagy !

Ember sorsa : magánosság,
Jégpáncél, mely sziveden fagy.
Jaj, minden idegen hozzád !
S te mindenhez idegen vagy !

A BOLDOGOK

Boldog, ki azt hiszi, hogy itt van ut,
Melyen haladva jut valahová,
Aki nem érzi azt a halk hamut,
Amit a végtelenség hint reá.

Ki elhiszi, hogy ő több, mint fűszál,
Több, mint tükörkép síma tó-vizen.
Kinek, ha csillag este égre száll,
Sugára más világról hirt izen.

Boldog, ki tudni tud s ki hinni hisz,
Ki látni vél, vagy óhajt is, vakon.
Kit álma kerget és kit vágya visz,
Világán át, vagy át világokon.

Ki biztosan cselekszik, tesz, mivel,
Kinek nem rejtély már a méh s a méz,
Ki harsány szókat vált a semmivel,
S engem, tévelygőt, könnyedén lenéz.

ŐSZ

Ez már az ősz, ez már az ősz!
A völgy felett tejszínű gőz.

Mögötte halvány nap borong,
Kihűlt, kihamvadt fémkorong.

A hegy felől füttyöng a szél,
Zireg-zörög száraz levél.

Piros levél, sárga levél,
Kopasz bokor nyögése kél.

Szivem, miért vagy szomorú?
Miért ez őszi mélabú?

Először hallod ősz szelét?
Avart először hint eléd?

Ó régi ősz, és mégis új,
Mert most az én kertembe fúj!

BEZÁRVA

Mindent és semmitsem értesz,
Mindent tudsz és mégis kérdesz.
Mindent látsz és mégis vak vagy,
Minden vagy, mégis salak vagy.

Hontalanság az országod,
Szabadságod a rabságod,
Ember, furcsa kis jelenség :
Börtönöd a végtelenség.

Végtelenség . . . mennyi fenség,
S mily tátongó éktelenség !
Ha röpülni kedved támad :
Nekivágódsz a falának.

Fala, mert nincs : mindenütt van ;
Sehol, soha : mindig itt van ;
Ajtó ketrecen, kalitkán :
Nyilhat, bár későn, vagy ritkán.

Nincs ajtaja nincsen-falnak,
Nem nyithatják bús siralmak,
Nem ujongó rivallások,
Nem bölcselmek, nem vallások.

Hal a vízben, madár légben,
Vakondok a föld ölében,
Mind : határos, hűs elemben ;
Ember : izzó végtelenben.

AZ ÉJSZAKÁBAN

Sötét van, félek,
Be rosszul élek,
Be reszket bennem
Az árva lélek !

Valaki jöjjön,
Férfi, vagy asszony,
Szóljon egy jó szót,
Megsimogasson.

Másokkal én ezt
Megtettem bezzeg,
Most más is jöjjön,
Hogy el ne vesszek.

Némán kiáltok :
Segítség! Ember!
Ne hagyj magamra
Döglött szívemmel!

Szólj egy ígét csak!
Nyujtsd ki csak ujjad!
Rámnéz a SEMMI,
Bele ne hulljak.

KÁMEÁBA

A lét irását ne betüzd,
Mert ugy van írva, hogy ne értsed,
S a vágyaid' magasra tüzd,
Hogy soha őket el ne érhesd.

FELOLDÁS

Rózsában jársz térdig, vagy gazban,
Mindegy, meg fogsz pihenni.
Az életben csak egy vigasz van,
Hogy nincs utána semmi.

Ne lázadj, ez jó. Nincs jobb ennél.
Édes jutalmul jár ki.

Ember, ha öröklétü lennél,
Egy órát sem bírnál ki!

Ha még nem tudnád, várj nyugodtan,
Megadja ezt az élet.

Én is sokáig iszonyodtam,
De, lásd, már én se félek.

Apád a Lét; miatta lettél,
S örülnöd rajta nincs mér',
Anyád a Nincs, abból születted,
S nincs jobb anyánk a Nincsnél.

Pihenni! omlik majd a vágy rád,
S pihegsz az anyád elébe,
S fáradt fejed hervadt virágját
Lehajtod lány ölébe.

Ha hallod is, ne tartsd igaznak,
Hogy ember mást kívánna,
S az élettől fogadd vigasznak,
Hogy nincsen más utána.

EGYSÉG

Egységet itt szemed mindhasztalan' keres,
Ellentmondó a vágy, mely tegnap és ma támadt,
Egyik halványfehér, a másik vadveres,
S így más a köntös is, amit, viselni, rám ad.

Hol halálkeserű, hol életfűszeres
Az iz, a lét ize, amely betölti számat,
S ki e betükön át szívem öblébe les,,
Még azt sem látja meg, mi ott öröm, mi bánat.

Nem ember az, ki egy, s csupán az egy az ember;
Ő, még többféle az, mit mind elhallgatok,
Az árnyék, mely ma még nappal kísértetni nem mer.

Lásd, **egy** a nap s az éj, augusztus és december
Egységet, másminőt én sem dalolhatok:
Az egység Én vagyok, kiben lázong e sok.

ÚJ INDULÁS

1917—19

TÜZ MELLETT

A bánat ült a szivem szürke padján
És sirni, sirni halkán invitált ;
Rossz életemnek sárga sivatagján
Az éj nyirokja lassan szétszítált.

S tüzet gyujtottam, szép szerelmi máglyát,
Mert fázom, Édes, és fáradt vagyok ;
Elélt, alélt multam hervadt virágját
Mind rávetettem s most a tűz ragyog.

Mi értékem volt, mind beledobáltam,
Talán nem is sok. Mégis : mindenem.
S mellette gunnyasztok, halottra váltan :
Már nincsen mit lángjára hintenem.

A csörgősapkám nagy lánggal elégett,
A némaságom is lobot vetett.
De nem szerez neked gyönyörűséget,
Te nem vagy itt, Te nem érezheted.

Ha itt volnál, egem' kicsillagoznád,
Rámsimogatná kis kezéd : ne félj !
De messze vagy ; a csókom utja hozzád
Oly végtelen, mint egy álmatlan éj.

Te messzebb vagy tengerbe húnzó holdnál,
Midőn fölötte hullám összecsap.
Te messzebb vagy a lesznél és a voltnál,
A boldogság van ilyen messze csak.

Más énekelné szóval-gazdagabban,
De én csak szimplán mondom e regét :
Hatalmas tűz égett a sivatagban
És senkinek sem adta melegét.

Ó, milyen kár az ilyen tüzekért.

CSAK NÉHA

Nincs semmi baj.

Nincs.

Vágyamat legyőzőm.

A sebeimet elpakolva őrzöm,
Közönnyel járok, kissé tétován,
S mosolygok is mások vidám szaván ...

De amit tenni kell, azt megcselekszem,
Van úgy is, hogy vitázom és verekszem,
S bár nékem ez se kell és az se kell,
Ugy játszom el, hogy minden érdekel.

Ami feszít, azt szépen visszazárom,
Elaltatom vagy elfilozofálom,
S tudom, hogy nem szabad, hogy nem szabad
Magam mellé kívánnom halk szavad.

Csak néha, egy-egy nagyon gonosz éjjen,
Mikor az álom elkerül kevélyen,
S rángatja szívemet a nikotin,
S az ágyon forgat s hengerget a kin.

Csak néha, hogyha már kibírhatatlan,
Mert könnyek nélkül már kisírhatatlan,
Mert bölcseséggel el nem nyomható,
Hogy szomját érzek, szörnyű szomját, ó ...

Csak néha hördül bennem állat-ösöm,
Rég elfeledt, de régi ismerősöm,
S az éjszakán át hangosan sikít,
Mert csendes gyilkosság történik itt.

Az éjszakán át hangosan sikítja,
Hogy dobhártyámat majdnem átszakítja:
Jaj, egy az élet! Egy az életem!
És azt az egyet én nem élhetem!

Jaj, egy az élet! Inkább megdögölni!
Jaj, egy az élet! Inkább ölni, ölni!
Megállt a lét, meg kell mozdítani!
Megmenteni, vagy elpusztítani!

Ez képzelet csak. Vézna yinnyogásom
Valójában párnák közé beásom.
Szomszéd szobáig sem zajong e zaj...
Megállt a lét.

No és?

Nincs semmi baj.

LITÁNIA

Elfáradunk, mire egymáshoz érünk;
Nem izzik vágyunk, nem szikráz a vérünk,
S már boldogok talán nem is leszünk.
A szájunk már nem csókos és virágos,
A látásunk már józan és világos,
És hűvösen, halkán beszél eszünk.

Előbb, előbb!... Csak néhány buta évvel!
Mikor nem tudtalak nevezni névvel,
Mert hozzád képest minden gyatra volt.
Mikor lét, fény, hő, minden csak te voltál,
Mikor, ha gyöngéden felém hajoltál,
Azt hittem, hogy az ég lejjebb hajolt.

Előbb, előbb!... Csak néhány buta évvel!
Még akkor tudtunk volna élni hévvel,
S lehattünk volna szépek, teljesek.
Belőlünk áradt volna drága jóság,
Lett volna életünk vidám valóság.
S nem agyrém, mely felbukkant, elveszett.

Ó volna, volna: szó csupán, de mégis
Ösvényünkön a kezdet és a vég is,
Hítvány kis hangzat, szörnyű akadály!
Atlátszó fal, de porfirnál keményebb;
Nincs, s mégis rajt' megtörnek a remények,
S tövében gyülik minden, ami fáj.

E falon tul csodás kertek virulnak,
Zamatos zöldben csók-almák pirulnak,
Igéretet himbál az izmos ág.
E falon innen lankadt hervadás van,
Az élet csak vergődik, sorvadásban.
Üresség minden, minden pusztaság.

Jaj! Érdemes ezért lett volna lenni?
Jaj! Életem, te eltékozlott semmi!
Jaj! Életem, te siró röhögés!
Jaj! Életem, te bárgyu félreértés,
Te feleletre sem méltatott kérdés!
Jaj! Életem, de sok vagy s mily kevés!

Amit vesztettem: meg se mérhető már,
A romra nem kerülhet új tető már,
Hiszen mi voltam, többé nem leszek.
Az ifjuságom kincse hullt a sárba,
Napos nyaram veszett örökre kárba,
Mi lesz még, nem lehet se jobb, se szebb.

Ha volna isten s tudnék hinni benne:
Áhítatos imám elébe menne:
»Segíts rajtam, nézd, képed mása itt

Vonaglik és gyötrődik, mint a féreg ;
Nézd, mind a többenél én többet érek,
S szomjan kell nézmem mások nászait.«

Mit bánom ezt a lázongó világot ?
Ki mit művelt s milyen magasra hágott ?
S mi tör fel még jövendők méhiből ?
Ki-sir belőlem, mert tul-fült a katlan :
Én *egy* vagyok és visszahozhatatlan,
S ha én elmultam, minden összedől !

Az én számomra már nincs szép öregség !
Bennem már nem lesz enyhe, jó melegség,
És édes, boldog hallgatás soha.
Derékba törték az életem fáját,
Lehuzták lelkem ünneplő ruháját,
S enyém maradt a jajgatás joga.

Jaj, asszonyom, virágom, vágyam, vétkem,
Jaj, utlan uton elzárt menedékem
Már nincs bennünk se méltóság, se dac.
Beszennyződtél s én bepiszkolódtam.
Ha szenvedsz : én tudom már nézni szótlán,
S ha tántorgok : te már nem támogatsz.

Vagyunk : tikkadt mező és teli felleg,
Mely nem nyílt meg, mikor esője kellett,
S felhő eloszlik és mező kihál :
Vagyunk : seb szája, mely nem érhet össze,
Hogy önmagát ismét eggyé hegessze ;
Vagyunk : a szomj s az elloccsant ital.

Kik ezt művelték, átkozzam meg őket ?
Hiszen nem látnak bennünk szenvedőket,
Szemük számára vérünk nem pereg.
Kilódtunk s az ő életüket éltük,
Mindent odadtunk értéktelen-értük :
S ők emberek csak, hitvány emberek.

VIGYÁZAT!

Ó nem lehet mindent megérteni,
S alázattal a porba omlani!
Ó nem lehet mindig csak kérdeni,
És nem szabad részekre bomlani!

És jónak lenni sem szabad, s puhának,
Mások testén melegengető ruhának,
A jóság: gyöngeség, amin nevetnek,
És rongynak néznek és szemétre vetnek.

És nem szabad kérdezgetned magadtól:
»Ki vagyok én?« — mert rámondják: »Bitang!«
Koszorút fenni magadnak szavakból,
»Dögölj meg!« — bögi rá egy durva hang.

Bolondság lelked ablakát kitárni,
Hogy szellőztesd nyomát az éji ködnek,
Mert sétálók találnak arra járni
S az ablakon benéznek és beköpnék.

MEGNYUGVÁS

Lehetett volna ennél szebb is,
Lehetett volna ennél jobb is;
De így adódott, hát így vedd is;
Hisz rajtad áll, hogy félredobd is.

Csak így, csak úgy . . . Se fagy, se hőség,
Nem kérdezték, hogyan kívánod,
Közép-ut és középminőség,
Középfinom volt purzicsánod.

A sorsokat véletlen adja,
Kinek strózsák jut, kinek díván.
A jóisten mindnyájunk atyja,
S ökör, ki ennél többet kíván.

BALLAGÓ

Kevésszer hullott a
Jó rám,
De volt sok keserves
Óráim.

Keserves napjaim
Voltak,
Igy lettem halottnál
Holtabb.

Igy lettem vénnél is
Vénebb
Ajkamon sirás az
Ének.

Bánat és bánat és
Bánat
Megkeserítette
Számam.

Felém a rossz csak úgy
Áradt,
Igy lettem fájjó és
Fáradt.

Kertemnek ösvénye
Dudvás
A szívem száraz és
Pudvás.

Fásultan fekszem az
Ágyon,
Mozogni cseppet se
Vágyom.

Szárnyaim le vannak
Törve.
Nyakamon kényszerek
Örve.

Nem szállok alább, de
Fel sem.
Ballagok, mint eme
Versem.

Hallod-e, szomoru
Élet?
Este, ha lefekszem:
Félek.

Félek, hogy szivemre
Ömlesz,
S fölkelni kedvem már
Nem lesz.

Lélekzek még egyet,
Mélyet,
S nem türöm tovább, hogy
Éljek.

Átsaphat rajtam a
Hullám
És mindent megold a
Hullám.

BUS ÓRA PARTJÁN

Távozzék az élők hadából,
Kinek a lelke megpuhult;
Ki nem kér a jövő javából,
Kit nem kötöz ide a mult.

Távozzék, ki nem táncoslábu,
Kinek az élet nem zenél;
Ki nem kócbélü, mint a bábu,
Ki nem hisz és nem is remél.

Ki mások hangos mámorára
Némán és józanul mered,
Ki nem vár izgultan sorára,
Hogy ő is kapjon egy helyet.

Távozzék, kinek bőre gyöngé,
Kin az, hogy ember: szörnyü suly,
Kiben képződik kinok gyöngye,
Ki, undorában, félrebuja.

Ki, ha körül néz, látva látja,
Hogy lenni rossz, nemlenni jobb,
Ki keserü száját ha tátja,
Feketén szól, mint tompa dob.

Vagyunk-e még?
Vegyünk koporsót,
És siri telket, csöndeset;
Az élet ránk-köp egy utolsót,
Hogy azt higyük, hogy könnyezett.

S a drága nők, kik minket untak,
S kunkoru bajszu kanjaik:
Simára táncolják sirunkat,
Hejehujázva, hajnalig.

HARANGJÁTÉK

Fejem tornyában mélyszavú harangok
És kicsi csengők, csevegők,
Adják külön-külön s együtt a hangot
És rezgetik a levegőt.

A mélyszavu harang s a kicsi csengő,
Ha rendes rendbe' rengenek :
Komor, vidám, parancsoló, esengő
Harmóniákkal zengenek.

De néha zagyván zörrennek az ércek,
Zavartan cseng és kong a szó,
Én is hallom. Riadt félelmet érzek :
Megőrült a harangozó.

VÁGY

Fölemelem gyengéden a karom
S a derekad' ölelni akarom.

Nincs ebben semmi csúnya, semmi vad,
Ölelni szeretném a derekad'.

A két karom, áhítatos gyűrűm,
Köréd vágyódik, ó, én gyönyörűm.

De nem lehet; hiába akarom,
S bágyadtan visszahullik a karom.

EMLÉKEZÉS EGY FRANCIA SZONETTRE

A zürzavarban, mely körülzajongott,
A fixpont eddig én voltam magamnak,
Néztén a dolgokat hogyan rohannak :
Rend lett, ha megkongattam jól a gongot.

De most a fixpont elmozdult helyéről,
Mert balga ésszel önmagát kereste,
Azóta, hirtelen, rámhült az este,
S a fény is és a rend is egyre gyérül.

Tolong köröttem szörnyü, szörnyü vad nép,
Nem emberek, bár emberforma lények,
Hullámlanak káprázó események,
És mindhiába várok Ariadnét.

A tegnap rosszát itélem ma jónak,
Himbálok úgy, ahogy' hintáz a vágyam,
És ömlök erre, ömlök arra lágyan,
Mint vízcsepp, asztalán ingó hajónak.

(Mi bennem nincsen, azt nem adja senki,
Hiába minden bús erőlködésem,
»Hasadt edény vagyok s hajszálnyi résen
Az életem szívárog csendesesen ki.«)

ALTATÓ

Pihennek már az emberek,
Aludj, aludj, nyugős gyerek.

Aludj, aludj, ne kérj, ne várj,
Ölelni lágyan kart ne tárj.

Aludj, aludj, ne nézz, ne láss,
Ne keljen benned lázadás.

Ne törd fejed. Bús gondolat,
Hogy ifjuságod elszaladt.

Ugy elszaladt, úgy itthagytott,
Hogy szíved szinte megfagyott.

A szíved lassanként kiég,
S az életed már nem tiéd.

Az életed már nem tiéd,
S most éled minden senkiét.

Azt éled, ami ragadék,
Mert szétszörtad a magadét.

Szétszörtad, mint a szemetet,
S már csak szemeddel temeted.

Egy rongy, egy foszlány itt-amott,
Nem is jó rápillantanod.

Feledd el hév futásaid',
Feledd el mély bukásaid'.

Aludj! feledd el multadat,
Félúton félre-hulltodat.

Feledd, hogy nincs jövő utad,
Mely ösvény végén célt mutat.

Amért lihegsz, az messze rég,
S erőd, elérni, lessz-e még?

Ha kérded is, csalogod magad,
Hiszen tudod, hogy nem szabad.

Hogy nem szabad! Hogy nem szabad!
S muszáj, hogy vágyad megtagadd.

Csititsd, felhörgő véred el,
Amit kergetsz, nem éred el.

Nem éred el, hiába futsz!
Aludj! aludj!
Aludj, ha tudsz!

SZERENÁD MAGAMNAK

Ki néz ki az én szemem ablakán!
Ki az a másik valaki, belül?

Aki nem látja a rügyet a fán ?
S a fény arany hullámán nem derül ?

Ó, engem füt a drága napsugár,
Én csókolnám a fák uj levelét,
Ó, engem érdekel minden bogár,
Fa, fű és minden, minek neve: lét.

Nekem testvérem minden, ami van,
Velem rokon a vég s a végtelen,
Én tudnám, hogy' kell élni boldogan,
Mig életem gyümölcsét érlelem.

Én tudnám, hogy' kell élni boldogan,
Vagy, azt hiszem . . . Ki tudja ? . . . Istenem...
Egy percig is lehetnék csak magam,
Ne volna az a *másik* is velem.

Valaki, akinek a térde rogy,
S szorító markot érez a nyakán,
Ki mindig mondja : »fogy, fogy, egyre fogy«,
S fáradtan néz ki szemem ablakán.

KERESZT

Terólad ébredt bennem gondolat,
A két karom kitártam, s úgy maradt,
És szívemet megszurta, mint a kés,
E levegőbe-dermedt ölelés.

Mert mig így testem két kart szétmereszt :
Olyan vagyok, mint egy álló kereszt.
Fakó fa, melyen INRI sem ragyog.
Én még zsidók királya sem vagyok.

Kereszt vagyok csak, mégis bús pogány,
Ki rossz keresztben szenved, önmagán.

Ki nem sirok, mert sirni sem merek,
Nem hallgatnának rám az emberek.

És nem kiáltok. Nincs nekem hova.
Elköltözött az égből Jehova :
S hol őhelyette jóisten lakott :
Haláltozó gépvarjak szállnak ott.

Ezerkilencszáztíz s fölötte nyolc . . .
Ó, lelkem, néma szájjal mért sikoltasz ?
Világ is, én is : zagyva zavarok,
Enyhülni most hiába akarok.

A feltörő jaj sóhajtásba ful ;
A két karom csüggedten visszahull.
Keresztre vernem önmagam' minek ?
Az én fájdalomam nem kell senkinek.

DANTE A GÓLYÁHOZ

Élőnek lenni : szégyen,
Meghalni így : gyalázat.
Jaj, ember, nincs, ki védjen,
Ki elcsitítsa lázad.

Megfojtották az istent
A benzinbüzü égben ;
Büdös pokol van ittlent,
A földön és a légben.

A lélek és a test is
Belészokott a szennybe,
Ó, milyen szép a pestis !
A flektifusz mily enyhe !

Az örültség be józan !
A rothadás mily illat !

Magam hová gubózzam ?
Hogy bógni meg ne nyiljak ?

Hogy állattá ne váljak
Mezők véres fűvében,
Hogy állattá ne váljak
Az emberek nevében.

1918 augusztus

ÉBREDÉS

Itt áll az ember s érzi rút-magát.
Piszkos kezén a vér nyomát, szagát ;
A vérét és a rontott életét ;
A lélek büzlik és a fény sötét.

Más élet jött-e ? vagy csak más halál ?
Itt áll az Ember. Megmérgezve áll.
Gyilkos gőzöktől pállott veleje ;
Hogy szépen éljen : lesz-e ereje ?

Tud-e szeretni ? Tud-e hinni még ?
Lekeshedt vállon terhet vinni még ?
Örülni, sirni, mint szelid gyerek ?
Vagy mindig vér lesz ? Mindig fegyverek ?

Uj ember hol vagy uj lét hajnalán ?
Vagy ehhez bennünk nincs anyag talán ?
S az élet csak szennyebbre változik ?
Itt áll az ember. És utálkozik.

A mult felett, a szörnyü mult felett,
Mely torzszülött jövő szülője lett,
Mely sirjából folyton felénk-rohad,
S a szivünk lángja pernyévé lohad.

1918 november

1919, VIII. 2.

A tollamat kezembe fogtam,
Tollam kezemben van, hogy irjak.
Ó, merre jártam ? hol forogtam ?
Könnyem van-e, hogy újra sirjak ?

Maradt-e még őszinteségem,
Hogy sirjak, hogyha könny erőltet ?
Be régen irtam, jaj, be régen !
És éltem könnyetlen időket !

Iratlan és siratlan éltem,
És könnyü könnyem nincs azóta,
S amit szememre venni félttem,
A könny : utját szívembe róttta.

A tollam rozsdás. Nincs irás így.
Papir-plántámnak nincs virágja.
A szemem száraz. Nincs sirás így.
S a szívemet a rozsdá rágja.

1919, VIII. 5.

Állok itt a parton
És kezembe tartom
Kis hajóm spagátját,
Viz dagad, viz árad,
Viz szakítja gátját.

Át a véres vészen
Én csak nézve nézem,
Nézem kis hajómat,
Egyéni hajómat,
Életem hajóját,
Boldogság hajóját ...

Aki meghalt : jóljárt.

BÖRTÖNDALOK

1.

— Népdal magamnak —

Ég a gyertya ég...
Nézegetem rég...
Idecsukva
Börtönlyukba
Meddig leszek még?

Reggel, nappal, éj...
Várj és tőrj és élj...
Csak rab tudja:
Idő kutja
Milyen mélyen mély!

Éj-nap, éj-nap, éj...
Élj rab, élj rab, élj!
Sóhajtásod
A pajtásod,
Nem hagy itt, ne félj!

Szomszéd cella sír,
Mert levelet ír...
Vágya vérzi
És úgy érzi:
Jobb ennél a sír.

Mégis, mégis, ó,
Nincsen arra szó:
Napvilágon,
Szabadságon
ÉLNI milyen jó!

Röpköd raj remény
Tünde tünemény...

Elég volt már!
Őr is szólt már:
Kialszik a fény...

Hig homályon át
Kigyull a Te szád...
Ó, be rabságrosszabbító,
S mégis élethosszabbító
Emlékezni Rád!

Budapest, 1919 augusztus

2.

— *Allató* —

Az éj sötét,
Az ágy kemény;
Nincs lámpafény,
És nincs remény.

Rámzártak ajtót, ablakot,
S a lelkem kissé zaklatott.
Kicsit zilált, kicsit gyötört,
Kicsit kinos, kicsit letört...

Kicsit letört és felkavart,
És szétzuzott és megzavart,
És megpiszkolt és megkevert,
Kereszten éles szögre vert...

Kicsit, kicsit, de nem nagyon.
Nem csapnak senkit itt agyon.
A zárt, a rácsot elhagyom
És máris jó dolgom vagyok.

Az emberek nem rosszak itt.
Sebet csupán szavuk szakít.

Lábuk se rug, kezük sem üt.
Nem bánt csak arcuk és szemük.

Vasajtón vasretesz, lakat...
Ebből mily megnyugvás fakad!
Ki innen senki sem mehet,
De senki is be nem jöhet.

Ez itt az abszolút magány;
Megtér az itt, ki nem pogány;
Ki itt-teng egynéhány napig:
Megtudja, isten hol lakik.

Ő fenn lakik. Fenn, messze, hol
A Mindenütt van s a Sehol.
Az Ő cellája végtelen;
Olyan, milyennek képzelem.

Az ő cellája végtelen...
Hát mekkorának képzelem?
Csak szűknek, hogyha szűk vagyok,
S ha tágulok, az is nagyobb.

Lényemnek így darabja Ő;
Szegény! a rabnak rabja Ő;
Függvény csak, tőlem induló,
Velem növő, velem muló.

Rab én... rab Ő... Mi kéne még?
Ki ül itt? Ő-e? én-e még?
Már nem tudnám eldönteni,
Az álom kezd elönten.

Holnap... hisz van sok holnapom...
Hisz holnap is még ittlakom...
S rabúl ilyen társam ha van
Hogy' érezném rosszul magam?

Istenke lám,
Meghallgatott...
Lenézett rám
S elaltatott...

Budapest, 1919 szeptember.

— *Lefekvés* —

Be jó is nővel lepihenni este!
 Be jó is nővel lepihenni este!
     Imádkozol, ha mondod ezt,
 Hogy jó is nővel lepihenni este!

A bőre sima és a szája édes,
 A szája édes és meleg a teste,
     A teste forró, szája hüs...
 Be jó is nővel lepihenni este!

Világrajönnöd hogyha már muszáj volt,
 Bár ezt csekélységed-nem is kereste,
     Nincs benne semmi jó, csak ez:
 Hogy jó a nővel lepihenni este!

Nem mindegyikkel, csak azzal az eggyel,
 Kinek számodra született a teste...
     Ki étked, vétked, végzeted,
 Be jó is azzal lepihenni este!

Hidd el csak így s e versemtől ne kérdezd:
 A csókról képeket szikrázva fest-e?
     Oly egyszerű s oly komplikált,
 Hogy jó a nővel lepihenni este!

A férfi él, a férfi előregszik,
 És mindenféle tűz mellett melegszik,
     Hogy lassan-lassan már kihül a teste.
 S a végén tudja meg csupán,
     Hogy kivel is jó lepihenni este!

Budapest, 1919 október.

„AZ ÉN HAZÁM“

— Bécs, 1920 —

AJÁNLAS

Két hangu sípon zendül az ének itt ;
Az egyik lágy, a másik erőszakos.
Értetlenül ne állj előtte :
Lényem e kettő.

És van még bennem számos egyéb szín is ;
Mily csuf idők, hogy mind' ki nem adhatom !
Csak próbáltam magam' mutatni,
S elfogy az élet.

Ilyen vagyok és másmilyen is vagyok ;
Sokszor magamnak meglepetés, csoda.
Ki tudná azt kicirkalmazni :
Milyen az ember ?

Elkezdtem, és már nincsen elég idő ...
Elkezdtem, és már abbahagyom hamar ...
Elkezdtem, és be nem fejeztem ...
Fárad a hangom.

Az ember másra nem született pedig :
Magát, magát kell csak kifejeznie !
S ki ezt eléggé nem tehette :
Élete csonka.

Szó márványába véssük *amik* vagyunk ;
S fél munka mellől sirba dülünk tunyán,
Kezetlen, lábatlan, fejetlen,
Szomorú szobrok ...

KÁLYHA MELLETT

Ha kályhádban vidám a tűz,
S a villany csattját elcsavartad ;
Ha láng, kapkodva, lángot űz,
Mert üszkét vassal fölkavartad ;
Ha izzó, rózsaszín parázs
Baráti szemmél huny-hunyorgat,
És szétdereng vörös varázs,
S emlékezés aranyja olvad :
Néhány hasáb fa áradó
Boldogságot tud rádígézni,
(Kint sir a szél, vagy száll a hó)
    Be jó,
Be jó is este tűzbe nézni !

A lángban táncot jár a mult,
A lángok multat énekelnek ;
Felujulnak homályba hullt
Szavak, szépségek és szerelmek :
Anyád emlője, kedvesed
Tüzellő szája újra éled ;
Minden meleg, mi elveszett,
Eléd lebeg most, mint a lélek :
Száz elhült, forró semmiség,
Egymásba fonva és gyűrűzve.
(Kint gyásszal gyászol gyászos ég)
    Be szép,
Be szép is este nézni tűzbe !

A könny oly könnyen fölfakad,
És könnyen perdül, mint a gyöngyök :
A szived már csak ad, csak ad,
Széthulltak benn a zord göröngyök ;
Eszedbe jutnak mind, akik
Nem ülhetnek most kályha mellett ;
Ruhájukon rést szél szakít,
Az ajkukon fagyos lehellet ;

Ma az tüzelhet csak, ki dús,
A pénzt bárhogy is kereste . . .
(Kint ezreken diderg a hús)
    Be bús,
Be bús is tűzbe nézni este !

Ki fázik : él még s élni jó . . .
De hányan mentek messze tőled,
Hová nem ér többé a szó,
S akiből hantos csontmező lett ? . . .
Azok már nem melegszenek,
Ha minden erdő lángra gyúl is,
Ha égnek is minden szenek,
S egész világ zsarátja hull is ! . . .
Nem tudja már se szív, se száj
A holtat élővé idézni . . .
(Kint néma éj és néma táj)
    Be fáj,
Be fáj is este tűzbe nézni !

Budapest, 1919. december.

DAL A VÉRRŐL

Piros nedü. Vörös. Veres.
Hasonló szint ne is keress,
    Mert nincs hoz zá hasonló.
Piros szín sok van, végtelen,
De ily pirosat nem terem,
    Se Pér, se Mád, se Somló.

A színe : vér ; a neve vér.
Értéke nincs s mindent megér ;
    Csodák hajtják előre.
Nem tudni hogy' lessz, hogy' fogan,
Csodák hevítik boldogan
    Harminchat foknyi hőre.

A szívből és a szívbe fut,
Mily kurta és mily hosszú ut !
Hisz úgy hijják, hogy élet !
Az égi nap ettől ragyog,
Ettől *vagy* és ettől *vagyok*.
Mert ettől él a lélek.

A vér, a vér ! Be drága kincs !
Nincs nemzete, vallása sincs,
És mégis ő a szentség.
Ellenség vére : — babona !
A vér a vérnek rokona,
A vérben nincs különbség.

Karcsú ereken titkon él,
Nem hallható zenét zenél,
S magát sosem mutatja.
Titokban él a bőr alatt,
De tőle jó a gondolat,
S ő minden tettek atyja.

Ha megnyitod lakás-erét :
Mint néma csepp gördül eléd,
De némasága átok.
Jaj, emberek, vigyázzatok !
A vértől van vad lázatok,
A vér hoz vést reátok !

Lakás-erét ha megnyitod,
Mert mégis látni áhítod :
Szennyes-szinüre alszik,
És seb-szájában, az égre fel,
Oly iszonyú dalt énekel,
Hogy az sírdba hallszik.

Kinek kezétől árad ő,
Kinek kezére szárad ő,
Utolsóbb, mint az állat ;

Nincs háború s vért ontanak,
Embert, jövőt megrontanak,
Ó szégyen, ó utálat!

Budapest, 1919 december.

DÉLI KORZÓ

Napfény a hölgyek drága puccán,
Vakok vonulnak át az uccán.
Monoklija sok cifra urnak
Az uccán át vakok vonulnak.
Rajtuk gyűrött katona-rokk van,
Előrenyult kezükbe bot van,
Minden lépésre jól ügyelnek,
A fejük reszket, ugy figyelnek,
A járda szélénél megállnak,
Mint egy riadt nyáj hangra várnak . . .
Ki felel érte? ki felel érte?

Hol néked s nekem szemünk villog,
Ott nékik két hunyt tűzü csillag,
Nekünk most dél van, nékik éjjel,
Mindig, mindenütt, szerteszéjjel.
Feketébb, mint az éji bánya,
A feketeség óceánja.
S nincs partja e feketeségnek,
Hajólámpák ezen nem égnek,
Rajt hullám fodra nem világít,
Fekete, mind a másvilágig.
Ki felel érte? ki felel érte?

Mert ők is láttak, mint te, mint én,
Játszott szemük bogara szintén,
Nap fénye hogy ne veszne kárba,
Ők is felitták szempohárba.
Szines virág hogy lenne még-szebb,

Virágra ők is látva néztek.
S velük ha nő eggyé fonódott,
Kapott az ő szemük is csókot.
Elmentek és ez lett belőlük :
Elvették a szemüket tőlük.

Ki felel érte ? ki felel érte ?

Ó emberek, ó embertársak,
Felétek szörnyüt mit kiáltsak ?
Tikkadt a szó, fáradt az átok,
Hogy megértsetek, felfogjátok :
Hogy szemek, amik látók voltak,
Ezentúl mindörökre holtak . . .

A földön így lehet-e élni ?

Lehet-e hinni és remélni ?

S a föld felett, mely ilyen szenny volt
Nem vakul-e most meg a mennybolt ?

Ki felel érte ? ki felel érte ?

Budapest, 1919 december.

MOST IGY

Cselédszobák s cselédi falatok,

Ez részem most e nagyszerű világból.

De megszokom. S ha kissé haladok

Kerülködik virág is száraz ágról.

Kicsit hideg van, kicsit koplalós,

Csak hushagyó kedd s hamvazó csütörtök...

De így van ez jól, járjon így a jós,

Ki prófétált a nagy farsangra böjtöt.

Hát voltam, persze, én is voltam ur,

Valaki voltam és most senki lettem ;

És, persze, hogy nem tűröm szóltanul,

Lázongok, persze, elkeseredetten.

Nem voltam a legrosszabbak közül,
Sőt magam a javához számítottam ;
De most, hogy, ime, így rámnehezül,
Látom, hogy tévedés volt itt vagy ottan.

Nem voltam jó, hisz senki sem szeret,
S utólag érzem régi senkiségem :
Nem illet más meg csak ez a keret,
Osztályomul csupán ez járt ki régen.
Ó jöjjetek, ti jobbak, jöjjetek,
Elfekszem, mert legyőzetém a harcon :
Bunkót és bicskát, hogy megöljeteK,
Vagy — kegyelemből — köpjeteK csak arcon.

Bécs, 1920 január.

DAL

Ha fölkelek, hiányzol,
Nem indul jól az élet.
Oly egyszerű, oly egyszerű :
Sokkal jobb volna véled !

A nap süt itt ; rügyezetteti
A fák soványka ágát.
Oly egyszerű, oly egyszerű ;
Szeretném, hogyha látnád !

Bent gubbadok ; cseléddanák
Vidámitják a gangot.
Oly egyszerű, oly egyszerű :
Jól esne most a hangod !

Hosszu a nap, fejembe jár
Száz mindenféle móka.
Oly egyszerű, oly egyszerű :
Elmondanám, Anyóka !

A két szemem kissé dagadt,
Lefojtott könnyű úgy éget,
Oly egyszerű, oly egyszerű :
Szeretnék sirni Néked.

A szájam széle cserepes,
A szél majd' fölrepezti.
Oly egyszerű, oly egyszerű :
A szomjuság epezti !

A csókodat kívánja már,
A csókodat, csak azt, ó !
Oly egyszerű ! oly egyszerű !
És mégis szívszakasztó.

Bécs, 1920 február.

KI SIR ?

A délután már alkonyatba lágyult,
Szűk udvaromba szürkéséget öntve ;
A lámpafény, sárgán, az ég alá gyult,
S az ablakon egy csillagszem köszönt be.

Az ágyamon feküdtem tétován,
Vad álmokkal tömött alvás után,
Eltépelődve honnanon s hová,
Fáradtan s frissen, bölcsen és bután.

Te is feküdtél már így lusta párnán,
Testetlen létnek ringatózva kékén ;
Még innen, vagy már túl a földi lármán,
A minden és a semmi partszegélyén.

Ilyenkor csend van. Mint két Nap között ;
Olyan csend, mint ölen az anyaméhnek ;

Olyan, mit az, ki már elköltözött,
Fül nélkül élvez végtelen zenének.

S egyszerre, im, e drága, drága csendet,
Mely bennem volt és onnan lett körém,
Átvágta sírás, mely zokogva zengett,
Hogy rémulten figyeltem rá föl én.

Valaki sírt, de nem szomszéd szobából,
— Ki szomszédot tud, így az sirni nem mer —
Valaki sírt, szívzaggatón, de távol,
Oly távol, mint van embertől az ember.

Valaki sír, de iszonyu sirással,
Egy élet ömlik így sirásba át;
Sír, csakhogy sírjon, nem törődve mással,
Csak sír, hogy hanggá sírja szét magát.

S e sírás kinja úgy reám zuhan,
Mint vizesés a sziklák élirül;
Jaj, mily sírás ez? mélyében mi van?
Mit gyászol? mit kíván? mit hoz hirül?

Ki sír? Anyám-e, ki világra szült?
Ki sír? Az asszony, kivel *egy* vagyok?
Ki sír? Talán a bölcsőm, mely kihült?
Ki sír? A sírom, mely felé rogyok?

Vagy én sírok, de nem tudok felőle?
Mert lényemnek tudattalanja sír?
S anyám és asszonyom sírnak belőle?
És együtt sír a bölcső és a sír?

Vagy a világ sír, sirva önmagán,
Hogy létrejött s nem tud pusztulni még,
S betelve könny izén és vér szagán
Könnyben s vérben nem tud megfulni még?

Jaj, sírhat minden! És minden hiába!

A menthetetlent ez se menti meg !
Már hull a kő, a tűz, a gőz, a láva,
Mindegy : ki jó, ki rossz, ki hős, ki gyáva,
Jaj nékem s néktek s jaj mindenkinek !

Bécs.

DAL FELNŐTT GYEREKEKNEK

Tavasz van, édes emberek !
A szívem fűben hempereg.
Ugy hempereg, mint kis csikó,
Mert élni szép, mert élni jó.

A lég olyan pezsgő ital !
Ugy zeng a friss pacsirta-dal !
Az ág virággal oly havas !
Az ég, az ég olyan magas !

Fejem világos és szabad,
A szívemhez szenny nem tapad,
Én mindenkit csak szeretek :
Nem ! gonosz én nem lehetek !

Ember, ki élsz, dús és öreg :
Légy könnyű, koldus és meleg !
Ne légy közömbös és ravasz,
Ne mondd, hogy néked nincs tavasz !

Ne mondd, hogy ez nem érdekel :
Nézd, ember, élni, élni kell !
Hagyd hasznod' és hagyd üzleted',
Örökké ugysem üzheted !

Nézd : semmim, semmim sincs nekem,
Se értékem, se érdekem,
Se rokonom, se gyerekem,
E ragyogó földkereken !

Nincs céлом, nincs ambicióm,
Nincs égi és nincs földi jóm,
Csak lágy szívem van, csak lágy szavam,
És mégis jól érzem magam.

Harminchat év a vállamon,
És mindig csók a szájamon ;
Nincs hol fejem lehajtanom,
Mégis derü az ajkamon.

Harminchat év a vállamon,
Se otthonom, se államom ;
És megmaradtam ifjunak,
S úgy égek, mint az ifju nap !

Kivánd meg tőlem ! Jöjj velem !
Én az életet kedvelem :
Ha lomb alatt, ha nap hevén
Rossz utra nem vihetlek én !

Ne mondd, hogy együgyü dalom !
Az életet magasztalom,
És együgyü az élet is,
Ha komplikálnak véled is.

Igy éreztem, így, igazán,
Kilencszázhusz szent tavaszán,
Mikor Berlinben folyt a vér :
A tavaszér' ! A tavaszér' !

Bécs.

NÉHA

Ugy fekszem néha, mintha már nem élnék,
Vagy mintha még nem volnék megszületve.
Határ és korlát szükét és szemérmét
Nem küldi át a lét e révületbe.

Verem fantáziám száz drága érmét,
S beszélgetek, nem számítván fülekre.

A gondolatfonál olyan puhán
És simán siklik össze mind agyamban,
Mezítláb járnai harmatos mohán
Tündéreket így képzelek magamban,
Az eszme nem csikordul mostohán,
S mindenre lágyan ráillő szavam van.

A téglákat s az élet-törmeléket,
Miből az ember tarkán össze-épül,
Rakosgatom : kihozni furcsa-szépet
Mindenhatóságom gyerek-kezeiből.
Minden lehet : nagyságok, kicsiségek,
Fölnéz a vágy és semmitől se szédül.

Nem vágy a vágy. Hisz nem fáj és nem éget.
És nincs előtte semmi akadály . . .
Seholsem érez kezdetet, se véget,
S nem nyirja szárnyát törvény vagy szabály
Ringó világ, amerre ringva lépek,
S nem fáj a fáj, vagy jólesik, ha fáj.

A mult, hogy elmúlt . . . nem baj, átrakom.
Igy volt, vagy úgy volt . . . most másképp csinálom
Ujjal telik meg minden *mult* napom,
Ugy *volt* ahogy' magamnak *most* kínálom.
Mindig nap süt be minden ablakon,
S gyémántbogár van minden rózsaszálon.

A holnap úgy lesz, mintahogy' kívánom,
Nem kell hozzá, se cél, se terv, se gond.
Jövöm : fehér nő biboros divánon,
Ki vár reám s övet rajongva bont :
S ha elmulasztom, nem kell azt se bánnom,
Szép volt az is, mi tőle félrevont.

Haragszol, embertársam ? Én szeretlek.
Jöjj, járjunk együtt és beszélj velem.
Már nem siratlak és ki sem nevetlek,
Te is jószág vagy én sem gyötrelem.
Engem követsz vagy én téged követlek :
Jó, így se rossz és ugyse helytelen.

S mindenki ilyen, mind ilyen, ki él még,
Szempilla már nem rebben gyűlöletre.
Az életünk' is adnánk, hogyha kérnék,
S így siklunk át, Nirvána, szent öledbe . . .
Ugy fekszem néha, mintha már nem élnék,
Vagy mintha még nem volnék megszületve.

Bécs.

AZ EMBER, MOST

Már életünk, ha hosszú is : rövid.
Delén vagyunk, vagy túlvagyunk delén.
Van gyertya, mely nem éghet már tövig,
Mert elfujják, váratlanul, felén.

Már szépen élni nem lehet nekünk,
Hiába erre szándék és ima.
Ha még továbbfonják is életünk :
Fonala nem lesz selymes és sima.

Világ, világ boldogtalan világ !
Melyben már minden vagy bűn, vagy boszú,
Melyben csak siron nőhet már virág,
Mi még ki sem nyílt, szára már aszú.

Ó szörnyű vásár, melyben mitsem adnak,
S melyből más nem maradt : csupán a vásár,
Hol mást nem, csak halált vehetsz magadnak,
S hol mégis folyton tor foly, áldomás áll !

Ó szörnyü kép, melynek nincs, csak keretje,
S helyén vásznának rádtátong a semmi,
S keretje: az sem emlék, szent ereklye,
Azt is dorognak fogják kézbevenni!

Szám, csókra lettél, vagy gonosz szavakra?
Szemem, borzadni lettél, vagy vidulni?
A föld most már csak gyűlölségek akla,
S a Káosz nem tud csenddé elcsitulni.

Megélni rossz Világnak Fordulóját,
Hol fergeteg sivít s nem hallik ének;
Hol hasztalan van kerted, meg nem óják,
Be rossz, be rossz most Egynek és Egyénnek!

Be rossz fegyverrel lenni védtelennek!
Szédülni, *tudván*, örvényszélekig!
Malomkövek közt lenni buzaszemnek,
Mely él és fáj s mégis megőrletik!

Be rossz, be rossz a kinlódók sorában,
Kik vivják ezt a harcot, ezt a végsőt!
Ó, vagy meghalni kellett vón korábban,
Vagy megszületni kellett volna később!

Bécs.

PAUZA

Én mindig mentem, meg nem álltam,
Rossz ágyakon, sietve, háltam,
És mindentől örökre váltam:
Pihenni jó,
Pihenni jó!

Nem volt időm merengni multon,
Látotton, hallotton, tanulton.

Az út porán s a porba hullton :
Pihenni jó,
Pihenni jó !

Ki sose tudtam lenni léha,
Ne sujszatok fejem felé, ha
Próbálnék elfáradni néha :
Pihenni jó,
Pihenni jó !

Olyan pompás a fű . . . heverjek !
Gyümölcs a fán . . . *egy*et leverjek !
Nap fényin sütkérezni merjek !
Pihenni jó,
Pihenni jó !

Fehér virág, piros cseresznye,
Be kár, ha végig kárba veszne !
És nem vagyok sem gép, sem eszme
Csak ember, ó . . .
Pihenni jó.

Bécs.

SZONETT

Ha széjjelnézek, már senkiste látok ;
Magam vagyok, nagyon magam vagyok,
Ellenség nincs és nincsenek barátok :
Elhagytam mindet és mind elhagytott.

Sötét a föld : szétszórtan hunyt zsarátok ;
Sötét az ég : elburkolt csillagok.
Nem ér utól sem biztatás, sem átok,
Csend lett, mert sóhajtásom elfogyott.

Nem fűtenek fájdalmas szenvedélyek,
Közömbös lettem, nem holt, nem beteg ;
De sokszor nincs, nincs, nincs okom, hogy éljek

Jaj, zürzavar! jaj ember-rengeteg!
Jaj, félelem! . . . S magamnak, hogy ne féljek:
Kis csengetyümmel néha csengetek.

TAVASZI SZÉL

Ez messziről jött, ez a szél.
Egy másik csillag küldi ezt,
Amin másféle élet él,
Vagy mely már hűlni, halni kezd.

Ez messziről jött, ez a szél.
Ezt földlakó nem birja ki.
Ettől az élő bőre fél,
Ettől nyil holtak sirja ki.

Ez messziről jött, ez a szél.
Ez úgy ás benned, mint a szű,
Az éle hús alá metél,
S a rostok résin át befű.

Ez messziről jött, ez a szél.
Isten fejéből jött talán,
Furóbb furó, mint az acél,
Átrág a koponyák falán.

Ez messziről jött, ez a szél.
A sark jegénél hidegebb,
Bontóbb s bántóbb a semminél,
És felszánt minden ideget.

Ez messziről jött, ez a szél.
Kéj és kin serked fel nyomán.
Szemem kitágul, látni vél,
Lát Téged: Tiltott Tartomány.

Ez messziről jött ez a szél.
Ez átnyargalt az éteren,
A túlon-tulról jött levél,
Izent a Szent: az Értelem.

Ez messziről jött, ez a szél,
A lelkem tőle mind vadabb,
Rajt hullámok Kárpátja kél,
S az orkán torkán dal dagad,

És így beszél :

»Vagyok Való,
És voltam Volt, s leszek Levő,
Mindig szülemelő és haló,
Mindig nyugvó, mindig tevő.

Enyém a tér s az évezer,
A zengő-zugó létfolyam,
Te engem csak most érezel,
Mert most lettél, hogy érts, olyan.
Te és ti mind, kik érzetek,
Ti sivó, vivó ördögök,
Kik lüktettek és vérzetek,
S az életért megdőglötök :
Figyeljete! figyeljete!
Mindegy : a többi reszket-e?
Feszüljön mégis melletek,
Most jó a Kezdet Kezdeté.
Mi embersejtben végtelen,
Mi benne Létező s Örök,
Most felfakasztom féktelen,
S mindent pozdorjává török !
Pánt és csatt és lánc és lakat,
Bilincs és békó és kötél,

Mind pattan, szükül és szakad :
Vagyok a Mozgó-Mind, a Szél,
A Céltalanság, ami Cél,
Vagyok az Élet, ami él !«

Ez messziről jött, ez a szél !

Bécs.

PRIVÁT-DAL

Életemnek harmincheted évében :
Nincs gabonám se lábom, se kívében.
Nincs hajóm a nyugalomnak révében.

Mind amim volt, odaadtam prédának,
Ennek-annak, mindenféle cédának,
S tagja lettem a nincsetlen glédának.

Harcoltam is. Becsülettel harcoltam ;
Itt-ott néha sebeket is karcoltam,
Csata után senkit meg nem sarcoltam.

Nem is tudom, hogy' szállt meg a Szentlélek :
Egyik nap fent, másik nap meg lent élek,
Másik sorsot mégis, mégis nem kérek.

Nyáron napot, befüteni fát télen :
Mi még hátra, valahogy, csak átélem.
Végző napnak mindennap a mát vélem.

Perce ha jön örökkéti szendernek,
Azt mondhatom : Derék voltam embernek,
Tiszta cseppje nagyon szennyes tengernek.

Isten-atyám, hogy nevedet vallhassam :
Feltámadást add, hogy én ne hallhassam,
Engedd meg, hogy békességgel alhassam.

Bécs.

ESŐ

A nap borús volt. Szürkeség
Mögé vonult a fényes ég.
Az ájult pára szétterült,
S benyelt derengést és derüt ;

S úgy elfeküdt szíven, színen,
Ugy el az idegeimen.

Az ember nem fut és kidől...
Oly fáradt lettem, semmitől.

Most éj van. Éj van. Éjszaka.
Szobámnak nyitva ablaka,
S én fekszem itt, az ágyamon,
S valaminek a súlya nyom.
Nehezen fekszem, mint a kő.

Az uccán kopog az eső.

Nehéz vagyok, nehéz, nehéz.
Ezernyi font a láb, a kéz ;
A törzsem renyhe vasdarab,
Hová elzökkent, ott marad.
S párnába furódik tunyán
A legsúlyabb súly : koponyám.

Mert benne most holt massa van :
Mozdulatlanná lett agyam,
Mely huz mind lejjebb.

Le.

Le.

Le.

Ó nem, ma nem birok vele !
Nincs szárnyam, nincs tündér-sarúm.
Csak csúszom.

Lejjebb.

Szomorún.

És súlyom súlya egyre nő.
Az uccán kopog az eső.

Mi tett ily szörnyü súlyuvá?
Ily lomhán ólom-újjuvá?
Ily sok-sok tonnás semmivé?
Ily lenni-vagy-nem-lennivé?

Tán eddig átélt éveim?
Könnyes könnyelműségeim?
Izetlen lelki étkeim?
Véres véletlen vétkeim
Sűrűdtek bennem össze, mert
Most tervem szállni messze mert?
Messzebb, mint lengő léghajó,
Oly messze, mint rossztól a jó?
A régi énem? Ó ez? Ó?

Az uccán kopog az eső.

Vagy tán jövőmnek vad szele
Ver így fekvőhelyemre le?
A fájdalom, mely részemül,
A sorsom polcán készen ül?
Talán a kín, a balsiker,
Amit még elszenvedni kell?
Az elpazalt erőlködés,
Mely több a soknál s mind-kevés?
A kő, mit hegyre görgetek,
S mit visszaránt a fergeteg?
Vagy fogy számomra már e lét,
S mellemre tette tenyerét
A mindig, mindenütt Lesó?...

Az uccán kopog az eső.

Bécs.

NYUGALOM

Szelid vagyok ma, mint a bárány,
Ó, milyen nyugvás van köröttem,
Nem látok túl a sűrű párán,
Mely úszik szűk köröm határán,
Halványan, fáradtan, törötten.

Most nincsen hátra s nincs előre,
Vonal nem nyúlik végtelenné,
Probléma nem lehet belőle :
Az álló percnék lettem őre,
Jelenné váltam, csak jelenné.

Ha így maradnék, s így maradna !
Ha belső csendem porcelánja,
Derűs napok finomka, babra
Munkája nem törnék darabra,
Mihelyt kívülről éri lárma !

De álom ez ... önáltatás csak :
A perc nem áll és béke nincsen,
Szemem behunytam, hogy ne lássak,
S nehogy a holnap rámtekintszen,
Halál, halál,
A Te kezéd van a kilincsen.

Bécs.

PANASZ

Ó mennyit láttam ! Mennyi, mennyi szépet !
És mily kevésről számoltam be még !
Az ég, a föld, a felhők és a rétek !
Mozgások, és parfómök, és zenék !

E tarka Minden mennyi változatban !
S a változatban mennyi változás !
És bűn, erény, és üdv, és kárhozat van !
És mindig más e mind, és mind csodás !

Nem győzöm nézni, látni, észrevenni ;
Hogy győzném hát szavakba önteni ?
Ez elcsorgó Mindenből szinte semmi,
Mit át tudok, mondottá, menteni.

Emlitsek egyet? Mák piros virágját!
Mit kéne arról mindent mondani,
Mezón ha látod égni, mint a fáklyát,
Szépséget, színt szikrázva ontani!

Száz év kevés, hogy jóllakhass szemeddel,
Ez *egy* virág oly izes látomány!
Száz év kevés, hogy mind szavakba tedd el,
Mi lelkedben kél ily látás nyomán!

Ha gyermekajkad első dadogása
Beszélni mind-csak erről kezdene;
S mig élsz, ígét sosem pazalna másra
A szónak benned élő istene;

S halálos-ágyad halk agóniája
Még folyton erről sóhajtozna csak: —
Kimondatlan' maradna száz bübája!
S egy mákvirág mi? Semmi! Egy vacak!

A milliárdos számból *egy* egésznek
Csak milliárdos törtje! Annyi sem.
S a képek jönnek, tűnnek és enyésznek.
Örök folyamban, forrva, fényesen.

S te állsz a parton és gyámoltalan vagy,
Tudod, hogy nézni sem soká tudod,
Kiáltanál: »Hang, zengj még! szin, ne hamvadj!
De már hiába: itt volt, elfutott!

És hol van még az ember és az állat?
Hol összefüggések s viszonylatok?
Jaj, végtelen suly! jaj, nem bírja vállad!
Jaj, nincs időd és nincsen mondatod!

S a Föld, min élsz; csak egy diónyi zárka!
Hogy' juss el még a csillagtengerig?
Az élet olyan szörnyen szűk pohárka!
S az is milyen tulgyorsan eltörik!

Bécs.

HINTA

Fel és le, mint a
Ringó faágon
Himbáló hinta,
Leng életem.

Egyik nap sáros,
Sötét és csúnya,
Másik sugáros
És kellemes.

Rosszkor születtem,
Tisztelt közönség,
Az ég felettem
Bizonytalan.

S már szinte várom,
Hogy époly rosszkor
Érjen halálom
Órája is.

Nagygőgü lord ur
Lehettem volna,
Ki félrefordul,
Nyomort ha lát.

Parfómös márki
Lehettem volna,
- Ki nőkre jár ki
Vadászni csak.

Lehettem volna
Kemény keresztény,
S Krisztus nem volna
Rokon velem.

Lehettem volna
Sok mindenféle...
S szerettem volna
Lenni talán.

Apám hibája?
Anyám hibája?
Családom fája
Már csak ilyen.

Idő hibája?
Magam hibája?
Enyém a pálya,
Amely enyém.

Roszkor születtem,
S rosszul születtem,
Lettem, mi lettem,
S mi most vagyok :

Fájó zsidója
Világ sebének,
Lágy lázadója
Kinjainak.

Magával vívó,
Világgal küzdő,
Életre hívó
Halál-barát.

Erősnek gyáva,
Gyengének : bátor,
Vidámnak : árva.
Busnak : derült.

Szelidség, jóság :
Mely másnak látszik,
Olyan valóság :
Amely hamis.

De mit csináljak?
Nincs már segítség!
Hogy mássá váljak:
Nem kérhetem.

Fel és le, mint a
Ringó faágon
Himbáló hinta,
Leng életem.

Bécs.

A KAPUBAN

Mostanság gyakran álmodom velük,
Barátaimmal, kik már rég halottak.
Csak négyen vannak. Négy halott. De mások,
Mint minden többi ember, aki meghalt
S mellőlem elmaradt az életutról.
Élő gyerekkoromnak része ők,
Ők nem halottak, ők énbennem élnek,
Ők nem halnak meg, míg én nem halok meg;
És mégsem élnek, hisz már rég halottak!

Hogy' mondjam úgy, hogy ezt más is megértse?

Az egyik: Butz Ferenc, egy pék fia;
A Baross-uca mellett volt a boltjuk;
Az arca már bizonytalan nekem,
És semmitsem tudok ma már felőle,
Csak a nevét, de az pótolja őt.

Évközben halt meg Butz, a harmadikban.
A temetése mint tömjénszag él
Az orrom mélyén. Szűk kis udvaron,
A tömjénszagba, mely kék színnel úszott,
Belévegyült a friss kenyér szaga,
Mit aznap is sütött a Butz papája.

Aztán öt év tellett el még utána,
S egyik se halt meg a fiuk közül.
Letettük az érettségét, huszan,
S mingyárt az első esztendőbe három
Halott jelentkezett a maturával
A tulvilági technikán. Mivelhogy
Mindhárom csak reelban maturált.

Az egyik Krumm Ödön volt. Nagyfejú
És nagyhaju és szálastermetű.
A mozgásában volt valami furcsa,
Ugy lendült mindig, hogy mozdulata
Mindig tullendült célján egy kevéssel.
Ha nem tudott felelni és zavarba
Ejtette a kérdés, amit kapott:
Felnézett, ferdén, a plafón felé,
S kidudoritott alsó ajakával
A felsőt kissé megnedvesítette.
A Krumm Ödön vasuti tanfolyamra
Iratkozott és nyáron praktizálni
Vonalra ment ki, nem tudom hová,
S a vonalon agyonlőtte magát.
Valaki mondta. Hogy ki: nem tudom.

A Vydra Győző is meghalt ez évben,
Cseh származásu volt, nevét azért
Kellett így, ipszilonnal, írnia.
Kicsiny volt, kisebb, mint én. Rendesebb,
Szerényebb, s nálamnál többet tudott.
A feje szögletes volt, arca sápadt,
S a jobb arcának ép a közepén
Egy folt piroslott, mint valami sebhely.
A Vydra Győző mindig gyenge volt,
És beteges, s én azt hittem, hogy a
Piros folt ott az arcán, az a baj.

De ő nevetve mondta, hogy nem az,
És mondta, hogy tapintsam azt a foltot
Az ujjaimmal; én ezt sose mertem.

Később hozott a Vydra orvosi
Bizonyítványt, komolyat, amiben
Az állt: szivbillyentyüelégtelenség.
És én jól megjegyeztem ezt a szót,
Bár nem volt akkor sejtelmem se róla,
Hogy mit jelenthet; és a Vydra Győző
Nevéhez hozzáfűződött agyamban
E szó: szivbillyentyüelégtelenség.
Nyolc éven át voltunk folyton mi ketten
Az osztályban a tiszta jelesek.
Ő mint keresztény és én mint zsidó.
De ő szolidabb volt, mint én, jelesnek,
Őt nem lehetett soha rajtacsipni;
A leckéjét ő mindig tudja jól,
A rajzát mindig megrajzolta jól.
S míg én folyton csatáztam Rappaporttal,
A Rapsival, aki hittant tanított,
Ő mindig jóban volt Zubriczkyval,
Az ő papjukkal, mert a hittanórán
Szintén jeles volt és nem hitvitázott;
Ellenben én a magaviseletből
Kettést kaptam a Rappaport miatt,
S a tandíjmentességem elveszett.
A Vydra Győző tényleg technikus lett,
S meghalt mint első-éves hallgató.

A temetésre partecédulával
Hivott az apja. Láttam Vydra Győzőt,
Mielőtt a koporsót rászögezték.
A feje szögletes volt, arca sápadt,
S a jobb arcának ép a közepén
Egy folt piroslott, mint valami sebhely.
Kollokviumra készült és megölte
E szó: szivbillyentyüelégtelenség.
Az apja egy nagy, tarka keszkenővel
Nyomkodta széjjel csorgó könnyeit.

És Kupfersteinnak hívták az utolsót,
Ruhájának speceráj-szaga volt,
Mert grejzler volt a Kupferstein mamája.
A Kupferstein kicsit gigerli volt,
Mindent magassarkú cipőt viselt.
És verset irt, mert költő volt, de olyan,
Ki tud prózát is írni : elbeszélést.
Ezt megcsodáltam. Verset tudtam én is.
És nem tartottam akkor különösnek,
Hogy költőt Kupfersteinnak hívjanak.
Nem emlékszem rá, mily pályára ment
És hogy miért lett öngyilkos, szegény.

Mostanság gyakran álmodom velük,
Barátaimmal, kik már rég halottak ;
Lecsúszik a koporsófedelük,
Amely alatt eddig csupán aludtak.
A holtak száma milliókra nőtt,
De ők azok, kik hozzám visszatérnek,
Élő gyermekkoromnak része ők,
Kik nem halottak, mert énbennem élnek.

Ők nem halnak meg, míg én nem halok meg.

Talán, lehet, talán e négy halott
Meghalni készül és jelentkezik,
Hogy én is tudjam, hogy mi most megyünk,
Mert mink valóban összetartozunk,
S *kell*, hogy megint osztálytársak legyünk.
Kik táskát, táblát együttthordozunk . . .

»Fiuk . . . maradni tán lehetne még?»
De ők csak némán csóválják fejük.
A hívős válasz holt szemükben ég ;
S én, tétovázva, indulok velük.

Bécs.

BUCSUFÉLE

Mért érzem így? a jó isten
Tudja :
Kifelé áll a szekerem
Rudja.
Ellenségem se mondhatna
Vénnek :
S nem sok cipót eszek itt már
Én meg.

Hát . . . ha muszáj ! S megvonom a
Vállam,
Volt, aki ment szívesebben
Nálam,
Most kezdődött volna csak az
Élet
Alig volt nyár . . . nagyon hamar
Tél lett.

Kalitkában lógtam eddig,
Gangon ;
Most szálltam ki ; most jött meg a
Hangom ;
Most füttyültem volna el a
Nótám,
Hangicsálnék most valami
Jót tán.

Míndamellet, mégis, mindam-
Mellett,
Igy esnie bármiként is
Kellett,
Arról is kell beszámoljak
Híven :
Hogy egy kicsit elszorul a
Szívem.

Mindegy, kérem! Most már vége,
Késő!
Satu fog át, lefarag a
Véső.
Bölcsen mondom: így vala ez
Irva.
S ha vigyázok, nem fakadok
Sirva.

Végignézek esztendeim
Gúnyán:
Elpazaltam életemet
Csúnyán,
Nincsen abba se korlát, se
Mérték,
Hogy lopkodták széjjel, ahol
Érték.

Kiki elvitt egy darabot,
Jócskát,
Nem hagytak mást, csak a keshedt,
Ócskát,
S hogy a munka teljesebbre
Váljon,
Odarugtak, jól oda, hogy
Fájjon.

Ez a világ háládatlan
Jószág...
Nem ültet a sirhalmomra
Rózsát.
Alig múlik halálomra
Pár nap:
Hantom fölé kóbor kutyák
Járnak.

Hantom fölé ily vizitek
Járnak,

Azt is csupán én ítélem
Kárnak . . .

Magyar Isten! Szolgabíráim!
Ténsem!
Ki sajnálja vesztemet, ha
Én sem?

Bécs.

RIDEG SOROK

Ki járt az élet utjain,
S vágyát nem ért rá oltani
A szépség drága kutjain :
Szomjú marad.

Ki járt gyepszönyegek között,
S a friss fűvön végignyuló
Gondatlanon megütközött :
Elfárad az.

Ki élt és, léte céljait
Keresve, vénítette el
Ifjú erők acéljait :
Hamar kidől.

Ki látott és nem látta, hogy
Nincs cél sehol, csak mozdulat,
Mely mozdulatlanságba rogy :
Nem látta jól.

Ki tudta, hogy nincs élete
Több egynél, az se végtelen,
S kérdezzeti, hogy élhet-e?
Csak szót pazalt.

S ki rájött erre mindre, és
E bölcs, de elkésett tudás
Ugy sziven szurta, mint a kés :
Mit érdemel?

Bécs.

AZ ÉN HAZÁM

Az én hazám fekete föld,
Melyen pompás a búza ;
Melyen kövér mag dús kalász
Nemes fejét lehúzza ;
Az én hazám fekete föld,
Min érik drága élet,
S olcsó az ember élete,
És éhen vész a lélek ;
Hol koplalás van akkor is,
Ha roskadó az asztag :
Az én hazám fekete föld,
Az én hazám akaszttat.

Fekete, hogyha déli nap
Arannyal önti végig,
S erdő, mező száz zöld dala
Szimfóniáz az égig ;
Fekete, hogyha alkonyat
Lágy rózsaszinbe vonja,
És peng a fű között tücsök,
Az este cimbalomja ;
S mikor fölébe kék csodát
Az éjjel csillagoztat :
Az én hazám fekete föld,
Az én hazám akaszttat.

Zsiros föld, mit török tatár
Magyar csonttal dagasztott,
Hol roznak most örült urak,
S lopnak konok parasztok ;

Pogány föld, mely ma Krisztusért
Tajtékot turva harcol,
S az Embernek Fiját, imé,
Ököllet csapja arcul ;
Hol még nem ember a szegény,
S nem ember már a gazdag :
Az én hazám fekete föld,
Az én hazám akaszttat.

Az én hazám fekete föld,
Min drága élet érik,
S hol bárgyu barmok, bész birák,
Az életet herélik.
Az én hazám vértől bűdös,
S kiloccsant agyvelőtül,
Hol csámcsogó, csuf csőcselék
Halált röhögni csődül,
Az én hazám kéjtől hörög,
Ha könnyt és kint fakaszthat :
Az én hazám fekete föld,
Az én hazám akaszttat.

Az én hazám gazemberek
Bordélya, bűnök óla ;
Az én hazámon átok ül
És nem tud tenni róla ;
Az én hazámat tetvesek
Bekenték szörnyü varral,
És csókolják bélpoklosok,
S átfogják céda karral.
Az én hazám a tébolyé
Mit Belzebub igazgat :
Az én hazám fekete föld,
Akaszttat és akaszttat.

S az én hazám mégis hazám.
A vérem és a nyelvem
Mindig hozzá fog szítani,
Át vágyon, célon, elven.

S bár szégyen és bár iszonyat
Magyarként állni gáton :
Azt is, hogy nem vagyok magyar,
Csak magyarul kiáltom !
Az én hazám fekete föld,
Amely véres vigaszt ad :
Magyar leszek még akkor is,
Ha érte felakasztat.

MEGÖLT TAVASZ

Az ég
Kék selyemszövetére
Pacsirta himez láthatatlan dalfüzért ;
A rét
Ezernyi pipitére
Fehér gyüszűket nyujt a drága naptüzért.

Völgy-hegy
Zöldöblü poharába
Tavasz kancsója tölt édes anyatejet ;
A meggy
Sűrűn hulló virága
Takarja pázsitunkat más szőnyeg helyett.

Ülünk
Mezők fütengerének
Egy ily szírommal párnázott kis csolnakán ;
Velünk
A vidámság, az ének ;
Ha jobban volnánk, az már jó se volna tán.

Hahó !
Hazámban is tavasz van !
Eszembe jut és megkeseredik a szám . . .
A hó
Sár lett . . sár . . . ott csak az van,
S a lég nem frissül börtön-ország tavaszán.

A lég,
Mely börtönökből árad,
Örök ködöt gomolygat ott a nap köré ;
S az ég
Halvány orcája fáradt,
A rács, amin keresztül nézik, megtöré.

A csók,
Melyből lét magja támad,
Nemző tavasznak csókja, otthon léttelen ;
Bitók
A fái csak hazámnak,
S bitófákon virág tavasszal sem terem.

Bécs.

»ÜBER ALLEN GIPFELN . . .«

1920 tavaszán, mikor az történt Magyarországon, ami történt, a legjobb magyar költők költői versenybe kezdettek, hogy Goethe csodálatos költeményét magyarra fordítsák. Egyik fordítás rosszabb volt, mint a másik. Nemcsak a vállalkozás volt szégyenletes, hanem az eredménye is. Akkor írtam ezt a verset, melynek hangja sokkal kíméletesebb, mint amelyet a Goethébe menekülők megérdemelének.

Ó költők, ó örök hallói annak,
Mit némaság burokja elfedez !
Ó hangadói minden hangtalannak,
Vihar-hallók, ha csak lég lengedez !
Kiknek hallása vallás : Szent Fülel, ti,
Kiknek hallása istennel rokon :

Nem hallotok most hangokat születni ?
Tinektek most csend ül az ormokon ?

Mióta ember él és hangja hallik,
Azóta volt-e ilyen szörnyü hang ?
Mint az, mi most agy-kérgen átnyilallik,
Riasztóbban, mint tébolyult harang ?
Sirály sikit, süvölt a Leviátán,
Az ég bög bűgő hullámtornyokon,
Fuldokló hördül és röhög a sátán,
S tinektek most csend ül az ormokon !

Az ormok égnek peremén az égnek,
Szélvész szit szerte piros parazsat.
Szegélye gyul minden feketeségnek.
Szikrák szállnak szét, mint a darazsak.
Nyögnek a fák és gyökerük csikordul,
Virágos völgyben és kópár fokon,
Reped a menny, jövő kapuja kordul,
S tinektek *most* ül csend az ormokon !

Alusztok tán, mélyebben, mint a mélység,
S álom ködéből szól a hangotok ?
S, nem tudván még világnak ébredését,
Az elmúlt csendnek ekhót kongotok ?
De most ki alszik, többé föl nem éled,
Halál-gőz leng az álmohalmokon . . .
Költők, ébredni ! itt a vég-ítélet,
Az csendül, s nem csend ül az ormokon !

Az nem lehet, hogy hallotok, de halkan
Másról daloltok, mert csak így szabad.
Harsányan szól, mi titkon szól, a dalban,
A hűvös szóhoz bűvös tűz tapad.
Költő mit elrejt, annál láthatóbb nincs,
S *azzal* lesz urrá vad hatalmakon.
Elásott gyémántnál kincsebb a szó-kincs :
De *nem* ez a csend ül az ormokon !

Hiába estek dús révületekbe,
Magyar hallók, ti már megszűntetek !
Kinek a csend kell, az a fületekbe
Galád kezekkel ólmot öntetett,
Ti nem daloltok, nem ! ti csak pihegtek,
Madárfiókák vércsekarmokon,
Ó jaj, nem is sokára már, tinektek
Örökre csend ül minden ormokon !

Bécs.

ORGOVÁNY

Ez itt az erdő, mely, ha jár a szél,
Megborzad és borzalmakat regél ;
Ez itt az erdő, melynek ága mind,
Ha megvágod, vércseppet sírva hint ;
Az erdő, melyben, hogyha rezg levél
Nem harmat hull, de vér, de vér, de vér ;
Az erdő, mely már nem lesz soha friss,
Mert iszonyodik önmagátul is,
S az ága kórságtól marad sovány :
Orgovány !

Valóság-erdő s mégis rém-mese :
Ez Horthy kormányzó gyümölcösöse ;
Melyet bús éjjel fergeteg ha ráz :
Az ágain száz kísértet bokáz.
Háromszinü kötél mindnek nyakán,
Fent lóg és lendül táncuk, fent a fán, }
Új tánc, amit Kormányzó Úr agyalt :
Járják a kecskeméti kőrmagyart.
Keresztény tánc e csont-tánc, nem pogány.
Orgovány !

Ország-szerint mi embert Horthy ölt :
Miklós-nap éjt felküldi mind a föld,
S a holt-ezer megy Kecskemét felé,

Seregszemlére Fővezér elé.
És férfi-nő, — mert nőt is ölt sokat —
Zörögve hozzák eltört csontjukat,
És férfi-nő, az erdő avarán,
A Horthy táncát járja magyarán.
S kórus zeng, mint ordító orgonán :
Orgovány !

Kos-orru, csilkos-orru szörnyeteg
Te alszol ? Álom juthat még neked ?
Van, mely téged ki nem hány, Horthy, ágy ?
Isten, ki téged még aludni hágy ?
Hej, ébredjl! nézzl és mondd, hogy látsz-e még?
Kérdik, kiknek kiszúrattad szemét.
Tudsz lenni nővel délceg és derék ?
Kérdik tőből kiszaggatott herék.
Felszint pöffedsz-e még a vér taván ?
Orgovány !

Magasan áll a vér felett a Vár,
Hol téged, gyilkost, gyilkos trónja vár.
De árad már a Vár felett a vér,
S a rothadás belőled enni kér.
Halál-vető-Gép, sirhant-Borona,
A te fejedén nem lesz korona !
Király-tömjénen nem tágul tüdőd,
Trónon pihenni nem lesz már időd :
A hibor előtt leszel halovány !
Orgovány !

Magyar földön *van* erdő még, Nagy úr !
S mi ág ott él, feléd mind vágyva nyúl !
Az ág ma, mind, feléd-görbülve nyúl
S menekvés nincs az éhes fák elől !
Nem mink kívánjuk, undok, vesztedet :
A fák kívánják súlyul testedet.

S ha téged tud ágára venni, ó
Magyar fának *akkor* lessz lenni jó!
Vajjon hány életed, van Horthy, hány?
Orgovány!

Bécs.

TISZT URAK

Darutoll és Bethlen-kucsma,
Magyarország véres kocsma.
Proletárok piros vérit
Csapra kéri, pintre mérik.
Véres almon véres álom,
Véres étek véres tálon,
Vad vidéken, bős Budában
Vér kehelyben, vér kupában.
Tiszt uraknak vig menázi,
Vérrel-vidám hangulat.
Tiszt urak, tiszt urak,
Tiszti gárda így mulat!

Renyheség bünétől tiszt ur
Nagy munkában egyre tisztul.
Dolgozik most, mint a béres,
Karja fel, könyékig, véres.
Munkást zargat, zsidót forgat.
Vért belőle bőven csorgat,
Lakk cipője vérbe csúszik,
Húst gyalul ott, bőrt lehúz itt,
Ott botoztat, itt heréltet,
És amott szemet szurat.
Tiszt urak, tiszt urak,
Tiszti banda így mulat!

»... Reggel óta verek, vágok:
Kimerültem, kamerádok!

Ennyi rangos, gangos tetre
Rágyujtok egy cigarettre!
MűködjeteK, én majd nézem.
Nekem is lesz benne részem:
Hogy cigim ne ingyen szijjam,
Netek, itt a nadrágszijjam,
Avval kössétek karóra,
Fejjel le, mint egy nyulat...!«
Tiszt urak, tiszt urak,
Tiszti horda így mulat!

»... Asszony vagy már? vagy csak lány vagy?
Jaj, cicám, de halovány vagy!
Nosza, gyorsan le a blúzod!
Ejnye, milyen lassan húzod!
Nem szoktad meg? Itt megszoknád!
Hamar, lelkem, le a szoknyád!
Felsőt, alsót, inget is le!
Majd én meggyuratlak frissre!
Na legények! akiben van
Egy kis csókos indulat...«
Tiszt urak, tiszt urak,
Tiszti csorda így mulat!

»... Szól a nóta! járd a táncot!
Korbács ver rád, ringyó, ráncot!...«
»... Ha pucér vagy, de kacér vagy!
Meddig állod? Tán acél vagy!«
»... Hányan voltak? Csak egy század?
És kibirtad? Ez gyalázat!...«
»... Mit? hogy én is? Nekem nem kell!
Nekem gyöngéd szerelem kell,
De hogy én is bennelegyek,
Hoci a rejtpejcslimat!...«
Tiszt urak, tiszt urak!
Tiszti csürhe így mulat!

Vérkődön túl... látok... látok!
Kamerádok, mi vár rátok!

Nagy munkáért végső árul
Csüggedt tiszt úr csügg a fárul.
Dunán innen, Tiszán is túl
Ágon pusztul minden tiszt úr!
Csillagos nyak egy se viszket,
Fákon finom, fáradt tisztet
Szellő lenget, s lágyan penget
Lakkecipőn sarkantyukat . . .
Tiszt urak! tiszt urak!
Tiszti hulla így mulat!

Bécs.

VISSZA

Az Újság irredenta dalpályázatára,
mely a magyar földtől elszakított
magyarság hazavágyásának leg-
szebb és ellenállhatatlan erejű szó-
zatát kérte.

El-ki téptek szent hazádból,
Rút parancsal, ridegen . . .
Idegen nép tűzhelyénél
Lettél hideg idegen . . .
Elválaszt honod rögétől
Karddal húzott rongy határ . . .
Vissza, vissza, szent hazádba,
Vissza, vissza, proletár!

Ott az álmod, ott a jármod,
Még nyakadba veheted!
Mozdulnod most nem szabad már,
Eddig csak nem lehetett.
Most a korbács nem csupán kép,
Most való, s fütyülve jár;
Adni készek most a részed:
Vissza, vissza, proletár!

Nézd a büszke magyar erdőt,
Abban kötnek fel, ha mégy!
Nézd Dunánknak székeségét:
Abban kell, hogy hulla légy!
Édes honfitársad irt ki,
Jobban, mint török-tatár:
Szived, hallga, hív, a balga,
Vissza, vissza, proletár!

Vidd a tested', hogy belőle
Építsék a nagy falat,
Mellyen át majd nem hatolhat
Emberséges gondolat.
Uccu, testvér, vidd a véred',
Vár az öblös, ős pohár,
S bőven van, ki bőven issza:
Vissza, vissza, proletár!

Vidd a bőrod', hogy belőle
Szijjakat hasítsanak,
S abból készült ostorokkal
Forradalmasítsanak,
Vidd a csontod', háborújuk
Törte össze-vissza bár:
Trágya kell a drága földnek,
Vissza, vissza, proletár!

Vidd a nőd', hogy meggyalázzák
Cifra-mentés duhajok,
Jajszavát, ne félj, lefojtják
Hangos magyar tyuhajok!
Vidd fiad: legyen belőle
Kackiás magyar huszár,
Hadd taposson rád lovával:
Vissza, vissza, proletár!

Vár a fényes tisztí csizma,
Tárd felé pucér hasad!

Régen rúgtak már beléje
Egy magyar-hatalmasat !
Vár király is, régi trónon
Friss királlyal vár a Vár,
Van bírája, van bakója :
Vissza, vissza, proletár !

Vár az úr és vár az éhség,
Vár a szenny és vár a menny.
A magyarok istenével
Vár a pap lelkedre : menj !
Mind e pompás pompa nélkül
Életed csúf és sivár :
Vedd keresztet vállaidra,
Vissza, vissza, proletár !

Tedd hazádat újra nagyvá :
Kis börtönben szűk a hely ;
Hogyha megnő : mily öröm lesz
Néked benne ülni, hej !
Kárpátoktól Adráiág
Nyúlt e börtön, ó be kár,
Hogy kijöttél már belőle :
Vissza, vissza, proletár !

Ott a bölcsőd és, mely ápol,
Bottal ápol, ott a kar,
És, ha már döglöttre vertek,
Ott a hant, mely eltakar.
Légy hazádnak rendületlen
Zendületlen hive már :
Vissza, vissza, rab-magyarnak,
Szent hazádba, proletár !

Bécs.

A KALAPÁCS

Az ábrázatok keserük,
A sóhajok száz-váduak :
Magyar mezőn dögkeselyük,
Zsákgyomru, népevő urak.
Hát nem volt emberpusztulás ?
Nem : rothadó tetemhegyek ?
Hát megmeredt a mozdulás ?
A szétbontott szárny megszegett ?
A sirban sincsen csönd nagyobb,
Az eget is takarja rács,
Át rajt a Csillag nem ragyog :
Jaj ! elaludt a Kalapács !

Ki dolgozott és szenvedett,
Megint nem ember és nem él ;
Rajt taknyosok szedett-vedett
Csürhéje gyilkol és henyél.
Ki harcolt és gödörbe hullt,
Hogy teste hizlaljon meszet :
Megint a prés alá szorult,
S hazája újra elveszett.
Útlegből sok-sok porció,
Kenyérből csak egy harapás,
Ez most magyar proporció,
Jaj, elaludt a Kalapács !

Ki dolgozott : nincs semmije.
Az ágya kő, párnája kóc.
Ur rajt egy pislogó hülye,
Egy vérrel pingált rossz bohóc.
Ur rajt silány ölök hada,
Zsinóros, cifra, senki-nép :
A kéve és a garmada
Csak nékik ontja dús szemét.
Mít meg nem kaphat koplaló,
Eléjük hordja a szakács ;

Zabál az uj honfoglaló,
Jaj! elaludt a Kalapács!

Testvérem! munka állata!
Nyisd már ki elbágyadt szemed.
Nap költe és nap szállata
Csudálva nézik szégyened.
Ha csak megrándítod magad:
Lehullnak rólad tetveid,
S mindaz, mi róluk rádragadt,
S mi, hogy te volnál, el ne hidd!
Ne hidd, hogy az üllő te vagy,
S e züllő rongyhad a kovács:
Paskolni hátadon ne hagyj!
Jaj! meddig alszol Kalapács?

Az ábrázatok keserűk,
A sóhajok száz-váduak
Magyar mezőn dögkeselyűk,
Zsákgyomru, népevő urak.
De hangjuk bárhogyan visit,
S akárhány siron nő a gyom:
Volt ez már máskép egy kicsit,
És lesz ez még máskép, nagyon!
Urak! urak! szent magyarok!
Jön már a legvégső Mohács,
Mert lendülnek még a karok,
És ébred még a Kalapács!

Bécs.

PROLETÁRNAK, ROSSZ NAPOKRA

Magamnak ezt a dalt, s mindenkinek,
Ki néha csügged, mint szegény magam,
Lesznek még édes hangok és színek,
S fogunk mi még ragyogni boldogan!

Megkapjuk még a sorsot és javat,
Mi embernek, ha született, kijár,
Az élőnek lesz élni még szabad :
Nem ! minket nem lehet legyőzni már !

Mi szenvedünk, mert szörnyen bánanak,
Mert ellenünk már minden jó nekik ;
Véres vassal szívünkön szántanak,
Mi szent nekünk : kutyák elé vetik :
Mi nem vagyunk számukra emberek,
Számunkra nincsen törvény és határ,
Övök a lég, az ég, a föld-kerek,
De nem lehet minket legyőzni már !

Testvér, mondom magamnak és neked.
Testvér, ne félj, nagyon sokan vagyunk,
Zendítsünk bátorító éneket,
Vig gondolatra szikrázzék agyunk,
Ha emberben van szép, jó és derék :
Mi-lelkünk az, melyben bimbóra vár ;
Ha jobb az ember, mint párzó veréb :
Bennünket nem lehet legyőzni már.

Fakóra festeni a kék eget,
Kiszívni föld körül a levegőt,
A rögre huzni szálló felleget,
S használni, mint halotti lepedőt,
Tüzhányó méhét vízzel oltani,
Bár volna hozzá még-oly-nagy pohár,
A tengert gyűszűvel kihordani :
Nem ! nem lehet minket legyőzni már.

Nincs rá elég korbács, lánc és kötél,
S magunk ellen hiába vétkezünk ;
Hugunk és nénénk rúgástól vetél,
S mi mégis egyre-csak többen leszünk,
Mi sokszor botlunk és sokszor bukunk,
A homlokunkat sokszor éri sár,

És mégis mind előbbre döng utunk :
Nem ! minket nem lehet legyőzni már !

Mi ágra kötve : élünk, mint előbb ;
Él, kit közülünk trágyadomb temet.
S látón haladnak táborunk előtt
A gödrükből késsel kivájt szemek.
Herélten nemzünk harcoló hadat,
S köztünk az is, kit börtön rácsa zár.
Nincs gát ! mi duzzadunk, mint áradat,
Nem ! minket nem lehet legyőzni már !

Magamnak ezt a dalt s mindenkinek,
Ki néha sír, mert ásit rá a sír,
Mert búsitják bus hangok és színek,
Mert már kibírhatatlan, mit kibír,
Mert csüggedés bocsátna rá ködöt,
Amely sűrű és sárga és sivár . . .
Halld ezt a dalt, mely napfényvel szövött !
Nem ! minket nem lehet legyőzni már !

Bécs.

MÉGIS

Csuf arcok és gonosz szemek,
Villog a kés, forog a nyárs,
Széjjelte hullák fekszenek,
És mégis, mégis nyil a hárs !

Ki szomju : csepp vízhez se jut,
Ki éhes : még jó szót se kap,
Csak kin felé visz minden ut,
És mégis, mégis süt a nap !

A lélek olyan fekete,
Amilyen nem volt soha még ;
Rossz rongy a hit szent szövete
És mégis, mégis kék az ég !

Köröskörül piszkos pokol,
Amerre jársz, jajszó kísér ;
Az ember fáj és fuldokol . . .
És mégis, mégis mégis él !

Bécs.

UJSÁGHIR

A szellő száraz leveleket torlat,
Az én hazámban őszi hadgyakorlat.
Én nem tudom, hogy e hir igaz-e ?
Itt szép az ősz . . . De otthon is az-e ?

Délceg fiuk fején rohamsisak ;
Ez gyönyörű . . . De *innen* nézni csak.
Dus csillagok, aranygalléru rangok . . .
Mért hallok én folyton halálharangot ?

Ők játszanak, de játékuk halálos ;
Némán néz rájuk a falú s a város.
Nem lengetnek vig keszkenőt a nők :
Kik ők ? Kinek a katonái ők ?

Manőver . . . nem tudom már hinni ezt.
A holt világ, im, újra élni kezd.
S feléjük hangtalan hangon kiáltok :
Huss ! huss ! halottak ! vissza ! mit csináltok ?

Nektek már nem szabad többé kibujni,
Kardot pengetni, trombitába fujni,
Világ vérétől lepletek piros.
Nem értitek, hogy nektek már tilos ?

Az őszi légben lenge köd lebeg,
Kisértetjárás ködfátyol megett . . .
Ki élő él még : nem élhet ezekkel.
Nap-Isten fojtsd meg őket fénykezeddél !

Bécs.

SZÁMÜZETÉS

Jöttem nagyon könnyü teréhvel,
Szavaknak szent játékszerével,
    Igékkal, fő- s mellékevekkel ;
Ha akarom : silány kavicssal,
    Ha akarom : dús ékkövekkel.

Elhagytam minden gyatra kincsem,
Velem csak az jött, ami nincsen,
    Javam se ingó már, se lengő ;
Enyém csupán mindenki-pénze :
    A szó, a lengő, légbe zengő.

Másé a föld és fája, fűje,
Enyém a rimek csengetyűje,
    Másé a volt-világ vetése,
Enyém jövőndő aratása :
    Az élő ritmus lüktetése.

Mélyén a véges végtelennek,
Mindegyre új zenék teremnek,
    A tejből szűröm és a sárból,
Felém melódiák verődnek
    A sirból és a napsugárból.

Elhagytam minden régi jómat,
Igy kaptam meg új milliómat,
    Vagyon mellett rossz állni poszton :
Én gazdag lettem és pazarló
    Amim van, mindet széjjel-osztom.

Bécs.

NYARAM

Ó fejlőd, hajló életem csodája,
Elkésett pompád' áldva bámulom ;
Hogy hány az év s mily hosszú még a pálya,
Nem mérem most már és nem számolom.

Türelmetlen tudóm már nem zihálja,
Hogy várni néki gyilkos ártalom :
Narancsfa, dús, mit égőn süt a nap,
S virág s gyümölcs együtt borítanak.

Zavartalan a lelkem levegője,
Ki látni tud benn, többé nem csalódik,
Valami kínzó elveszett belőle,
Valami érdes már nem horzsolódik ;
Egyenletes erő lendít előre,
Lábam alá talajt kaptam, valódit.
Megyek friss szemmel, nóta-ízű szájjal,
Utánam zászló leng, vidám uszályal.

UTAM

Repülj, repülj tündérbatár,
Mín Oberon szolgálai szállnak !
A levegőben nincs határ.
Sorompók szél elé nem állnak.

A testem gyöngé és laza,
Játéka véletlen halálnak . . .
Tán én már nem megyek haza,
De szavaim hazatalálnak !

Bécs.

EPILOG

Szük földjük mesgyéit hengegve lépik,
Lelketlen, lármás, tékozló legények.
Kérdezd meg : kincsük van-e *annyi* nekik,
Hogy engem elpazalhatnak, szegények ?

Bécs.

„VILÁGOMLÁS“

— Bécs, 1922 —

GYÜRÜ

Nemlétből (létünk szebb feléből)
Emigrálunk anyánk öléből.
S az életünkbe számkivetve
Sétálunk sirva és nevetve.
S nem létbe (létünk szebb felébe)
Megtérünk siranyánk ölébe.

EMIGRÁNSOK

Mi már csak mindig mindent elhagyunk...
Mi mindenütt kicsit gyöngén vagyunk...
Bár mások sorsa szintén nem selyem...
Nem kapnak ők sem mázsa-szám szenet,
De mégis kissé megmelegszenek,
S tovább maradnak mégis egyhelyen.

Egy-egy zugot pihésre bélelünk,
És benne szép öröm-raj él velünk,
S szeretnénk kissé megmaradni itt...
A lélek néha gyáva és puha:
El nem hiszi, hogy nincs nyugvás soha,
Amíg a szél zugunkba nem sivit.

Megszoktam itt, vagy ott a fal színét...
Szeretném kissé szemlélgetni még,
Egy ágat, mely az ablakon benéz...
Kicsit... kevéskét... szűkek vágyaim,
Nem csüggök Indiák virágain,
Kenyérke kéne, nem kalács, se méz.

Egy-egy hasáb fa, egy kanál leves,
Egy ágy, amely nyiroktól nem reves,
Egy perc, min elzsong zaklatott ideg,
Zihálás közt csekély melódia,
Egy mondat, mely nem álnok szó fia,
Egy arc, mely nem közömbös vagy rideg.

Ó csendes-ébredésü reggelek...
Ó kancsó, melyből inni kedvelek...
Ó villa, kés, kiket már ismerek...
Ó ösvény, mely már talpamhoz simúl...
Nem, nem! mitőlünk minden messzi múl,
Maradni-vágyni már nem is merek.

Hát nem lehet... hát jó... nincs rája mód...
Mi már nem... majd csak egy később utód...
Akit, helyettünk, mások nemzenek...
Mert lesz még szőlő, lesz még lágy kenyér,
De már közülünk akkor egy sem él,
S gerezdjeinkből mások szemzenek.

Elnézem néha puszta tenyerem,
És könnyem, mely felbuggyan, lenyelem...
Én azt hiszem, hogy dolgoztam sokat...
Dijul szívem körül kis asztma van,
Ne féljeteK, nem ejt panaszt szavam,
Eztán se kér az én szívem, csak ad.

Tovább dolgozni s menni is tovább!
Amig csak birja kéz és birja láb,
Van munka még s van, vándorolni: ut!
Mily nagy világ és benne mennyi jó!
S nekünk ne jutna más, csak ennyi? Ó!
Inkább ne nézzük, hogy nekünk mi jut!

Hajrá, vitorla! bontsd ki szárnyaid!
Megyünk kísérni: lét vak árnyait!
Nekünk már újra indulnunk muszáj!

Marasztaló kar minket nem fog át,
Nem kérik visszatértünk zálogát,
S nem csókol édes búcsuzásu száj.

Mi vándorok, mi mindig-vándorok...
Ki bánja, hogy lépésünk tántorog?
S hogy minden uthoz vérnyomunk tapad?

Az égen régen elhunyt csillagunk,
Mi, árva árvák, árván ballagunk,
És minket még sajnálni sem szabad.

Az agy lohol, rajtát döng és dobol,
S azt mondja: ugyis mindenütt pokol!
De halk a szív, s ha szól: maradni hiv,
Mily ócska rimek, mily lágy zöngemény!
A sors viszont uj mindig és kemény,
S az ember egy kicsit konzervatív!

Asszonyka! szedd a cók-mókot! gyerünk!
Egy szál bot és batyú lett cimerünk;
Ez függ számunkra ős családi fán.
Az évek sorja lassan kitanit,
Hogy mégis örököltem valamit,
Mert vigan fúvom furcsa furulyám.

TÁTRAI EMLÉK

Fát hordanak, s a Táttra erdeit
Orromba csapja széjjelszórt faháncs.
Az élet milyen szűk és ferde itt;
Emlékezés, ne éledj és ne bánts!
Hólepte erdők drága illata,
Gondatlan vigság drága illata,
Szerelmi bánat drága illata,
Minden, mi csak volt, szép és jószagu,
Mi nem jöhet se jobbszagu, se szebben.
Egy bécsi bérház cuggos kapualján,
Mert süt a nap, fejembe visszalebben.

Lerombolt révek, elvirult virág,
Ó elmúlt évek és elhullt világ!

Hogy' van, hogy úgy volt és már nincsen úgy?
Hogy úgy volt és így megváltozhatott?
Hogy Krózosok kincsét áldozhatod,
S mégsem lesz többé, semmi kincsen, úgy?

Fatalpon csúszom sikos hómezőn,
Körösköröttem hópaplan-remek,
Lenéz reám jeges hegyóriás,
Ugy fürdöm fényben, mint az istenek,
Oly friss vagyok, s olyan harmóniás,
Nem fog körül gyötrelmek gyűrűje,
Ugy élek, mint az élet sűrűje;
Az életem tilos tündérrege,
A hó, az erdő, hegycsucok jege
Csordítja bennem életem tejét,
Hogy élek: most és itt váltott igazzá,
A hó, az erdők, hegycsucok jege
Élővé válik s bennem válik azzá,
Az ég kábitó kékje én vagyok,
A hó halk zizzenése én vagyok,
A jégről szerteszikrázó szivárvány,
Fenyőágak gyantás lehellete,
A siklás kéjes zsibbadása: — én!
Mindent, mi van, központba foglaló,
És, hogy legyen, magamból szétsugárzó.

Agyamba furja száz emlék-nyílát
Tünt téli hónap, sohatöbb december!
Mi voltam én s mi volt e vélt világ,
Melynek valója nincs más, csak az ember?

Fatalpon csúszom sikos hómezőn,
A hó, az erdő, hegycsucok jege
Csordítja bennem életem tejét,
És, tőlem távol, milliók dögölnek,

Arokba bujtán, dermedt föld alá,
Mínthogyha élni hely nem volna másutt.
A hó, mit küld az ég, takarni lágyan,
Büdös csatakká olvad szét alattuk,
Napfény, mely embert simogatni óhajt,
Nekik tetűiket hemzsegteti.

Fenyő tüskéje szurja testüket,
S a jégnek éle rajt sebet metél.
Feléjük hullabűzt legyint a szél,
Holt társaik hideg szagát, akiknek
(Pazalt gyümölcsök!) dus cseresznyenedve
A hűvös hantra ömlött oktalan,
S kik oszlanak, fagyásba gémberedve.

Az élők rondák, rútak, redvesek,
S golyótól féltik szurtos életük,
Nem tudnak jót már és nem kedveset,
Föld bőrén viszkető tetves tetük.
Beszédeik: rekedt káromkodás,
Agyuk: gyomor s csak erjedése böffen,
Szivük: zacskója rossznak és csunyanak.
Hajszolják őket csúf-haszontalanra
Nem értik és nem érthetik miért.
Pizskot s halált szállítanak magukkal,
Pizsok s halál les rájuk mindenütt,
Élők, mert nem halottak s mégsem élnek.
Ők *ugy*, én *igy*.

Ez nem maradhatott.

Mindennek össze kellett dőlnie,
Mi, bármiként, emberrel összefügg.
S mi össze nem dőlt eddig, össze fog.
Ki mást kíván, nem tudta, mit kíván,
Ki mást, kíván nem tudja, hogy mi volt.
Hegy és fenyő, jég s hómező: maradhat.
Ők régibb élők s mégse bűnösök.
Nem volt agyuk, galádak nem lehettek,
Nem volt szavuk, nem mondták: ölni! ölni!

Nem volt szívük, nem váltak förtelemmé,
Se nemzetük, se pénzük, sem javuk,
Se vallásuk, se komplikációik,
Nem, semmijük se volt : nem rognak össze
Sulyától srófrájáró gondolatnak,
Miből csupán az emberpusztító bűn,
Amit ki tud termelni, az valódi.

Fát hordanak. A Tátrák erdeje
Tüzellőt ad a tulfütött s didergő,
A megfagyott és gőzölgő viágnak.
Fát hordanak.

Ki füt ?

Csak Belzebub !

Hogy megmaradjon az, ami nem maradhat.
A katlan izzik és, mert fütik is,
Ugy robban széjjel, hogy szilánkjai
A mennybolt kék buráját szétvetik,
S a földnek felturt szennye felkalimpál
S megmérgezi a csillagok legét,
A muzsikáló angyalok egét,
A ködvilágok uszó felleget,
S a tunya égben tétlen trónoló
Isten szívének jéggé lett rögét.

RÉGI BUTA NÓTA

Az őszi park útján dombbá sodort
Rozsdásan-sárga levelek körül
Berzengő tollu friss madárcsoport
Szárnyát próbálja, ugrál és örül.

A hűvös eső halkán hulldogál,
Szeptember könnye arcomhoz tapad ;
Busan, mint ősszel elhaló bogár,
Nézem, mily vig a kis madárcsapat.

Én jobbágy lettem, jobbágnál rababb,
Nekem már nincsen semminő jogom,
Nekem már költözködnöm sem szabad,
Leélni létem börtönben fogom.

S e madarak szárnyalnak szabadon,
Hazájuk mindenütt nyár, s mindig az.
Hogy régi dal ez, nem is tagadom,
De nékem *most* uj, mert, *most* lett igaz.

Elnézem őket és némán sirok ;
Részvételen tanúi ennek ők.
Engem körülvesz kín, köd és nyirok,
És messze, messze, messze mennek ők.

Hol napsugár van, forró és kövér,
S kitarják torkuk tarka énekít !
Csodás, hogy nem kell nekik utlevél,
És vizum — *vizum* ! — az se kell nekik !

LÁTOMÁS

... És *most* már minden, minden vérbe ful,
Meg nem marad se lomb, se szár, se tő,
Elmulik minden, mulhatatlanul,
Mert *most* már semmi meg nem menthető.

Siket kövek ti, tompa emberek,
Már nem segít sem törvény, sem sereg,
Császár ... és nép ... és cirkusz ... és kenyér ...
Hiába minden : Róma már nem él !

Hány év ? Ne számold ! Soknál kevesebb,
A terminust hiába keresed,
Végzett mult számot kattog untalan :
Jövendő Végzet még dátumtalan.

Hogy sirni kell-e ? Sirj, ha jól esik !
Ujongni kell-e ? Tedd, ha lelkesít.
A sziklának, ha hegyrül görg alá,
Mindegy : hogyan néz fel nézője rá.

Ha gyáva volnál : futhatsz, mint a nyul ;
Ha hős vagy : állhatsz mozdulatlanul ;
E völgytorok, melyből nincs ut ki már :
Minden göröngy alatt csak sirt kínál.

A temetőt, mely nyílt alattatok,
Nem látjátok még most se ? Vak vakok !
Én látom s búgom messzi-hallhatón
Bucsuztatóm tinéktek s haltatóm.

A csend kiömlik s széjjel-harsonáz,
A méz ecetté lesz, levál a máz,
Lehullik érett s éretlen szeder,
A jó a rosszal együtt süllyed el.

Hiszed, vagy nem hiszed ? Mit bánom én !
Mért szánnálak ? Magam' se szánom én !
Szelid te nem vagy s nem vagyok vad én :
Te én-miattam és miattad én !

Szeretsz ? szeretlek ? — már késő zenék,
Be fogja nyelni néma sirfenék,
Már gyűlölhethük egymást késhegyig :
A rothadás barátokká vegyít.

Mert most már semmi meg nem menthető,
Elmúlik minden, multhatatlanul,
Meg nem marad se lomb, se szár, se tő,
... És minden, minden, minden vérbe ful !

HALKABBAN

Egy kissé megfogyott a hangom,
Lélekzetem kurtábbra fulladt,
Kis rés repedt a nagyharangon,
Mellézközejt zizegve hullat.

A levegőt nagyon szerettem,
Beittam frissen és egészen,
Most már csak sóvárgója lettem,
Mert kisebb lett belőle részem.

Ez szomorú. Sok kéne nékem,
Még több is, mint amennyi másnak ;
S tudómet fásli tartja féken,
S a cellácskái egyre vásznak.

Amelyet életemre adtak
Lejární már elkezd a váltó ;
A lángjaím kicsit lohadtak,
És csendesebb lett a kiáltó.

Tán tulsok volt, mit verekedtem,
Tulsok, mit hangosan kimondtam ...
És folytatnom kell, így, rekedten,
Zihálás hálójába vontan.

Szeretnék én is megpihenni,
Napfényen sütkérezni renyhén,
Békéket kötni, jóba lenni,
Világnak nem lázadni rendjén.

Szeretnék én is fujni sípot
Csak mindig-lágy melódiákkal,
Elnézni füt-fát, tarka gyíkot,
Beszélni bimbóval, virággal.

Szeretnék . . . nincsen ebbe semmi,
Hus-vér vagyok, nem csupa pántok,
Nem jó mindig csatába menni,
Hisz engem is bánt, hogyha bántok.

Nem nézi senki úgy a napfényt,
Oly alázatos szerelemmel;
Én elvegyülnék, könnyü habként,
Az ellenséges lét-elemmel.

De nem lehet. Miért? Ki tudja?
Én nem tudom. Én is csak érzem.
Az én utam nem béke utja,
Vért ontok és magam' bevérzem.

Ó nyugalomnak drága kelyhe,
Ajkamra kortyod nem kerül már!
Ó forró fészek puha pelyhe
Engem te nem veszel körül már!

Ma délelőtt, az ucca sodrán,
Hová kimentem, kúraképen,
Derülni delnök csipkefodrán,
Könnyelműsége, futri képen:

Asszonyt láttam, karján poronttyal,
Csak csont volt, bőr, meg szenny, meg éhség,
Mocskolta lélekzettel, ronggyal
A tavasz tiszta napsütését.

Aszott nők, poszka csecsemővel,
Karatlan csonkok, csonka lábak . . .
Nem! én már nem birom tudóvel,
Csak suttogom tovább a vádat.

Küzködvén, sistergő parázként,
Tűz ojtó, fojtó csuf idővel,
Itt állok, nem tehetek másként,
Szent szóval és hitvány tudóvel.

ESIK A HÓ

— Gyerekvers —

Nagy a lelked ünnepszomja,
mely homályát fénybe vonja,
Intést kaptál, szólt a naptár,
világ készül karácsonyra,
Lágyulásra, enyhülésre,
játsszodásra kisdedekkel,
Szép családi máriásra,
dominóra, ekmek-stekkel.
Mindenféle szépre, jóra,
érzelmesre, meghatóra,
Minden multat elfeledve,
ünneplőre kong az óra,
S embert isten megsegíti;
ő is készül, látható:
Hull a hó, hull a hó,
hull a... hull a... hull a hó.

Ablakokon jégvirág van,
művészkedő hideg csipte,
Domb lejtőjén hóból dunna,
faágakon hóból csipke,
Képzelhetsz-e ennél szebbet,
szemnek, szívnek ékesebbet?
Ékesebbet? édesebbet?
ennél békességesebbet?
Homlok veszti régi ráncát,
arc vesziti rút redőjét:
Ember nézi isten urnak
finom fehér lepedőjét:
Élni ilyen környezetben,
ó milyen szép, ó be jó!
Hull a hó, hull a hó,
hull a... hull a... hull a hó!

Legjobbjan e vilákoknak
most van minden a legjobbban,
Balgaság itt attól félni,
hogy valami lángrollobban...
Hunyt tüzeknek üszke, piszka...
sulyos szemfedő takarja;
Fehér legyen a karácsony,
fehér isten ugy akarja.
Békességet, boldogságot
küld az Ég az embereknek,
Felnőtteknek Corned-beefet,
kondenztejet kisgyereknek.
Hogy ne volna rendbe minden:
ne is legyen róla szó:
Hull a hó, hulla hó,
hull a... hull a... hull a hó!

Hull a hó... s a kályha lapján
sisteregve sült az alma...
Még kiáll e hó alól a
négy esztendő holttest-halma...
Lágy meleg... sült-alma illat...
bölcshnyugalmu drága fészek...
Csonthegekre épített ház
ablakából szertenézek...
Nincs puhább e látomáznál:
hull a hó és hull a szépség,
Benne gázol ronda népség,
rajt sem egyensuly, sem épség,
Mind karója koplalásnak;
rokkant ez, s az rokkantó...
Hull a hó, hull a hó,
hull a... hull a... hull a hó!

Hulla, hulla, hulla-halmaz,
vörös vérek csordulása,
Éhes szemek dülledése,
üres gyomrok kordulása,

Rikoltása hangos kincsnek,
hallgatása néma nincsnek,
Koldus-jajnál messzibbhalló
kaffanása uri pincsnek,
Lelki furkó, testi ostor,
báró Krisztus, gróf Apostol,
Leszakad a mennyek boltja,
hüvös ive hév napostól.
Nem is robban, csak leroppan,
olyan rozzant s rothadó ...
Hull a hó, hull a hó,
hull a ... hull a ... hull a hó !
Hullá, hulla, hulla, hulla,
hulla, hulla, hulla ... hó !

MEGALKUVÁS

Az ott a Nap s a Végtelenség
Viszont ez én vagyok.
Élet, vagy állat, vagy jelenség,
Következmény, vagy ok ...

Ma nem tudom, ma meg sem értem,
Ma már megállt agyam.
Tájékozást kinlódva kértem,
Nem kinozom magam !

Nem kell a válasz ... semmi sem kell ...
Ó, vannak rossz napok !
Viaskodván a lelki tönkkel,
Csak főfájást kapok.

S mi lesz, ha meghalsz? — kérdi félőn
Énem másik fele.
Az sem probléma, drága Élőm,
Ne tépelődj vele.

A föld utját tovább keringi
Üres kék bolt alatt,
És néhány tarka csaingilingi
Belőlem is marad.

EGY-KÉT STANZA

A hangok, sorba, mind megérkezének,
Magáét minden férfi megtalálta.
Sok-szólamu szépséggel zeng az ének,
Strázsák dalától zengve-zeng a várta.
S bár jól esik nótás-legény fülének
A némaság ilyen lármára váltta :
Én mégis most a zöld erdőbe mék
Hallgatni. És hallgatni más zenét.

Már senkisem fél. Fél s negyed vitézek
Forgatják kardjukat, hahh, Rusztemekként.
E nagy vívásra én kedvtelve nézek,
És, elfogadván hősiecs remekként,
Vívóinak tányéron, im, a mézet
És, friss töréssel, nyujtom át a repkényt.
Porondomon kezd szürkén szállni por,
Most lábam kissé más ösvényt tipor.

Több szó divat lett, mert most kéne több tett,
Nagy lámpa kéne, s van bőség a mécsbe ;
Hát koszorumat, mit fejemre köptek,
Viszem száradni édes napsütésre,
Köröttem száz pofon szellője röpked,
S emlékeim : lelkem bőrére vésve,
De semmi baj ! Virít a völgy s a hegy,
Annak jó, ki virágot szedni megy.

Nem üzlet, kérem, már az óvatosság . . .
(A ciklámennek milyen szaga van !)

A gála-páncélt mind fényesre mossák ...
(Fűszálnak drága bütyke-boga van!)
A frontért egymás tyukszemét tapossák ...
(Fenyő tövén az ember maga van)
Uj dalnokok és bajnokok ha *készek* :
Jövök a csendbe s újra füttyörészek.

INDULÓ MAGAMNAK

Mi elmegyünk, mint éhezők,
Mi elmegyünk mint szomjasak ;
Miénk a dombos sírmezők
Nehéz-szagú virága csak.

Mi fáradságba rokkanunk,
S aludni dőlünk boldogan,
A szél nem éri hült hamunk,
Ha majd fölöttünk elrohan.

A vágyunk : szétizzott salak,
Az álmunk : véres örület ;
Köröttünk csak makacs falak,
Köröttünk csak süket fülek.

Egy lépés kellett volna még ...
Egy lélekzettel több birás ...
Már hajnaltól puhult a lég ...
Kelet felé az ég lilás ...

TE élsz, neked lesz uj napod,
Mi támad, NÉKED támad az ;
Minden halálon áttapod
Világvirágzó nagy tavasz.

Mi fekszünk, mint megannyi bölcs,
Koporsó mélyin, szótlanul,
S az érett, édes, dús gyümölcs
Süppedt sírunk fűvére hull.

Ki írta ezt a halk írást,
Olyan fáradt volt, mint a kő.
Nem kívánt semmi, semmi mást,
Pihenni vágyott már csak ő.

Kit úgy hívtak, hogy Gábor ur,
S ki nem volt más, csak Bandikám,
A hant, amely majd ráborul,
Meg fogja simogatni tán.

EGY SZÁL VIRÁG A HEGYTETŐRŐL

Itt állok, fenn, a hegyfokon,
Hűs szellő éri homlokom,
S szétnézek, lent, a sikokon.

Aranyszínek. smaragdszínek,
Csodás szövet, csodás himek,
Ruhája isten földinek.

S hol égszint vált szürkés mocsok
Gyárkémény — kis vonáska — sok :
Piszokba kushadt városok.

A városok ! a városok !
Ott élnek vastag gyárosok,
Szagos rimákkal párosok.

Ott él a Nagyhasú Haszon.
Pőrén, pucéran, pimaszon,
Tul szépen, jön és igazon.

Ott él a füst, a gőz, a gáz,
A százlakóju szörnyü ház,
Mely embert rongy rabbá igaz.

A millió, ki éhezik,
Bár munka vássa két kezit,
S ki mégsem él, csak létezik.

A Dolgozó, a Ronda Szent,
Kit korbács vág és rág a rend,
S ki, Megváltóul, eljövend.

Ki még beszél és nem nyifog,
Kinek van még szájába fog.
S ki eljön és rombolni fog.

Rombolni és építeni,
És minden lázat hűteni:
És életet szépíteni.

Kezemben égő szekfü-szál,
Termette széles szikla-váll,
Neked dobom le, proletár!

MEDDIG?

Mikor bujik ki már a fű?
Mikor buggyan ki már a szó?
Verd félre, verd, ércénekü
Harangjaid' harangozó!
A perc megállt, bámulva, bénán,
A vérporondos, dult arénán;
Oly végtelen reggeltől éjszakáig...
De mégis... most már nem tarthat sokáig.

Már minden téгла vért ereszt,
Már kint nyög minden uccakő,
Száz Krisztust csügget száz kereszt,
Üres fazékban láva fő;
Temetőszagu levegőben
Halottak járnak lepedőben,

S a hájuk reszket, hastul fel tokáig,
Mert tudják, hogy már nem tarthat sokáig.

Ki télben hiszi a tavaszt,
S ha éj van is napfényt ki lát,
S hol fáradt lába sárt dagaszt,
Már érzi ott az ibolyát :
Az tudja : lesz ! s nem kérdi : lessz-e?
Az bírja még s nem roskad össze,
És menni ösztökéli bús bokáit . . .
Csak jöjjetek ! már nem tarthat sokáig !

Mikor bujik ki már a fű?
Mikor lobog ki már a láng !
Harangozó ! ércénekü
Harangjaid' zendítsd le ránk !
Meddig fogjuk hirdetni még mi
A nagy tüzet, mely úgy fog égni,
Hogy nyelve elcsap minden rossz okáig?
Ne féljeteK, már nem tarthat sokáig !

PROLETÁRKA

Az én apámat felkötötték,
S az orgoványi földbe dugták,
Az én anyámat összeverték
És aztán Hajmáskérre rugták,
Apámat úgy hívták : Te disznó,
Anyámat úgy hívták : Te szajha ;
De engem missziók fűrösztnek
Tömjénes vízbe, tejbe, vajba.

A lázadás, melyben születtem,
Már rendbehozva és leverve,
Miattam alhatnak nyugodtan,
Én már jól meg vagyok nevelve.

Az én kis szűk szívem színültig
Számos szent érzéssel betelve:
Mert engem jól elkészítettek,
Mert én jól meg vagyok nevelve.

Nekem lelkembe van beajtva,
Hogyan szeressem szép hazámat;
És, hogy, ha forró szó fakad rajt,
Imák hogyan hűtsék a számat.
Én már tudom, hogy jót akartak,
Kik tették, amit tettek vélem,
Én már tudom, mi van a tornyon,
S tudom, mi van a szurony-élen.

Anyámat Hajmáskérre vitték,
Apámat felhúzták a tisztek.
Ha lesz is érte lelkemen seb:
Begyógyul majd s csak néha viszket.
De azzal már nem kell törődni,
Muló idő majd megvakarja:
Leszek legszebb magyar jövendő
Morgástalan, munkás magyarja.

Én, én vagyok a béke magja!
Záloga én a jobb időknek!
Mit bőkezűn belémvetettek
Belőlem kapják bőven ők meg!
Én, én vagyok a szikla, melyre
Lerakhatják a ház alapját!
Hallgatva tartom majd a hátam'
S örvendek, hogy békében lakják!

A téгла én, apám a malter,
Amelybe vér is volt keverve:
Szilárd ház lesz, mi rajtam épül,
Mert én jól meg vagyok nevelve!
A nemzetfenntartó elemnek
Velem van még sok drága terve:

S én mindre alkalmas vagyok már,
Mert én jól meg vagyok nevelve!

Ó enni, enni adjatok csak!
Hogy nőjtek és hogy nőjjön öklöm'
Apám erős volt, mint a marha,
S az erejét talán öröklöm.
Csak enni még, csak enni többet!
Hogy meg ne pusztítson betegség,
Hogy rossz tüdőből vért ne köpjek,
S testem' korán sirba ne vessék.

Ne nézz Krisztuska jászolába
Karácsony-este, enyhe polgár!
Mert amit látsz e jászol öblén
Nyugodt emésztést mégse szolgál.
Én fekszem benne rusnya testtel,
Pelenka nélkül, piszkos almon.
Neked kell ebbe belehalnod,
Mert nékem nem szabad meghalnom!

Az én szívem sokat kibír még,
Az én szívem nincs megszakasztva,
Karácsonyfátok gyul ma néktek:
Az én apám van ráakasztva!
A rendhez, melyben felnövendek,
Im, ily erős kötél fűz engem,
E rendnek minden templomában
A gyermek-kórust zengve zengem.

Hívó harangok kongjatok csak!
Titeket is kötélen huznak!
Hirdessétek, hogy volt karácsony
Telén ezerkilencszázhusznak.
S én állok — dicséret, dicsőség, —
Zsiros zsoltosmát énekelve,
Az orgonámban Orgovány van,
Mert én jól meg vagyok nevelve.

Istenke! jólfütött egedből
Hajolj le és hallgasd e zsoltárt:
Apámból raktak és anyámból
Hozzád az én misémnek oltárt.
Angyalkák, járjatok ti közbe,
Velem türelmét hogyha veszti,
Ha hangom vén kenyéradótok
Siket fülét majd megrepeszti!

Bécs, 1920.

A KÖZÖMBÖSHÖZ

Ha tünni készülsz, tünni még
Világ borzalmát és bűnét;
Igádat, mely nyakad' kimarja;
A könnyet, mely szemed' csikarja,
Mindazt, mi *van* s mi nem *muszáj*,
S csak attól van, mert renyhe vagy,
Hogy mégegyszer fegyvert ragadj,
S a végső harcra talpra állj:
Amíg a percek és az órák
A végtelenbe illanak,
Halld, véres vádként hull e szó rád:
Az életünk egy pillanat,
S az évek, testvér, mullanak!

Mind kérgesebb a tenyered,
Mind jobban fűzik rád a láncot,
S mind savanyubb a kenyered,
S mind gyorsabb, sir felé, a táncod;
Hajcsárod mind kegyetlenebb,
S az élet, mit rólad le-vés,
Olyan kicsinyke s oly kevés:
Egyetlennél egyetlenebb!
Ó, nézd, a régi szenvedések
Uj gyötrelembe fullanak,
S neked csak vágyódás a részed,

Mig életünk egy pillanat,
S az évek, testvér, mullanak !

Mit elvégezhetnél magad,
Fiadra örökül ne hadd !
Ne tőrj, ne várj, ne tétovázz már,
Kölyköd, szukád, csak vézna váz már,
Az izmaid már ernyedők,
Törekenyek rossz csontjaid,
Nem bírod multad rongyait,
S botot suhint feléd jövőd.
Munkád után most, alkonyattal,
Vak szolgaságba hull a nap . . .
Riadj ! és számolj el magaddal !
Az életünk csak pillanat !
S az évek, testvér, mullanak !

VÁRÓTEREM

Még három év, vagy harminchárom ?
Mindegy, én várom, várom, várom.
Csak úgy vergődöm át a télen,
Ha érzem is, nem csak remélem,
Hogy *most* tavasszal, *most* a nyáron.

Amig el nem jő : nem öregszem,
Mindennap gyermekebben fekszem,
Ki nem hülök, bármily hidegben
Fejlődöm, ifjulok, növekszem.

S ha életem gyorsabban éltem,
S előbb halnék meg mint reméltem,
Mig nem ül az a rügy az ágon :
Akkor nem éltem e világon,
S szemétbe hulltam elvetélten.

TÉL

Alusznak a földben a magvak,
Alusznak a fában a nedvek,
Aluszik a fénye sugaraknak,
Aluszik a heve melegeknek.

Alusznak a rögök és a hantok,
Alusznak a kérgek és a bőrök,
Alusznak a színek és a hangok,
Alusznak a szájak és a csőrök.

Alusznak a hézagok s a rések,
Alusznak az adatok s a számok,
Alusznak a kínos feszülések,
Alusznak a sikitó sirámok.

Alusznak a nagy utakra keltek,
Alusznak az életre-verők is,
Alusznak a testek és a lelkek,
Alusznak az erők... az erők is!

Álomfája álmok erdejének
Aluvókra álompanyhat hullat;
Amikor az álmok véget érnek
A világnak négy sarka kigyullad.

A TEMETÉS

Az ásót és kapát kezvedbe véve
Várj egy kicsit még. Jön a temetés
Amire vársz most már sok ezer éve,
Most megtörténik. Jön a temetés.

Halódik már. A lélekezete hördül.
Ha nem akar is: jön a temetés.
A szája még egy-két vigyorra görbül,
Aztán megdöglik s jön a temetés.

S ha hozzák, akkor sirját ásd le mélyre,
Bármily nagy munka ez a temetés.
Örökre szálljon rá az örök éj le,
Nem ujulhat meg ez a temetés.

A lelkedet keményítsd kőkeményre,
Mikor majd eljön ez a temetés,
Ne hallgass szóra, jelre, tüneményre,
Egy gondod legyen: ez a temetés.

Nincs feladatod se szebbik, se másik.
Csak ez az egy. Csak ez a temetés.
Temetned kell, temetned roskadásig,
Teremtésnél több ez a temetés.

S ha élőnek hazudná majd magát még,
Amikor eljön ez a temetés:
A szívét tépd ki s verd ki a fogát még,
Ugy folyjon tovább ez a temetés.

Amire vársz most már sok ezer éve,
Vigyázz, figyelj jól: jön a temetés.
Az ásót és kapát kezébe véve:
Sirásó, várj. Mert jön a temetés.

INTERMEZZO

Nincs semmi baj, de semmi baj!
Ne nézz körül, ne láss, ne hallj!
Jól zárj be ajtót, ablakot,
Hogy undorodtól meg ne halj!

Világ vonatja már robog,
Peregnek már a vig dobok,
S az emberek, kik élnek itt,
Az emberek már boldogok.

Ó minden, minden rendbe van,
Mi csorba volt, már fenne van,
S a lázadó . . .

Nincs lázadó !
A lázadó mind csendbe van.

Adj néki enni ; keveset !
S ha szól egy szót, egy heveset :
Vond vissza tőle nagy-hamar
Higan lotybáló levesed.

A rend, amelyben élsz, örök.
Ki felhorkan, azt letöröd.
Ne nyuzd a végsőkig csupán,
Hanem tovább . . . amig hörög.

Ne légy érzelmes és puha :
A Nesszus ing : az rossz ruha,
Az még nem állt jól senkinek
S nem jövedelmezett soha.

Ne láss embert a bőriben,
Ha szívet mutat : szurd szíven ;
Hidd el, hogy jót teszel vele :
Ha megölöd, akkor pihen.

SPRATAKUSZ

Minden vetésből holtak csiráznak :
Vértanuk, hősök, áldozatok.
Árvának, özvegynek, számtalan száznak
Nyögése, sóhaja, siralma zokog.

Nem vagyunk jobbak rühös kutyánál,
Testünk céltábla, lelkünk bitang ;
Cellánkon, sirunkon csak egy rongy szám áll,
Cellánkból, sirunkból nem jön ki hang.

Hányan vagyunk mi? Hány millióan?
És hányan ők? Hány tizezeren?
Hiszed-e, testvér, hogy ez így jól van?
Meddig nem fogsz még jönni velem?

Mért akarod élni, ami nem élet?
Mért akarsz nyugvást, ha nincs nyugalom?
Hidd el, hogy döglött ló szőrét keféled,
Halottat szolgálsz ravatalon.

Te vagy az Ember, bár nem tudod még ;
Te vagy az Élet, te vagy a Jó ;
Világnak zsirja elavasodnék,
Ha te nem volnál benne a Só !

Alszol-e még, mondd, miközben nyuznak?
Miközben hátadból hasad a szijj?
Itt vagyok ! Használj csak kalauznak,
Csak levegőnek, amit beszijj !

Lökj aztán félre ! De hozd már az öklöd !
Hová kell csapni, én mutatom :
Mely a szemedben még fel sem ködlött :
Tudom én a járást a te utadon.

Mig te nem ébredsz : rángató láznak
Görcse a földről el sose mul,
S minden vetésből holtak csiráznak,
Vértanuk, hősök . . . hasztalanul !

MÁSKÉP

Hová jutunk e zord uton?
és mit találunk? nem tudom.
Lehet, hogy mire oda-érsz
egy csepp se lesz a bő kuton.

De menni kell, mert aki áll,
    azt utoléri a halál,
Mely itt már lesten-les reád
    és úgy üt le, ahogy' talál.

Fáradt vagy? álmos? összetört?
    Jöjj mégis. Hagyd el ezt a kört,
Ahonnan minden életet
    irtóztató szél elsöpört.

Neked már itt más nem terem,
    csak véghetetlen gyötrelmem,
Ha elpusztulni nem akarsz,
    azonnal jönnöd kell velem.

Itt már, jövőd kifolyt szemén,
    nincsen remény — hallod? — remény !
Igy még a megdöglés se jó,
    igy még a hant is tulkemény.

Szedd össze csontod' és tüdőd',
    Jöjj, indulunk. Ne vész időt.
Az ösvényünk tán rémítő,
    de itt maradnunk rémítőbb.

S jöjj akkor is velem tovább,
    ha úgy vélnéd, hogy délibáb :
Hisz látni sem tudsz. Látni sem !
    Mily átok ez, bár nem hibád.

Jöjj. Délibáb. De nézheted.
    Itt délibábod sincs neked.
Mindent elvettek tőled itt.
    A levegőt s a képeket.

Jöjj. Szép. Ne bánd ha képzelet,
    hisz akkor is *te* képzeled,

S ha semmi más ; e látomás
tiéd, hiszen játszott veled.

Jöjj. Akkor is szép, hogyha rút.
Mert hosszú volt hozzá az út,
S hogy addig éj és abban élj :
viseltél érte háborút.

Jöjj. Akkor is jó, hogyha rossz.
Tiéd a prém rajt' és a kosz,
S tőled függ, hogy megtartsd-e, vagy
másoknak is belőle ossz?

Jöjj, miért tiéd ha él, ha holt,
Tiéd a fény rajt' és a folt,
S te csürhe-nép, te rongy szemét,
tenéked még semmid se volt ! . . .

Én nem tudom, hogy amit látunk,
Ha majd leromboltuk a gátunk',
Iszonyú lesz-e, vagy csodás kép :
De máskép lesz, testvérem, máskép,
Nem így, ahogy eddig volt. Máskép.
Nem szebben, vagy csunyábban. Máskép.
Én nem tudom hogyan. De máskép.
Máskép lesz, testvér. Máskép. MÁSKÉP.

VIHAR ELŐTT

Bimbózik bennem, mint egy csöpp csira :
Megérem még, hogy szabadul a rab,
És ökle rácsap lánctartóira,
S csak én leszek nálánál boldogabb.

Bimbózik bennem.

Ó láttam, láttam már a kezdetét,
A boldogság akkor szívembe szurt,

Sötétebb nékem most e nagy sötét,
Mert néztem már fényt, bibort és azurt.

Néztem a fényt.

Néhány perc volt. Szédítő. Szinte fájt.
Lobogtam, mint ki oxigénben ég.
Lelőttek, mint egy mámoros sirályt,
Kinlódni súlyos, sűrű vízbe még.

Vergődve élek.

Ha támad újra, újra az a szél,
Olyan magasra vitetem magam,
Hol már az élő élet meg nem él.
És lezuhanok holtan, boldogan

Ha támad újra !

A CSEND ELLEN

Odakint csend van, csunya csend,
Nagy csunya csend.
Vak, tunya csend,
Fület hasítva szinte cseng.

Merevség, béna ájulás,
Széttérpedés,
Halálba-oszlás, elmulás.

Odakint csend van, szörnyű csend,
A levegőből,
A fából, a kőből
Valaki minden hangot kicsent.

Riadt lélekkel hallgatom,
Csak hallgatom,
Hogy árad be a csend az ablakon.

Tüzemet akarja ojtani,
Leszállt elé, m,
És nyul felém,
Szivemet meg fogja fojtani.

Nem, én nem hagyhatom magam,
Nem hagyhatom !
Én zengetem tovább szavam.

Szavamban él van és köröm,
Csengése túl e néma körön,
Jövendő élet, élet, öröm,
Ó, ezt a csendet én eltöröm !

Szétzúzom, széjjel vagdalom,
Zenélj, zenélj,
Öld meg a csendet, drága dalom !

UTJELZŐ KÖRE

Emberek közt jártam,
Elfertelmesedtem,
Csuszkálok a sárban,
Fáradtan, esetten.

Arcomon a ráncok,
Szememben a kétség,
Rámkente a fráncot
Mételyvérű népség.

Irtózva irtózom
Szennyes levegőben,
Nem segít az ózon,
Hullhat bármi bőven.

Ha magamba révül,
Néha visszatérek :

Tiszta vagyok bévül,
Hattyunál fehérebb.

Fehérebb a hónál,
Tisztább patyolatnál,
De ez mire jó már?
De ez kinek használ?

Fáradtan, esetten
Csuszkálok a sárban.
Elförtelmesedtem :
Emberek közt jártam.

EMLÉKSOROK

Ki gyenge itt, és ott erős,
Ki néha gyáva, néha hős,
Ki jobbra rossz és balra jó,
Ki szájra méz és sebre só,
Ki plusz és minusz, lágy s kemény,
Ki most lemondás, majd remény,
Ki élni vágyik s halni kész :
Embernek csakis az egész.

MERT SZÉGYEN ÉLNI S NEM KIÁLTANI

— Bécs, 1923 —

AJÁNLÁS

Nincs bennem semmi sárló,
Szukázó és gomolygó ;
Csillag vagyok. Nap, álló,
És nem planéta, bolygó.

Én csókot már nem esdek,
Már nem siklik ki hangom ;
Szaglálva női testet
Nem aljasul le rangom.

Mindent meglátni tisztán,
Mindent nevezni néven :
Uj s uj veszélybe visz tán
Közelgő negyven évem.

És nem törődve vésszel,
És vértől sem riadtan,
Magam', világos ésszel,
A páriáknak adtam.

És mindent félretettem,
Mi embert halni gátol,
És éles penge lelttem,
Mely már ölésre bátor.

Szikrázó, mint a tűzkő,
S rugékony, mint a szellem ;
Végy hát kezedbe, Küzdő,
S vigy ellenséged ellen.

És szurj szivébe mélyen,
S keményen, mint a vésőt ;
S én ott fogom kevélyen
Lehelleni a végsőt.

CSIPKERŐZSA

S ha még-ugy alszik, s ha még-oly bódult,
Fel fog riadni s kinyitja szemét.
S amely felé már koporsója lódult
Nem lesz sirjává a szörnyü szemét.

S a kék levegőt és sugarát a napnak,
Miket nem is ösmert, birtokba veszi,
Néma madarak is dalolásra kapnak,
S hogy szép ez a világ, fölfedezi.

És juttat a szépből és juttat a jóból
Nekem és neked, mindenkinek,
Igaz emberségből, édes meleg szóból
Hímez az életre tarka himet.

Embernek lenni akkortól lehet csak,
Akkortól számít a lét tudata,
Akit majd e szellő lehellete megcsap,
Azt fogja hinni, hogy isten fuvata.

S ami könyvben írva úgy áll, mint valóság.
Kitudódik róla, hogy álom csupán,
Mult dög-húmuszából kinyílnak a rózsák,
S a végzet csizmája: tündéri topán.

Nem volt e földön üdvre lehetőség,
Mi egésznek látszott, csak mind töredék,
Ki-ki megtagadja boldogtalan ösét,
S rajongva megáldja holdog gyerekét.

Az illat, a fény, s a meleg szétárad,
Az élet tehene szétönti tejét,
S az ember, a fényes Gondolat-Állat,
Büszkén hordhatja gyönyörű fejét.

TAVASZI DAL

Igy nincs tavasz, nincs ujlás,
Igy életünknek nincs ize ;
Igy dermedés van, ájulás,
Igy poshadóbb a láp vize.

Virág kibujhat : hasztalan !
Nap is kisüthet : nem ragyog !
Igy nem vagyok panasztalan,
S a rügy boldogja nem vagyok.

S neked, kit guzzaszt száz kötél,
Miket nem tusz meglátni még :
Nem hozhat enyhet enyhe szél,
S nem nyujtja rét a föld himét.

Nincs arra szó, hogy egy fűszál
Mily tébolyítóan remek,
S *mi az*, hogy illat szerteszáll,
S hogy csillagok kerengenek !

Nincs arra szó, *mily* végtelen,
Egy csöpp göröngy, egy pötty bogár,
S hogy mily öröm, mily féktelen,
Egy pillanatnyi napsugár !

De ehhez *ember* lelke kell,
Az emberé, ki fényben él,
Kit mindig minden érdekl,
S nemcsak kenyér, kenyér, kenyér.

Ma szük a bér, ma nincs kenyér...
Ma van... de holnap lesz-e még?...
Görnyedve *ilyen* gond alatt
Nincs lélek benned, csak szemét.

S nincs arra szó, milyen gazok,
Kik ily rabságban tartanak,
Hogy *ilyen* kinnak áldozod
Életed', mely egy óra csak.

Akarsz tavaszt szagolni? Jöjj!
Láncot ledobj, fegyvert ragadj,
Ha utad állják, akkor ölj!
Mert szent az Élet s az Te vagy!

Most minden bimbót rács fedez,
Most nincs virág, csak drót mögött:
Embernek így nem élet ez,
Ó gyertek élni, rab dögök!

Ó élni gyertek, dög rabok!
A holt tavasz csak akkor él,
A sápadt napfény fellobog,
S örökre véget ér a tél.

TOBORZÓ

Velőd szivom, husod rágom,
Még csontod' is felzabálom.

Hogy ez másképp is lehetne :
Hidd el, kérlek, az csak álom !

Ne hallgass a lázítókra.
Ami most van : jó is, szép is,
Gyere, pajtás, a gyáramba,
Dolgozz, izzadj, alkoss, építs !

Hogyha ontod verejtéked,
Részed lesz e szép hazában,
Aki koplal s mégse csügged,
Az a férfi igazában !

Ne gondolj az elosztással !
Kár, hogy csak egy percet vész is ;
Elfogyasztom, amit termelsz,
Még ha akármennyi lessz is !

Tiéd lesz a mennyek üdve,
Az tiéd, pajtás, egészen.
Száz percentig ! Mert én abból
Neked nyujtom át a részem.

Ne gondolj a földi jóra,
Zsirra, husra, lisztre, sóra,
Munkásnak, ha dolgoz, szorgos,
Mindig telik koporsóra.

S ha nem telik koporsóra,
Rosszul néked az se essen :
Aki meghalt : így is, úgy is
Elfekhetik kényelmessen !

PARANCSOLAT

Nem lehet a napnak
olyan pillanatja,
Melyben elfelejtsed
nyakadon a jármot ;
Ami hűs csepp itt van :
szomjad nem olthatja,
Nincsen pihenésed,
Golgotát kell járnod.

Ne akarj derülni,
ne akarj vidulni,
Ne akarj enyhülni,
ne akarj lazulni !
Izomnak feszülni,
vérnek muszáj hullni,
Másként ez az iszony
sose tud elmulni.

Semmi olyan nincsen
sehol körülötted,
Miben szabad volna
megnyugodnod békén ;
Ál-pokol alattad,
hamis ég fölötted,
Egyik se tarthasson
mondvacsinált fékén !

Ne keress sugarat
ebben a homályban,
Megcsalják a szemed,
vakabb vagy utána ;
Ebben a világban
neked csupa fáj van,
S nem nyílik szelence,
hogy irral kínálna.

Ne idd az italod
ital öröméért,
Ne edd az ételed
étel öröméért.
Ne szívd a levegőt
tüdőd öröméért,
Ne csókold az asszonyt
a csók öröméért.

Igyál, hogy a véred
buzduljon hővebben,
Egyél, hogy az izmod
dagadjon keményre,
Lélekzetet végy, hogy
nagyobbat üvölthess,
Csókolj, hogy szaporodj
s több legyen a küzdő.

Lázadni, lázadni,
fogad csikorgatva !
Lázás lázadássá
kell beledig válnod,
Nem lehet a napnak
olyan pillanatja,
Melyben elfelejtsed
nyakadon a jármot !

ÉJ

Alszik, aki munkás, éber aki tétlen,
zabálnak a telik, álmodik az étlen.
Vonatok döhogznak, gyárkohók lohognak,
pezsgős-poharakat kövér kezek fognak.
Piszoktól bűdöslő ágyakon alusznak,
bőrzéztet vagyonok borokban elusznak.
Vakarja egy alvó viszketését kosznak,
ringyók illatoznak, pénzek kamatoznak.
Kimerültek álma nem törí a csendet,
sarkokon a rendőr őrzi ezt a rendet.
Én költöm az alvót, hogy készítse száját.
Ennek a világnak kifujni lámpáját.

ÉV ELEJE

Ugy érzem néha, hogy már rég elég,
Fölöslegessé pállott létezésem ;
Tüzem, ha ég, már csak pernyével ég,
Betüim sorját fél-ájulva vésem ;
S mi erre-arra némi kötelék
Kötött még : el van vágva már egészen.
Ámbár élek még, külszin ez csupán,
Napok mulása, véznán, ostobán.

Ugy érzem néha, hogy pohár vagyok,
Pohár, melynek tartalma szétszivárgott.
Mi valamim volt : nincsen, elfogyott,
Nincs bennem átkos és nincs bennem áldott.
Belém kongó üresség áradott,
S élet színéből holt fakóra váltott,
Milyen sivár ily tépve tengeni,
Mint zászló rongya, szélben lengeni !

Ha menni kéne, akkor nem megyek ;
Ha tenni kéne, tétlen üldögelek :

Ahhoz, hogy mély lélekzetet vegyek,
Tüdőt és bordát megfeszíteni félek ;
Kerülök dombot, nem mászok hegyet,
Óráim lassuak, bambák, kövérek.
Szemem sugára tűnyán tétováz :
Lám : felhők, napfény, élők, utca, ház.

Értelmük? Nulla. Színük és szaguk
Lemult számomra. Képek és babák.
Jövőjük, multjuk, sorsuk, csillaguk
Meleg szánalma rajtam nem csap át ;
Tőlem hozzájuk nem visz hid, vagy ut,
Nem bánom : ember vagy személtapát.
Mozognak? Állnak? Mindegy. Minden áll.
A nap körül nem jár a föld se már.

Egy légy, mely döng, nem oly haszontalan,
Milyennek érzem életem lefolytát.
Mily puszta ábra, hus és csonttalan !
Az évek még a hamvát is lefujták !
Hatástalan' pergett le s nyomtalan'.
Sohol szilánkját nem látom, se bolyhát.
Utána nem marad se fagy, se hő,
A semmisége szinte meglepő.

Kit költögettem : alszik, mint a sir.
Kit csókolgattam: porcellán-cserép volt.
Mit gyógyítgattam : nincsen arra ir,
A seb helyén nem támadt újra ép folt,
Mit várva-vártam : elmaradt a hir,
Sötét van most is, ott, ahol sötét volt.
Pazarság nélkül végig elpazaltan
Ugy veszttem el, mint tū a nagy kazalban.

Ez hangulat. Tudom. Csak hangulat.
De nincs ma másik s nem tom : lesz-e holnap?
A csolnakom halál vizén szalad,
S a hullámok ma *ilyen* dalt dalolnak.

Vak mélység néhány deszkaszál alatt,
S ki tudja, el nem süllyed-e a csolnak?
Öröklét szája hogyha rám ma ásit :
Ily hangulat kísér. Mert nincs ma másik.

BÉCS, 1922

Vonulnak csendes tüntetők,
A karjukon vörös szalag ;
Az ajkukon fél nótaszó,
Mellettük rendező halad.

Csapatjuk félszeg és laza,
Tekintetük semmit se mond,
Nincs benne semmi végzet-iz,
Se lázadás, se kin, se gond.

Kinéz a Polgár ablakán,
És tőlük egy cseppet se fél ;
Közönnyel bámul egy cseléd,
Rongyot kiráz, ruhát kefél . . .

Testvérek ! Igy? Igy nem lehet !
Ez igy finom s előkelő.
De győzni nem tudsz harctalan',
S a harchoz hit kell és erő.

Testvérek ! Igy? Igy nem lehet !
Igy lélek nélkül, ily pulyán ;
Fájj és ropogj, égj és lobogj,
S ne kesztyűs ujjakkal kopogj
A Szent Jövendő kapuján.

TEHETETLENSÉG

Azt kérik tőlem, amit nem tudok adni.
Nem, képtelenség békén maradni.
Ha nem vigyázok, a számra kibuggyan :
Fegyvert ragadni !

Érezte-e más is az embert ily rabnak?
Ily hányt-vetett-rugott poggyászdarabnak?
Ily minden eddigi boldogtalannál
Bolgatalanabbnak?

A terhet ily kínlódva hordta-e más is?
A leget ily szörnyűnek szagolta-e más is?
Élt-e már, kinek ily itéleti kürt volt
A légy-zugás is?

Ó türhetetlen, ó kibirhatatlan,
Legyürhetetlen, szétsírhatatlan,
Dantét gyerekké elkicsinyítő
Pokoli katlan !

Leccsorog szégyenem tetézett köble,
Nem fog be semmit a szavak öble,
Világ sok omlott, de ilyen piszokba
Nem dőlt még több le !

Én érzem, én érzem és nincs nyugovásom
Ha kezem kinyujtom, halál a fogásom.
Még nem ölhetem meg, De legalább sirját
Hadd ásom, hadd ásom !

A ROKKANÁS

Fáradtan mentem át a lelkeket
Olyan jövőbe, mely csak képzelet még ;
Ó minket milyen fürtelem temet !
Mily levegő ül rossz tudóink felett még !

Én hallgatok, bár hangot zenetek,
De nem tudom szavakká összefogni
A tébolyt, melynek hallom rengeteg
Öklét a házak ajtaján kopogni.

Ki nem vak és kinek halló füle
Nem tud siketté váltan ellenállni,
Ki orral érzi mi él körülé,
Nem állhat már ki mizsi-muzsikálni.

Kinek adatott olyan vad erő,
Hogy forni tudjon lángján öntüzenék?
Hogy ne legyen hevére leverő
Hideg szele száz s száz halál izének?

Ki látni tudjon fényes-szineset,
Mert még szemének van látása tarka?
Bár évek óta csak hamú esett
Az égből, melynek szennyszínü a torka.

Ki még olyan önálló, mint egyén,
Hogy képeket vetítsen önmagából?
S özönvizkor, az Ararát hegyén,
Szép szigeteket szőjjön délibábból?

Ki az, kire nem ömlik, ami van,
S amit nem-látni gőgös képtelenség?
Ki környezete kórságaiban
Büszkén mered, mint istenszülte fenség?

Ki fanfárt fuj nyöszörgés közepett,
Ki zászlót lenget holtak néma halmán,
Ki vágtyól s életnedvektől reped,
Amig az élet rothad jóbi szalmán.

Jaj, rémület hangszernek lenni ma,
Káosz rotyog ki tört száján a kürtnek,
Nem ég felé felívelő ima,
Csak sóhajtása türehtetlen türtnek.

Én érzem széjjel-málni önmagam,
A kinok kásájába szétömölni,
Egy-egy nyögésem van már csak, ha van,
S olyan nehéz a könnyű szót emelni!

Ó vannak órák, melyek feketék,
Mik már nem tudnak más színűt remélni,
Én zengeném a mát másfélekép,
De hullabűzben nem tudok zenélni.

Talán a mélyből villannak szemek,
Tán onnan jönnek egykor emberek még,
Fáradtan mentem át a lelkemet
Olyan jövőbe, mely csak képzelet még.

NEGYVEN FELE

Maholnap rajtam lesz a negyven év;
S hogy több is jöjjön, azt sehogyse látom.
És visszanezdek. Nincs se part, se rév
És óceánban küzköd kis lapátom.
Mi voltam? Egy-két lángolásnyi hév,
Egy gomb csupán egy tervezett kabáton ...
Ez képzavarnak látszik s ósi dalnak,
De majd megbékélnek, kik rámrivalnak.

Én még a régiék közül vagyok,
Bár ujjat is rajongva énekeltem.
De hasztalan, hogy mindent elhagyok,
Egészen el nem hagyhat régi lelkem.
A csillag már az elmémben ragyog,
De kunyhóban lakom még, ősi telken:
Az ágaim szabadban fürdenek,
De törzsem' régi rabság törte meg.

Én ezt tudom, s ez elhalkítja torkom,
Mely sokszor lenne sokkal hangosabb;
De mindig érzem félmás régi voltom,
S ez lendültömből gyakran visszacsap,

A harsányságom hangszálamba fojtom,
S mi mégis hallik : kis siráska csak.
Ó, sirni is szép ; szép, de most nem ez kell !
Acéldorong s nem érzékeny lemez kell !

Szavakkal játszom, mint a gyöngye gyermek,
Szivárványt nézek, lombot és hegyet,
S a percek nagydobot riadva vernek,
Köröttem hullák, trágya, döglegyek.
Mi élt is, lassanként halálra dermed,
S én, hogy ne lássam, inkább elmegyek
Még-egyszer szépet látni csak-magamnak,
S a percek, fulladozva, elrohannak.

Szeretnék lenni *egy* a dus tömegből,
A milliók dalából egy ütem.
E dal fel fog zendülni s tőle megdől
Az óriási börtön, ez hitem,
Hatalmas máglya gyúl a holt szenekből.
Az életem csak erre építem,
De én egyén vagyok még, régi egység,
Színes kövecske és nem büszke hegység.

Te sem vagy más, testvérem, Nagy Rikító,
Ti sem, Szent Marhák, tébolyordítók !
A hangotok hiába fülszakító,
Hiába rugdaljátok szét a szót !
A színetek minden szint elfakító,
De régi szín, új benne csak a mód :
Ó üljetek le, látatok' kifujni,
Hisz nincs lehetőség bőrünkéből kibujni !

Én nem türelmet s várást prédikálok,
És nem megnyugvást és nem enyhülést,
Csak néha, álmodozva, félreállok,
Megnézni, mellyel ölni kell, a kést.
S hová a holtat dohni kell, az árok,
Virágot sarjaszt s ez megállni kész,

Ó szépmivü pengék, ó friss virág,
És mégis pusztulnod kell, vak világ !

Pusztulnod kell ! Kő nem marad kövön,
S mi benned szép és jó volt, az sem állhat,
Vér harmatoz fel minden szál fűvön,
S a szikrák mindenünnen égre szállnak,
Nap szeme rémül kormos földövön,
S az emberek csak emberhust zabálnak,
Ez így lesz, így lesz, nincs már semmi mentség,
S mégis mi lesz, s így lesz : az lesz a szentség !

De én, ki pusztulásod hirdetem,
Nem éllek tul, elpusztulok veled.
Jövő magját én hasztalan vetem,
A multban éltem érlelő delet,
Halott világon én is holttetem,
Továbbélők közt nem kapok helyet,
S kit kitagadtak mindig szabadon,
Magam' előre én kitagadom.

És mégis éltem . . . mégis szépen éltem,
Kitártam zártan alvó szívemet !
Világomlás előtt kicsit zenéltem.
S nézésre felnyitottam szüz szemet.
Amit nem is sejtettem : értve értem,
S a sirom csak takar, de nem temet.
Nem veszttem el, veszítve percet, évet . . .
Ki ennél többet tud ma hinni : téved.

AZ UJJÁÉPÍTÉS DALA

Háború romtengerébül,
mely még füsttől feketéllik,
Most a világ újraépül,
egész'-ujra, így mesélik.
Ami állott, mind a régít,
ahogy' rég volt, föl kell rakni,

Valamennyit, földit, égit :
    abban fogunk továbblakni.
Ahogy' eddig . . . semmi újat
    nem kell félned új lakodban,
Régi terhet régi súly ad,
    csak *kicsit* fog nyomni jobban.
Szükség van a dolgozóra,
    hogy a munka gyorsan menjen,
Roppant drága minden óra,
    senki most ne is pihenjen !
Száj ne járjon, kéz ne várjon,
    működésük meg ne álljon,
Nincs sem ünnep, sem vasárnap :
    Jól megy most a proletárnak !
    Jól megy most a proletárnak !

Hallod, munkás, semmi újat
    nem kell félned . . . ahogy' eddig :
Ezután is csak úgy fűjjad,
    világvégig, akármeddig !
Pompás volt, ha bármiképp volt,
    ha nem neked, akkor másnak,
Ami eddig csudaszép volt :
    ezután is tartsd csudásnak.
Hátul voltál? Kocsit töltél?
    ládd, egyébre most se kérnek,
Régi oltár, régi zsoltár,
    régi rendje régi vérnek.
Régi isten, régi úr is,
    és a lánc sem új, mit adtak,
Régi tüske, hogyha szúr is,
    meg se sajdul, megszokhattad.
Vedd a szerszámot kezedbe,
    nézz belé a tervezetbe,
Mit vezérek elédtárnak :
    Jól megy most a proletárnak !
    Jól megy most a proletárnak !

Verejtékkel uj világot
  verekedni ne is készülj,
Uj mezőkön uj virágot
  ne kívánj magadnak részül,
Vesd tovább a más vetését,
  éh-falatját másnak edd csak,
Te az éhség szenvedését
  másokért viselheted csak.
S mely belőled égre bődül
  gyűrjed vissza ordításod'.
Csak sóhaj jöhet tüdődbül,
  gyöngye sóhaj, méla, vásott,
Ujraépítője lenned
  összeomlott tömlöcödnek :
Ennyi gerjedezen benned,
  nézd a többit pusztá ködnek,
S holtan ki e munkán dől ki,
  annak szemét gödréből ki
Csőre vájja dögmadárnak,
  melyet hívnak burzsoának,
S mely vijjogja fünek-fának :
  Jól megy most a proletárnak!

A VÉGÉN

Az égen bármi gyászos felleg ül :
  A végén
Sugár siklik ki vak felhők mögül !

A téli fagy, ha még-oly dermedő is :
  A végén
Meleggé válik majd a sziklakő is !

Bár mély a hörtön, melyben tartanak :
  A végén
Felgyúl a rács előtt a drága Nap !

Ó vérem és testvérem és családom :
A végén
A győzelem tiéd a nagy Galádon !

Ki sokszor csügged is, mint én szegény :
A végén
Ezt érzi, ezt, ha rászikráz a fény !

ÉRZED-E?

Amit én helyetted érzek és látok,
Ami a szememnek iszonyu átok,
Amin a szitkot magamba fojtom,
Ami az eszemet kinozza folyton,
Ami úgy önt el, mint iszap-tenger,
Ami szétmorzsol, mint hangyát a henger,
Ami naponként izekre bont :
Érzed-e mondd? Érzed-e, mondd?

Köve az utnak, levele fának,
Mind, ölni, ölni, ellened támad,
Mind, aminek csak ember az apja,
Gyilkos fulánkját testedbe csapja,
Téged köt, téged rug, téged vág, téged tép.
Lelkedet bélyeggel bénává égették,
Te vagy a lerágott, kiköpött csont,
Érzed-e, mondd? Érzed-e, mondd?

Levegőd hazugság, italod méreg,
Náladnál becsebb a földi féreg,
Ganéja vagy csak virágos ágyuknak,
Tölteléke vagy csak tömhetetlen lyuknak,
Semmi vagy, hiába születél kétlábra,
Nem vagy a számukra sem árnyék, sem ábra,
Gyötrelmed pokla nekik nem is gond :
Érzed-e mondd? Érzed-e, mondd?

Hogy ez így nem lehet, így nem maradhat,
Hogy jönnie kell már világvirradatnak,
Hogy szikráznia kell a tűznek, a fénynek,
Hogy élnie kell a született lénynek,
S hogy ezért lendül már szaga a jövőnek,
A te tavaszodnak, a te nyaradba nővőnek,
Ahol ember az ember, a szennyszínű rongy:
Érzed-e, mondd? Érzed-e, mondd?

ŐSZ

Lelkem, te most az ajult őszbe ajulsz,
És szintelen vagy, mint a szürke égbolt.
Hulló levéllel fonnyadón aláhullsz,
S neked ma minden élőbből elég volt.
Pihenni kívánsz, vagy megszűnni végkép,
Nem érzel mást, csak semmid semmiségét,
S gyászolva tűzöl homlokod fölé ki
Zörgő halotti cégért.

Mily női ez : változni évszakokkal,
Tavaszt, vagy őszt nem tenmagadbul élni!
Igy elborulni: illenék csak okkal,
S vigságra zengni, félelmesre félni.
De, lám, matériám sokkal puhább még,
Hiába hordok férfiú-ruhát rég:
Mi kívülről jön, ellenállhatatlan'
Vonaglik rajtam át még.

Ó nem csupán a nő van kötve holdhoz,
Nem őt szoritja csak természet örve,
Mi is, élőhöz fűzve, szöve holthoz,
Az ősi ágról nem vagyunk letörve.
El nem szakadtunk még az anyaöltől,
Se lég-, se ég-, se víz-, se fény-, se földtől,
S pályánk még nem tud elparabolázni
A nagy központi körtől.

Szabadságunk alig több mint fűszálé,
Mely attól függ, esett-e este harmat?
S nem bánni azt, hogy csak szellő kuszál-é,
Vagy orkán szagat: nem kaptál hatalmat.
Még ősszel őszre hajlunk félszegen mi,
S tavaszt tavasz tud csak szivünkbe tenni...
Be jó is volna biztos talpon állni
És függetlennek lenni!

ÉN ÉS A MÁSIK

Én még a könnyeim gyűjtöm pohárba
És nyujtom át Neked, hogy vedd s igyad;
Viszem feléd, a két karom kitárva,
Bornál nemesbbet ad, aki így ad.

Belőlem még a száanalom siráma
Dagad lázító énekké Eléd;
Igén nekem még részvét szór a számra,
Látván jövőd szennyel szülő ölet.

De jönni fog, ki nem sajnálkozó már,
Ki nem zokog, csak ordít, mint a kürt,
Ki már nem ad puhábbat harci szónál,
Ki ostoroz majd és csatára küld.

Időknek méhe *akkor* lesz csak érett,
Csak akkor lesz, mi nem volt még soha,
Nyujtsd néki csapzott koszorun a véred,
És hadd hogy rajtam nőjjön halk moha.

A POLGÁR

Ül és számolja aranyát,
És az aranya csupa vér,
S mig számol, szája csupa vád,
S nyugalmat tiltakozva kér.

»Ti disznók, — mondja — legyetek
Csendben, míg meg nem számolom
Pénzben a hullahegyeket,
Miket megőrölt a malom.

Ha törtétek, hogy' préselem
Aranyá a hullátokat,
Ne kezdjétek ki *most* velem,
Fogjátok be a szátokat.

Kicsit rozoga a malom,
Kopott gépekkel van tele,
De pénzemet megszáolom
S uj tőkét fektetek bele.

S ki még ma élő, az a hus,
Megint pénzzé lesz, mint tetem.
De addig egyelőre, kuss!
S aki zavar : felköttetem.«

SZONETT

A nyár kibontja zászlaját,
És szétterítve zöldjeit
Virágpaplannal vonja át
A siralomnak völgyeit.

Elnézem én a fűt, a fát,
A nyár felhimzett földjeit,
A rétek friss selyemhaját,
Erdők kiújult tölgyeit.

E játék mindig uj marad,
És minden évben ily csodás
S az ember csunya szennyfalat ...

Lehetne szép, lehetne más,
Az üdvösséghől egy darab.
De ezt álmodni : lázadás.

A LÁZADÁS VERSE

Reám nevelt, rám szoktatott
álarcok, ruhák, festékek, külszínek,
látszatok, nyugalma és rendek
mind-gyakrabban szakadnak le rólam.

Magamban.

És olyan meztelenné válok, mint a csiga,
melyről a házat letördelték.
vagy mint a kagyló, amiről letépték héjjait.
És olyan puha vagyok
és olyan képtelenség az,
hogy minden, ami van körülöttem,
s ami, hogy van,
azt már leplezni és eltakarni lehetetlen,
érintkezzék velem, mikor ilyen lettem,
ilyen meztelen és védtelen :
vonagló kocsonya-tömeg,
mely csak arra való,
hogy minden külső hatás
végig-gázoljon rajta
és úgy felturja és megszántsa,
hogy a nedves foszlányok
szétdögleszkeznek
s nem bírják ki a kibírhatatlant.

Ha követhetném ilyenkor az ösztönömet,
akkor kiállnék az uccára,
vinnyogni és nyüviteni,
mint a kutya,
minden ok nélkül,
csak azért, hogy belőlem szüköljön ki
mindaz a gyötreme,
ami a többieket gyötri,
de amit már annyira megszoktak,
hogy kifejezni sem akarják,

vagy ha akarnák is :
nem tudják megtenni.
Ők nem is tudják,
hogy nem jár nekik a szenvedés,
hogy nincs rendjén, amit
a tébolyodott világháosz velük elkövet.
Ők megtanulták eltűrni
testtel és lélekkel azt, aminek én
még a látását sem tudtam megtanulni.
Ők mind tompábbak lettek a türésben.
én mind élesebb vagyok abban,
hogy ne tudjam tűrni a türelmüket.

Néha úgy fellángol bennem,
mint a máglyatűz,
hogy az embereknek
egyáltalán nem kellene kinlódniuk,
mert mindazon,
ami a természettől kin jár nekik,
már tulsegitették magukat.
Nincs éhség, mert tudják, mit kell enni.
nincs fázás, mert tudják, hogyan kell fűteni,
nincs betegség,
mert tudják, hogyan kell meggyógyulni
Mért éheznek, fáznak
és kórságoskodnak mégis?
Hogyan vállalhatják azt,
ami nem szükséges
és amit megváltoztatni
könnyebb volna, mint eltűrni ?

Mikor be voltam csukva,
sokszor eszembe vájt,
hogy ezren ülünk abban az épületben,
amit börtönnek neveznek,
s iszonyuan érezzük magunkat
mind az ezeren,
de mégis ott ülünk,

ahelyett, hogy nekirohannánk
valamennyien
a rácsnak, a vasajtónak, az öröknek,
a katonáknak

és végigtaposnánk rajtuk
és darabokra szaggatnánk őket
és ki!

Ki abba a városba, amely megtüri,
hogy ilyen épület legyen benne,
amilyenbe mi be voltunk esukva.
És felgyújtani az egészet,
és lekaszálni mindenkit, aki ellentmond,
nem kimélni,
nem érzelegni,
nem kegyelmezni,
mert mindenre jogom van nekem,
akit elzártak négy fehér fal közé,
míg a többi emberek
szabadon jártak a napsütésben.
Mindenkire jogom van megölni,
aki belenyugodott abba,
hogy engem becsukjanak,
noha az ember nem arra született,
hogy bezárva legyen,
hanem arra, hogy
ott, ahol akar és úgy, ahogy akar,
éljen,
édessé téve a maga és embertársai életét.

... aztán visszarokkantam,
a börtönben is,
ahogy most is visszarokkanok,
s nem megyek ki ugatónak
az utca sarkára,
s fölszedem magamra
összes burkaimat és páncéljaimat,
hogy necsak pusztá érzés legyek,

mert így senkin sem tudok segíteni,
s nem akarok elpusztulni úgy,
hogy ne segítsek a többiekben ...

De ez csak olyan mondás, nyilván.
Az igazság az,
hogy engem derékban kettétört
ez az átkozott kultúra
s amit belémnevelt,
nem tudom letépni magamról.
De Te, akinek puska volt a kezében
a háború alatt,
akiből pergőtűz rostálta ki
régie lényedet,
TE miért vagy olyan, mint én?
TE miért vagy simára politúrozott,
mikor srappal szántották
lelked bőrére szőrössé?
TE mért játszod a civilizáltat,
mikor tudod, hogy a civilizáció
hogyan zuhant
katonai árnyékszékek
áporodott mocskába?
TE, TE, lövészárkok tetű-telepe,
piszok-kéregben dunsztolt lélek,
vérsaru kötőhelyek
számozatlan emberanyaga,
kinek hadnagyok rugták a hátulját,
hogy orral előre a halálba bukjon:
TE mért nem még
lázadni, lázadni, lázadni?

Ha mind kivonulnátok
és úgy elbőgnétek magatokat,
ahogy gyalázatos életeteket megilleti,
akkor még csak ellenállás sem volna.
A vacogó polgári uristen
fehér szakállát vörösre festené

s ezt makogná alázatosan :
»Eltársak,
én nem tettem semmi rosszat
s már évek óta
szociális érzelmű vagyok,
vegyetek fel a nyugalmazott istenek
szakszervezetébe . . .«

A SAHARÁN

Ne rémitsen a sivatag,
a számum és a szomjuság,
homokkal, hővel vad tusád :
túl rajta erdő van s patak,
virágos és gyümölcsös ág.

Előre menj és el ne hidd,
hogy *vissza* lenne még utad ;
s hogy ott, hol égtek lépteid,
s tenvéredet kellett, hogy idd,
ott közben nyíltak új kutak.

A sivó sivatagon át
irányt a Csillag ád csupán ;
ne nézd az elhulltak nyomát,
se tegnapot ne nézz, se mát,
de csüggj a holnap homlokán.

Elvesztve minden multadat,
minden jövődő csak tied.
Ne rémitsen a sivatag.
Tul rajta erdő van, s patak.
Csak menj. A Csillag elvezet.

ÉNEK A TAVASZRÓL

Csókkold meg a rügyet, mikor kibomlik,
Pedig reá talán majd véred omlik.

Nézz áhitattal a friss-füvű gyepre,
Bár ez lesz tán tested halotti leple,

Mert ők jelentik tavasz bevonultát,
S tavasszal fordul jövőbe a mult át.

Lehet, hogy *ez* lesz az a tavasz néked,
Mely rólad már örökre oldja féked'.

Talán már *ez* a tavasz lesz a harcé,
a felfénylő és földrehulló arcé ;

Tán *ez* lesz az, tán nem hiába várod :
Talán *ez* lesz az életed-halálod.

Öleld szivedre minden barka-peyhét,
Üritsd a lét felbuzgó nedvű kelyhét.

Mert minden tavasz lehet az utolsó,
Halálos bölcső, életes koporsó.

MIÉRT?

Mily szégyen élni s nem kiáltani,
hogy minden, ami törtnéik velünk,
csak álom-film, káprázat- valami,
mely eltűnik, ha jó a reggelünk !
Mily szégyen megnyugodni s nézni csak,
vagy nézni sem, csak tudomásul venni :
ez ágyu, ez kard, ez rohamsisak,
gyerünk tovább, majd más segít rajt', nem mi !

Mi lett belőlünk? és az, ami lett,
hogyan lett? mért lett? Gyilkos változás!
Ember vagy? Hallasz? Nem? Hát nincs füled?
Nincs benned egy csipet csodálkozás?
Amit léleknek mondtak, az *mi* most?
S mi tudja érdekelni, mondd, mi tudja?
Szemed *hogy'* lásson írott papirost,
ha nem döfi át a gyötrelmek rudja?

Mind az, mi *van*, oly kínos esztelen,
oly össze-vissza, oly határtalan;
s jég hátán sétál a meztelen,
s nem mondja senki: »ez ruhátalan!«
A körmök alá verik a szeget,
s hogy fáj ez, arról már nem is beszélnek,
ezer halál ül minden perc megett,
s az emberek csak élnek, élnek, élnek!

Nincs összefüggés, nincs emlékezet,
gondolkodás nincs és nincs gondolat;
siető lábak, kapkodó kezek,
fejetlen testek, fejjedők alatt;
cvikker mögött nincs szem, s a szem mögött
nincs agy s az agy mögött nincs égi szikra.
Mik hát ez élő s hemzsegő dögök?
ember-vonás, *hogy'* hullott arcaikra?

Miért vagyok rab, és te mért vonod
jármód *belétörődve*? mért türöd,
hogy minden kinok szíjjából fonott
korbáccsal verjen Ringy Pál, Rongy Fülöp?
Ezért? Ezért a züllött tébolyért?
ezért a rothadt sátán-hányadékért?
ezért az agykirágó vérbajért?
ezért az életfojtó árnyékszékért?

Az nem lehet! Itt valami varázs
mondott reánk megbénító ígét,

merevvé tett pók-lé, kigyómarás,
én nem tudom mi, s nem tudom mikép.
Én csak sikoltok, mert álom-lidérc
szorongat nappal és csalán a párnám,
s talán kihez most szólok : meg sem értsz,
s nem érted, hogy miért e kába lármám?

Nem érted . . . Azt hiszed, hogy túlozok,
Hogy vészharangot húzok egy gyufának,
s kiáltok, mert torkomban hang mozog,
s hangom' kiadni jól esik pofámnak.
Ugy érzed, hogy beszédem csak potya,
nem érted, hogy mért ordítok, nem érted !
S én nyíva, mint egy elrugott kutya,
viszem sarokba fájdalmamat érted.

KARÁCSONYI ÉNEK

— E z e r k i l e n c s z á z h u s z o n k e t t ő r e —

A gondok, ugy-e, tovatűnnek?
S oly szép a gyertya lángja, nemde?
Oly szívzsongító ez az ünnep.,
A gondok, ugy-e, tovatűnnek,
És minden érzés, lanyha, szende,
Mert jó Karácsonyt ülni, nemde?

A kályhából szeretet árad,
Kinézni jó az éjszakába,
Áhitatot száz fény sugar ad,
A kályhából szeretet árad,
Csodás e képeskönyvi ábra,
Igy volt s maradjon így továbbra.

Krisztuska és Három Királyok,
Jászol körül báránynka béget,
A szemeken még rajt a hályog,

Krisztuska és Három Királyok,
A gyertya ég és sebet éget,
Aranyfüst ígér üdvösséget.

Kinokból nőnek égi rózsák,
Jutalmaztatnak szenvedések,
Kamatját élvezi a jóság,
Kinokból nőnek égi rózsák,
Menny baldahinján durva rések :
Kórság, fagy, éhség, repce-mécsek.

Ó száz közül ez tiznek ünnep,
Hallod, kilencven? menj fenébe!
A gondok — tiznek — tovatűnnek,
El-lengnek orgonás zenébe,
Mert száz közül csak tiznek ünnep :
Kilencven jobb, ha lódul innét.

Kilencvenek! néktek beszélek,
A gyertyalángok fénye vékony,
A gyertyák aprók és fehérek,
S a csöpp kis Krisztus nem hatékony.
Kilencvenek, néktek beszélek :
Itt nincsen ünnep s nincsen élet.

Ez a Krisztus : termelési eszköz.
Ez a Krisztus : ez magántulajdon.
Ez a Krisztus : ez detektívfőnök,
Ez a Krisztus : fehér terrorista,
Ez a Krisztus : ez fekete lista.

A régi Krisztus szava rossz szó,
A régi erdők fenyve rossz fa,
A régi gyertya fénye rossz fény,
A régi ember szive rossz szív,
A régi ünnep rossz Karácsony.

Kilencven! gyujtsd fel azt a fenyvet,
Mely azt a gyertyát pislogtatja,

Mely alatt ez a Krisztus senyved,
Ki minden gyötrelmeid atyja.
Kilencven! gyujtsd fel azt a fenyyvet,
És új Karácsony ád új enyhet.

SOHA!

Az éjben, az éjben, az éjben
Parazsak pislogtak szerte.
A mélyben, a mélyben, a mélyben
Egy szív az indulót verte.

Az éjből, az éjből, az éjből
A láng kicsapott, fel az égre,
A mélyből, a mélyből, a mélyből
Az ember felbukkant végre.

Az éjbe, az éjbe, az éjbe
Nem fojthatod vissza tűzünket.
A mélybe, a mélybe, a mélybe
Soha többé nem lökhettek minket.

EGYÜGYÜ TAVASZI NÓTA

Kisütött a nap!
Kisütött a nap!
Minden, ami élet,
Elevenre kap!

Lélekzetet szivj be
Boldogat, nagyot,
Hangosan kiáltsd el:
Proletár vagyok!

Nincsen e világon
Szébb és magasabb!

Nem akarok lenni tovább
Megkötözött rab!

Kisütött a nap!
Kisütött a nap!
Minden, ami élet.
Elevenre kap!

Ledobom a terhem,
Batyum ledobom,
Csókolja a napfény
Szabad homlokom.

Darabokra tépem
Láncom, kötelem,
Aki meggátolna benne:
Agyon is verem.

Kisütött a nap!
Kisütött a nap!
Ki előlem eltakarja
Friss fübe harap!

MÁJUS 1923

Hajítsd ma félre tetves rongyaid',
Hagyd el kinos kenyér-kerestedet,
És hagyd a gyomrod holnap-gondjait.
És süttesd nappal szennyes testedet.
Jöjj májuscifát cifrázni és örülni,
Jöjj hemperegni, asszonyölre dülni,
Jöjj nem-nyugodni eddig-meglevőbe,
Jöjj emberség vizébe megmerülni,
Átnézni jöjj a multadból jövődbe!

S mikor napon vagy és a levegőt
Tüdőd sarkáig mélyre huzhatod,

Mikor a tavasz a *te* szeretőd,
S fejed' virággal koszoruzhatod :
Eszedbe jusson, *mit* vettek el tőled,
Kik munka barmát formálták belőled,
Kik a napodat párával befedték,
Kik a tavaszt eltakarták előled,
S a füt, a fát, a bimbót zsebetették !

Eszedbe jusson horpadt mellkasod,
Mely savanyu műhelyszaggal teli,
Hogy piszkodat verejtékkal mosod,
Hogy szived kényszer taktusát veri.
Eszedbe jusson minden, ami másé,
Perc-tolvajé és óra-uzsorásé,
Kin-termelőé, jaj-kereskedőé,
Profitvadászé és lélekkalászé,
Velő-evőé, élet-elvevőé !

És tedd a napsugárra öklödet,
És edzsed, hogy kemény pőröly legyen,
Hogy, majd a kürt ha harcra öblöget :
Akkor lecsapjon és csodát tegyen.
Szent Május nedve buzduljon eredben,
Hogy áhitattal bizz e fegyveredben,
Amely a nagy csatát meg fogja nyerni,
És minden fénynél, hónél melegebben
Világ telét tavasszá tudja verni !

ÉVFORDULÓN

— 1923, III. 21 —

A fáradtság még nem halál
s ki szenved, az még nem halott !
Nem, még korán szállott fölénk
gyilkos győzelmi angyalod !

Még itt vagyunk, még van tudónk,
s amíg tudónk van, van jajunk,
S hogy itt számodra csend legyen,
az még nekünk nem óhajunk!

Amit nyitott erünkön át
elvesztettünk, sok volt a vér:
De még maradt vagy egy liter,
vagy egy akó, hallod, Kövér!
S mindaddig, míg egy csepp maradt,
te nem lehetsz sosem nyugodt,
Strázsával, örrel hasztalan
állítasz el minden zugot.

Hogy ellenségek nem vagyunk,
fölösleges már mondanod;
Hiába minden zengzeted,
hiába minden szólamod!
Álarcod félredobhatod,
nincs rajta mit veszitened:
Már templomodba nem megyünk
s nem kérjük kölcsön istened.

Hajrá, Kövér! szedj levegőt!
továbbzihál a nagy birok!
Számodra nyugvást nem jelent,
ha nyilnak itt tömegsírok.
Ne ülj sirunkra: nincs sirunk,
az életünk haláltalan,
S ha százezrünk el is vészett:
a számunk még határtalan.

Husunk lerágod? Csontjaink
egymáson élüket fenik
Egy agyvelő, mit szétzuzol:
száz másik agyba feccsenik.
Ahányszor győzől: annyiszor
teszed nagyobbá uj hadunk',

Ahányszor bennünket megölsz,
mi annyiszor feltámadunk.

Tiéd a fegyver és a pénz ;
a vér miénk, mely rátapad.
Miénk a fogcsikorgatás,
tiéd a bér s a munkapad.
Tiéd az étel és ital,
jövés-menés, vevés-adás,
És mégis minden a miénk,
mert a miénk a lázadás.

Halmozz halomra kincseket,
mit alkotott kemény kezünk,
Az óriás kincstár előtt
mi végre mégis ott leszünk !
Már zeng dalunk, már indulunk
az óriás kincstár elé,
S mit összeszedtél : mind miénk,
a Győzedelmes Emberé !

A multak gödre omladoz,
Jövő kapui nyillanak.
Egy év? tiz év? mindegy, Kövér !
minékünk az csak pillanat !
Minket nem zárnak láncgyűrűk,
minket nem zárnak évkörök.
Mert most már tudjuk, hogy *vagyunk*,
s mihelyt vagyunk : vagyunk Örök.

Itt trombiták sem kellenek,
nem szükségesek itt dobok ;
Már indulunk, már indulunk,
már zeng dalunk, a föld robog !
A lázadás szent zászlaja
fejünk fölé már fölrepült,
S hogy azt kezünkől elvegye
szegény cselédedet ne küldd !

Mert míg csak rongyhalom vagyunk,
s míg kinjaink oly élesek,
Hogy mindig minden rongyaink
kiontott vértől véresek:
Addig szívünk a rongy alatt
csak lázadásra dobogó,
S míg rongy akad, míg vér fakad,
mindig lesz vörös lobogó

A PROLETÁRHOZ

Mint izgató-szer élek,
Mely nem hagylok nyugodni,
Bőrödbe fecskendem magam',
Hogy élni korbácsoljalak.

Hogy mindig táguljon pupillád,
Hogy mindig lásd, szörnyü alakban,
A szörnyüt, ami körülvesz.
S az ereid mindig lüktessenek
A megpattanásig.
Hogy mindig égesse őket a vér,
S hogy hangszálaid
Mindig megfeszüljenek
Hogy mindig ordits és tiltakozz,
S hogy mindig
Ne türd, ne türd, ne türd!
S ha még-ugy
Fáradtnak érzed is magad',
S ha mégugy csillapodásra vágynál is,
Mert gyöngé vagy,
S ha mégugy csak alunni kívánnál is,
Mert súlyos a szemed,
Én a husodba furom magamat,
Szétspriccelem ott szavaim mérgét,
Életre rázlak, hogy undorodj,
Hogy érezd a rosszat,

Hogy türhetetlennek találd a szenvedést,
Hogy jobb levegőért
Kapkodjon a tüdőd,
S fullasztónak érezze azt a hullaszagot,
Amit köréd gőzölög ez a bűdös rend !

Nem, én nem hagylak zsibbadni,
Hiába szeretnél !
Nem, én nem engedem,
Hogy ezt mondd,
•Van itt egy kis jó is,
Hadd hörpölöm azt,
Ugyis elég rondát nyelettek már velem !
Én mindig eszedbe juttatom,
Mikor, egy percre,
Nem is sajognak éppen sebeid,
Hogy *hogyan* kinoztak és *kik* kinoztak,
S hogy a következő órában
Megint kinozni fognak !

Mint izgató-szer élek,
Mely nem hagylak nyugodni,
Bőrödbe fecskendem magam'.
Hogy élni korbácsoljalak.

Én nem születtem kokainnak,
Hogy körülzsongjam idegeidet
És fájdalomatlansággal megcsaljalak.
Én kámfor vagyok és koffein,
Amik zaklatnak és ébrentartanak.
Amik visszakergetnek az élet kinjába,
Anyád kinjába, apád kinjába,
Gyereked kinjába és unokád kinjába,
Az ivadékról ivadékra
Kinlódó életébe,
De az életébe !
Mert csak ha *te* élsz,
Akkor él az élet,
Akkor van értelme az embernek.

A földgolyónak és az univerzumnak,
Bolygók és álló csillagok
Vonzásának és taszításának.
A többiek elszajhálták mindezt,
Te még szüzre ölelheted.
Ezért kell élned, még akkor is,
Mikor már halálba kívánczol,
S mikor utolsó kenetre butulna
Vértelen agyad.
Élned kell és gyötrődnöd úgy,
Hogy tudd minden gyötrelmedet,
S ne a halál, hanem az egészség árán
Akarj megszabadulni tőlük!
És ha nem értenél,
És ha megunnád szavam':
Nekem az is mindegy.
A beteg sem érti az injekciót,
Neki sincs köze a tűhöz,
Amely életet szur bele,
Néha, ostobán, el is töri a tűt,
De attól, amit a tű beleszisszent,
Mégis visszalökődik az élet ösvényeire.

Élj, zihálj, kinlódj,
Vonaglás szaggassa izmaidat,
Egyetlen hatalmas reflexed az legyen,
Hogy kezed ökölbe szögletesedik
És lesujt! Lesujt! Lesujt!

És szilánkká zúz mindent körüléd,
Az ágyat, amire legyöngitettek,
A ketrecet, ami ágyadat rácsolja,
A falat, ami a rácsot befoglalja,
A várost amiben a börtön épült,
Amelyben, időtlen idők óta,
Bilincsbe gémbertítve, döglöttre hülyítve,
Kipiócázva és kiröhögötten
S mégis: Erők motorául tartanak.

Nem tettem ritmussal simábbá,
Nem fontam át még át csinos szavakkal,
S rimcsengettyűkkel nem ékesítettem
E verset.
Hogy brutálisan és egyszerűen
Szemedbe köpjem :

Mint izgatószer élek,
Mely nem hagylak nyugodni,
Bőrödbe fecskendem magam',
Hogy élni korbácsoljalak !

MÉG NEM

Harmincnyolc évem elfogyott
S még nem közöltem magamat.
Mi bennem él, erő, zamat,
Áldás és béke és derű
Még nem kiáltottak nagyot,
Hogy mind felém hajoljanak,
Mint védő s buzdító gyűrű,
Akikkel én itt egy vagyok.
Harmincnyolc évem elfogyott
S még nem közöltem magamat.

Napomra már a pára hull,
Hideg homály felé megyek,
Hogy mindig csöndesebb legyek,
Hogy átöleljen némaság,
Im, vége már, mert alkonyul,
Bucsúzom, völgyek és hegyek,
Virító kert és lombos ág.
Sóhajtásom sirásba ful,
Napomra már a pára hull,
Hideg homály felé megyek.

S még nem közöltem magamat,
Nem öntöttem szét lelkemet,

Ó drága balzsam és kenet,
Szikkadva használatlanul
Amik még bennem alszanak!
Nem lettek kincse senkinek.
Napomra már a pára hull,
Nem szívja senki szavamat,
S még nem közöltem magamat,
S nem öntöttem szét lelkemet.

A szenvedők nem hallanak
S a hajnal nem lát engemet.
Jaj és nyögés tulzengenek,
S az örült örvény elkever.
Magába huzza hangomat,
Mely egyre érthetlenebb,
S már nem vigasztal, csak lever,
Mert egyre gyámolatlanabb.
A szenvedők nem hallanak,
S a hajnal nem lát engemet.

A jó csak kísérlet maradt,
Letörtem én, letért az út.
Rikolt a szennyes és a rút,
Büdösködő nagy döglegyek
Megesznek minden szép nyarat,
S vigan viselnek háborút.
Hideg homály felé megyek,
A fény előlem elszaladt,
A hév belőlem elfagyott,
A jó csak kísérlet maradt,
Harmincnyolc évem elfogyott
S még nem közöltem magamat.

TANÁCS

A pillanatok örömét
Öleld a dal karjával át.
A perc rohan, már nem tiéd,
S tán nem néz többé vissza rád.

Emlékeid, ha változol,
Változnak benned és veled.
Mi volt : egyszerre nincs sehol ;
Az élet mindent elfeled.

Mit véletlen csak percre ad :
A dalban mindig frissen él,
És minden régi pillanat
Ha hívod, eljön és zenél.

A muló élet nem tiéd,
Sosem néz többé vissza rád.
A pillanatok örömet
Öleld a dal karjával át.

LEJTŐ UTON

Oly kurta már minden nyarunk ...
Ugy elmulunk, úgy meghalunk ...

A szánkban minden : édes iz ...
A csók, az étel és a viz ...

Hunyó napunk is delelő ...
S a levegő oly ölelő ...

Fejem lehajtom és sirok ...

UTRAVALÓ

Hosszú a Te utad,
lábad is feltörik,
de Te mégis eljutsz
a szabad tengerig.

A sós levegőig,
a végső viharig.
Te biztosan eljutsz,
én már alig-alig.

Hadd áldalak meg hát,
hadd sirok rád könnyet,
Neked menned lesz jobb,
nekem hullnom könnyebb.

FOHÁSZKODÁS ERŐÉRT

A szavak bányájába kell leszállnom,
Le, mélyre hol az öntudat gomolygó,
Hol alszik együtt : multam, vágyam, álmom,
S örvény keringőz, egyre-egyre forgó.
Le, le, a gondolatok gyökeréhez,
Le, minden élet bujkáló éréhez,
Megnézni, akadok-e ércre még?
Vagy itt a bányafogyta? Itt a vég?

Ó szavaim, ne apadjatok el még !
A hangszer jobban kell most a kenyérnél,
Siket fülek vannak még s ködös elmék,
És dermedés, némább a néma télnél.
A gyomrok kezdik tudni már a leckét,
De a fejekben kő-homály mered szét,
A nadrágszíjj alatt már van tudat,
De fent még hajnalt semmisem mutat.

Kinek van érce, hozza fel a szájig,
S teremtsen sipot, kürtöt, trombitákat,
S fujjon zenét, mely elhat messze tájig,
S minden közöny fülzsir-dugóin áthat.
S ha mást nem, akkor réztányért csináljon,
S zörgesse azt, hogy a fülekbe fájjon,
Hogy megtöltse a levegőt a vád,
S hogy a halott se alhasson tovább.

Állj talpra, kinek lábait levágták,
Kapj a fejedhez, akit lefejeztek,
Le kell tépned magadról sorsod átkát,
Mindent szabad, csak nem : maradni veszteg.
Nem döglöttél meg, csak most kezdesz élni,
Nem néma vagy, csak nem tudsz még beszélni,
Nem győztek még le, csak most jön a harc,
Véred nem ontja seb, csak puszta karc.

Ó szavaim, ne apadjatok el még !
Ezerszer kell ezt szétharsogni durván,
Kifárasztván a hallgatók türelmét,
Nagy markolással a szivekbe turván.
S ha számra csapnak, akkor is, dagadtan,
Kivertfogúan, vér közé ragadtan,
S a tespedés hang-gyilkos tavain :
Zengetnem kell tovább is szavaim !

A TÖBBI ÉV

1924—39

BIZTATÓ

A várost fojtja sárga köd,
ragadt korom, csuszós iszap . . .
ó, milyen kinosan türod,
hogy lelked pöttynyi fényt se kap !

De tudd, hogy fent, a hegy fölött,
azúr az ég, szikráz a nap,
s van elgyötört és elgyűrött
erőd számára friss alap !

Fel pajtás, fel ! a gondolat,
a szennyben és a rongy alatt,
repüljön mindig fénybe fel !

Mi is kuszunk följebb. Nehéz
az ut. Fáradt a láb, a kéz . . .
De fenn a fény vár s átölel !

UJÉVI VERS

Se uj, se régi év
nem huny s nem ébredez :
a szám csak pusztá név,
mely semmit sem nevez.

Ha csak szenvedsz sután,
világod szürke lé,
időt az szül csupán,
ha még a cél felé,

Ha láncodat vered,
abból szikráz a perc,
s az órát úgy nyered,
ha fellázadni mersz !

Se uj, se régi év,
mélázni nincs okod ;
se nyugtató, se rév,
csak közbül-állapot.

De nem nyugodni meg
és nem pihenni, nem !
s élednek uj szinek
a régi rossz szinen.

A szinek szine : vér,
százféle szép bibor ;
mind dús, csudás, kövér,
a szemnek drága hor.

Világod szürke lé,
mig vére nem fakad ;
megyünk a vér felé,
erősítsd meg magad !

Az ó ha vérbe ful,
ha vérben kél az uj :
a megdermedt idő
részekre szétlazul.

A rest időn konok,
kegyetlen istenek :
naptárad', elnyomott,
ki kell még küzdened !

MURI VÉGÉN

A kocsmátokban pállott levegő,
Bortol s vastag verejtéktől bűdös,
Részegje mind vad félsztől cebegő,
S jövendők viszketésétől rühös.
Nagy kurjantás és gyatra handabanda,
Hangszálszakadtáig erőlködő :
Urak, urak, ti fényes, ronda banda,
Hajnal felé jár mégis az idő !

A szürke felhőrongyu égperem
Nem attól vörös, lent a fák között,
Hogy mancsotok, amely könyörtelen
Munkásvért ont, belétörülközött.
A rozsdás vérszint napfény küldi égre,
(Nehéz a napnak ennyi piszkon át),
A hajnal rátalált a faluvégre,
S csuf éjetelek vakított vakja lát.

Kocog a hajnal szennyes ablakon,
Urak, a kontó nagy, fizetni kell !

Hatalmas ujjú kéz ragad nyakon,
Évezred számláját intézzük el.
Hej délcegek, hej rosszpofájú hősök,
Leggyávább férgek, magyar elnyomók,
Mi, láncravertek, mi vagyunk erősök,
S megfogjuk torkotokon a csomót.

Hajnal lesz, hé, elég volt már a tánc!
Töröld ki ur, mámorcsipás szemed,
Méltóságos, meghalni hogy' kívánsz?
Kegyelmesem, válassz halálnemet!
Herék, nyuzók, piszok rabszolgatartók,
Hajnalvörösség önti szét hirül:
A hetyke bajszot és a bárgyu barkót
Leirtjuk a történet képiróul!

NEM EZ AZ, NEM EZ AZ!

Nem a mi telünk még,
nem a mi nyarunk;
nem ez az, nem ez az,
amit akarunk;
ronda rongyainkkal
sebet takarunk,
nem a mi telünk még!
nem a mi nyarunk!

Ez a nap nem úgy süt,
nem úgy hull ez a hó,
van itten, ami van,
de se szép, de se jó,
Fekete a fényes,
csúf a ragyogó,
ez a nap nem úgy süt,
nem úgy hull ez a hó.

Holnap, csudaholnap,
te hozod a mást,
azt, ami *olyan* már,
azt a virulást.
Erős még a tömlöc,
ásd a falat, ásd!
Holnap, csudaholnap.
te hozod a mást!

MEGVERTEK EGY ASSZONYT . . .

Előbbre zökkent a történet egy nappal . . .
Megverték egy asszonyt korbáccsal, kardlappal.
Lázadt a rend ellen, vágott nyelve éle,
Férfiak verték meg, mert nem birtak véle.

Férfiak verték meg, fegyveres legények,
Szabályos rend földjén szabályos növények.
Lázadozók ellen *kell* valamit tenni :
Megverték az asszonyt. Mi van ezen? Semmi.

Hárman voltak. Hárman. S az asszony csak *egy* volt,
Hármuknál korbács-szijj, kard-él, szuronyhegy volt,
Hárman azt az egyet megölhették volna :
Nem lett volna bajuk, ha megtették volna

De mégse tették meg, mert gyöngének vélték,
Gyengéden kezelték. Asszony : hát kimélték,
Korbáccsal, kardlappal megverték csupáncsak . . .
Egy szóval is ezért valakit én bántsak?

Nem teszem. Mért tenném? Csak mondom magamban,
Csak mondom magamban, valamig szavam van ;
Csak sugom magamban, makacs sustorgással :
Megverték egy asszonyt, kardlappal, korbáccsal.

S amig én lehellek s amig ti lehelték,
Nektek is csak mondom : Egy asszonyt megverték.
Itt olyan világ van, hogy itt asszonyt vernek,
Birtoklói rendnek, törvénynek, fegyvernek.

Hárman, tizenhárman, ezren és tizezren
Asszonyokat vernek s pillájuk se rezzen ;
Őrei törvénynek, rendnek és fegyvernek
Gyereket gyilkolnak, asszonyokat vernek.

Gyereket gyilkolnak, nem zord ítéllettel,
Csak halkán, csak simán : tejetlen étellel . . .

Asszonyt csak megvernek, nőt csak korbácsolnak,
Férfinak bitófát, magasat, ácsolnak.

Gyerekeknek munka, gép körül ácsorgás,
Asszonyoknak már több kell; kard lapja és korbács,
Bitófa, gépfegyver csak férfinak jár ki...
Van itten beosztás, láthatja akárki.

Kezelik a rongyost, kardlappal, korbáccsal,
Bilincsel, kötéllel, vaslánccal, vasráccsal...
Fenntartják a rendet; megnyugtatnak benne,
Hogy meg se is kérdezd: Hátha máskép lenne?

Nincs máskép. Csak így van. Asszonyokat vernek,
Őrei törvénynek, rendnek és fegyvernek.
Nincs máskép. Csak így van. Mivel így volt máig.
S azt mondják, hogy így lesz. Ugyanigy. Sokáig?

Mozdulni, indulni, nem sirni, nem türni!
Szabályt, törvényt, rendet magad alá gyürni!
Történet tempóját ököllel sürgetni!
Vérrel a világot tisztára fürdetni!

INDULÓ, JOBB FELE

Két szemed volt; most csak egy van,
S ahol völgy volt, most se hegy van,
Mosolyog a mennyek kéke,
Itt az áldás, itt a béke,
Itt a munka, itt a jólét,
Ki vért ivott: iszik bólét,
S a pezsgőtől nem jut vizig,
S aki hizott, tovább hizik,
S aki döglött, ma is dög még;
S amely vértől nem csuszamlík:

Akad rög még . . .
Akad rög még,
Ej haj!
Nincsen világválság!
Éljen!
Éljen a királyság!

Vége van a háborúnak,
Humanista szelek fúnak,
Mindenféle rendbejött már,
Kétszer kettő újra öt már,
Vagy hat is . . . ha ők akarják,
Kik levágták világ karját,
Világ lábát kik levágták,
Csontjáról a hust lerágták,
S most se kérnek rosszat tőle,
Csak hogy álljon újra vissza
Fejtetőre . . .
Fejtetőre.

Ej haj!
Pácolják a pálcát!
Éljen!
Éljen a királyság!

Forradalom? az már megvolt!
Kettő is volt, szépnél szebb volt!
Most már rend kell, béke és rend.
Vér-rend, vas-rend, kard-rend, kés-rend!
Moszkva? Kommün? hangos hir volt,
Izgalomnál jobb a sirbolt!
Gyere ássad, gyere épít,
Majd meglátod: milyen szép itt!
Félszemekkel jól meglátod:
Rend és csend és békés munka
A barátod . . .
A barátod,
El haj!

Izmus mind számárság!
Éljen!
Éljen a királyság!

Forradalom: lázas szó csak!
Ami csendes, az a jó csak!
Vajszivü ur Állam, Egyház,
Ha kezes vagy: nyíl a fegyház.
Ólaidba visszatérhetsz,
Szabadságon alszol, ébredsz,
Szabadságod nem lesz talmi,
Szabadon fogsz éhenhalni!
Lesz kis könyved, tagságdíjjad,
S ki bánt, hogyha nem feszited
Túl az ijjat?
Túl az ijjat,
Ej haj!
Szerezd meg a bárcát!
Éljen!
Éljen a királyság!

Forradalom? Helytelen most!
Mer' a tőke fejtelen most.
Várd meg, amig feje nő ki,
S mig a placra nem áll ő ki!
Mig elkezdi, mert már birja,
Mert van újra pionirja,
Van tüzére, van bakája,
S még tizféle katonája.
Addig tessék ázni-fázni,
Gyöngeséged' gyarapitva!
Taktikázni!
Praktikázni,
Ej haj!
Hallod proletárság?
Éljen!
Éljen a királyság!

KÁOSZ

Képzetelemnek nincsen szava immár,
Elfogytak, ó, a látomásaim már ;
A legkisebb valóság iszonyubb,
Mint bármi, amit róla mondhatok.
Üressé váltak minden mondatok,
S amit két kézzel húzok, kongatok,
Már nem harang, csengőnek is parányi ;
A hangja nem hat centiméterig se.
Miért itt még próféciát darálni?
Amit jósolhatsz, mind-az : itt-van, itt-van :
Jelen, jövő, mult rothad napjaidban.

Kinek beszélnél? és minek beszélnél?
Szavad hiubb mult esztendéi szélnél,
Mely ottfujt, hol nem tudta senkise.
Keresni képet és hang-kapcsolást,
A fülnek és az agynak szép csalást,
S azon keresztül mutogatni : lásd,
Ez így van és ez így lesz . . . képtelenség !
Fölmérhetetlen és elérhetetlen
Mind-az, mi hemzseg itt, minden jelenség ;
Az óra, melyben élsz, az is, ha még-oly
Bizton való is : most már tiszta téboly.

Hová fokoznád? furnád és feszítnéd?
Anyagja nincs . . . kezedből elveszítnéd ;
Ember szájával el se mondható.
Ember szemével látni sem lehet . . .
Hol a fonál? hol van? hogy fölvehedd?
Fogad nincs hozzá, amivel meg-edd,
Gyomrod nincs hozzá, amivel emésszed . . .
Ez már nem az, amivel összeszoktál,
Te élő vagy még s ez már vég-enyészet . . .
Ha ravatalon koporsóra ül le :
Büdös hullából mit érthet a pille?

Szemem csak tántorog köröskörül még...
Egy-egy foszlány agyamba elkerül még...
De nem tudok vele mit kezdeni...
Nem fűzök össze összetartozót...
Bozót, bozót, vak és kusza bozót...
Nem járnak benne fáklyahordozók...
Sötét sötétség, mely felgyujtva lángol...
Hogy milyen: nem tudom megmagyarázni...
Csak kísérlet buggyan fel csorba számból...
Képzetelemnek nincsen szava immár...
Elfogytak, ó, a látomásaim már!

LOVASRENDŐR

Délelőtt is, délután is
Lovasrendőr, nagy csapattal,
Fel s alá cirkál az utcán.
Ló patája büszkén csattan.

Büszke patkók ló-patákon,
Büszke bajszok rendőr-képen.
Nézem őket, látom őket,
S meg nem értem semmiképen.

Hát ezeknek mindig tellik
Idejükből parádéra?
Fényes-szórú paripáról
Nézni ringy-rongy pasasérra?

Ki ad nékik bajuszpedrőt?
Ki hizlalja paripájuk?
Hogyha ilyen ráérősek
Kinek van szüksége rájuk?

Tegnap láttam hurcolkodni
Özvegyasszonyt, porontyokkal,
Meg volt rakva szekéréjük
Butor-ronccsal, rossz rongyokkal.

Dülledt szemmel huznak, huznak,
Gyatra izmuk' nyuzzák, tépik.
Lovasrendőr paripája
Milyen jól elkelne nekik!

Lovasrendőr paripája
S lovasrendőr maga szintén;
Mondd csak, kocsihuzó asszony,
Nem gondolod épügy, mint én?

Nem gondolod: le kell rugni
Lovasrendőrt a lovárul,
S addig ütni, míg magátul
Kocsi-huzni melléd járul?

S azt a rendet, azt a rondát,
Mely a rendőrt lóra termi,
Hogy cirkáljon mig te húzol:
Azt is: nem köll széjjelverni?

Ezt a szörnyeteg világot?
Ezt a cifra, céda poklot?
Mely számodra minden rosszat
Összegyűjtött és kikotlott.

Nem, gondolod, özvegy asszony?
Munka váza, éhség csontja!
Mondd, mi itt van, agyvelődöt
Sose bántja, sose bontja?

Nem gondolod: kocsi rudját
Le kell törni, kézbe kapni
S aki utad állja, mindet
Széttaposni, agyoncsapni?

Nem gondolod, özvegy asszony?
Én tudom, hogy így kell tenni,
S amig ezt így meg nem titted,
Nem jön addig rendbe semmi.

Addig nappal, addig éjjel
Lovasrendőr, nagy csapattal
Fel s alá cirkál az utcán
S ló patája büszkén csattan.

PÁNCÉLAUTÓ

A páncélautók felvönultak,
robogják, hogy már nincs nyomor.
Most kuss, rossz-szagu nyomorultak,
és csend legyen, korgó gyomor!
Ha szád kitátod, int a káplár,
s bekaptad már a kék babot,
amely a föld alá letáplál,
ahol már nincsenek rabok.

Mi kéne? Munka? Nincs. Kenyérke?
Az sincs. Mi még? Egy kis remény?
Nincs az se. És e ninccsel érd be,
és EZT harapd, bármily kemény.
Ne menj uccára lődörögni,
ne menj, mert póruljársz csunyán:
a páncélautó kezd dörögni,
s golyó üt rést a rossz gunyán.

Az utcát hadd! és hadd a lármát!
Ne emlegesd a jogaid'!
Ki most nem némán vonja jármát,
könnyen otthagyja fogait.
A páncélautó könnyen mozdul,
a gépfegyver könnyen pereg,
ne kívánozz hát ki a koszbul,
óvd testedet, amig meleg!

Kihütik ők, ha nem vigyázol,
s trágyázzák véle rendjüket;
a páncélautó sirba gázol,
s ki néma volt: lesz most süket.

A lázadók ha sirba hulltak,
itt újra béke s rend honol:
A páncélautók felvonultak,
Robogják, hogy már nincs nyomor.

ROKKANTAK KÓRUSA

A feleségem házhoz jár, hogy mosson,
de száraz kenyeret se keres vele.
Talpra kell állnom, hogy el ne taposson
a nyomoruság sűrke szekere.
Talpra kell állnom, hogy legyen mit ennem,
e minden jóval bőséges világban.
Talpra kell állnom, mozognom, mennem ...
Jaj, de nincs lábam!

Bírom az éhet, talán esztendőig,
megszoktam, nem baj, majd lesz valahogy ...
Az ember lassanként belétörődik,
nem fél már attól, hogy csak odarogy.
Az asszony meghalt, két lányom céda,
csak puszta szavam volt, hogy őket intsem.
Le kéne törülni a könnyem' néha,
de karom nincsen.

Körül kell nézmem, muszáj körülnézmem,
nem adják ide, mi nekem kijár.
Nekem is kell, hogy legyen itt részem,
ígérte szónoklat, törvény, király.
Körül kell nézmem, fénynek is kell lenni,
sugárnak ebben a feketeségben.
De hogyan fogom én a fényt észrevenni?
Nincs szemem nekem.

Hol van a lábam? hol van a lábam?
Mért vették el tőlem abban a csatában?
Hová lett a karom? hová lett, mondjátok?

Hogy lelőjjék rólam, miért akartátok?
A szemem, a szemem! hova rejtettétek?
Ellopták tőlem! Mi hasznát vettétek?

A mult, ami még van,
véres szájjal ordít:
Mondd csak, mi volt itt?
Mondd csak, mi volt itt?

Nem lehet kibirni,
csinálj már valamit!
Mondd, mondd, mi van itt?
mi van itt? mi van itt?

Pajtás, szemed van,
te látod a messzit,
hát mondd meg, mi lesz itt?
Te mondd meg, mi lesz itt?

Lábunkat, karunkat, szemünket zabálják
lábunkkal táncolják diadaluk bálját,
karunkkal ölelik lányomat szajhává,
szemünkkel nézik a világot maguknak...

Lehet ez? hogy' lehet? meddig lehet még ez?
Kinek még karja van, kinek még lába van,
Kinek e világon szeme-világa van:
mikor jön? mikor kezd? s VELÜK mikor végez?

KOLDUS-PÉNTEK

A péntek itt a koldus napja, mert
a polgár rendes ember. Nem nyit ajtót,
ha mindenféle ronda elemek
hétközben házi békéjét zavarják.

Valaki csönget, én ajtót nyitok.
öreg szakállas bácsi, szép fehér;

könyörgő szemmel mondja : »Kedves ur,
adjon valamit ! egy kis kenyeret !«

Adok valamit, s a fehér öreg
földig hajol, szakálla térdinél,
s azt mondja nékem : »csókolom kezét«,
s meg akarja csókolni kezemet.

Valaki csönget. Én ajtót nyitok.
Rokkant. Nem ember. Már csak maradék.
Dadogó szájjal mondja : »Kedves ur,
adjon valamit, egy kis kenyeret !«

Adok valamit és a kartalan
hálásan néz rám, mert kevesen adnak,
a koldus-pénteken is kevesen,
Kevesen adnak és csak keveset.
A rokkant mondja : »Csókolom kezét,«
s meg akarja csókolni kezemet.

Valaki csönget és ajtót nyitok.
Törődött asszony, elgázolt virág,
ránc, rongy, alázatosság : »Kedves ur,
adjon valamit, egy kis kenyeret !«

Adok valamit és a szürke nő
már elkapta kinyujtott kezemet . . .

Jaj, ezt nehéz kibírni emberül !
Nem összerogyni ilyen suly alatt !
Nem elpusztulni ilyen levegőtől !
nem szétfeszülni, nem megháborodni !

De tünni, várni, ásni, furni, tolni,
meggyőzni, rábeszélni, szónokolni,
öreg szakállast, rokkant maradékot,
rongy-és-ránc nőt s más koldus ivadékot-
magam mögé nem hosszú sorba venni
s az autós, prêmes, dus városba menni,

s velük mindent apróra törni, vágni,
kövérekről a lottyadt hust lerágni,
üzletbe-fult agyat a falra kenni,
és *most* és *rögtön* tenni, tenni, tenni!

Valaki csönget... Én ajtót nyitok,
s folytatjuk ezt a gyatra szenvedést:
szivembe esdő szó szur újra kést,
s megforgatja a koldus-köszönet,
mely csókolni akarja kezemet.

A kezemet, mely le akar szakadni
a szégyentől, magam elé teszem:
Te író, gép-író, előkelő,
te finom kéz, van benned még erő,
tudnál puskát emelni, tölteni...
De annak még nincs itt az ideje.

Most még tenéked tünni s irni kell,
és ajtót nyitni, hogyha koldusok
esengve jönnek kérni, mi övék,
mit elraboltak tőlük és amit
te nem tudsz nékik visszanyújtani,
mert ők maguk tudják csak visszavenni,
ha felhorkantják görbedt hátukat,
alázatos szájuk habot ha tur,
ha nem mondják többé, hogy »kedves ur«
ha nem csöngetnek illedelmesen,
reszketve, hátha rájuk förmedek,
hanem ha ajtóm, mely polgárt mutat,
bedöntik vézna testeik tömegben,
s csont-ujjaik ha szemeket kaparnak.

De annak még nincs itt az ideje.
Az óra kattog és a mutató
előre lassan-lassan vánszorog,
és várni kell hogy üssön.

Ütni fog.

Tavaszi van ott kint, nap sugára ég.
Ó koldusok, eldobjátok ti még
rongy-lelketek és rongy-ruháitok!
Valaki csönget s én ajtót nyitok.

UJÉVRE IRTAM

— A német forradalom összeomlása után —

Halottaimmal álmodom megint,
megint úgy járnak hozzám és velem,
mind oly simán a társának tekint,
oly egyszerűen és kényszertelen',
minthogyha köztünk nem volna különbség.

Jönnek, hogy nékem szívüket kiöntsék,
vagy én meggyónjak nekik komolyan;
minthogyha én volnék, mint ők, olyan,
vagy ők nem volnának, mint én, egyéb.

Nem tudni már, ki élő és ki holt,
érezni nem lehet határt, megyét;
idő és tér korlátja halkán omlik:
ma, tegnap, holnap egymáshoz hasonlít,
mi volt, van is, s mi nincs, s nem volt, az is van
minden *van* és a semmi-sincsbe bomlik.

Nem számít év és nem számít koporsó,
nincs első, nincs középső, nincs utolsó,
nem számít távol s nem számít közel;
kiömlik s mégis tele van a korszak.
Nem perdül s mégis fonalaz az orsó,
és százfelé megy száz fonál-selyem.

Mindaz, mit éltem: együtt, egy-helyen,
keverteu s mégis átlátszóan itt van.

Gyerekkoromból nyílanak a rózsák,
s min egy cseléd megcsókolt, itt a strózsák,
ugy itt van, hogy vagy érzem, hogy valóság,
vagy nem vagyok valóság én se már.
Valóság, én se már, vagy én se még,
valóság: régen elhangzott zenék,
valóság: még-csak-majd-villan sugár,
husz éve látott nyári fénybogár,
s jövődő fán növendő lágy moha;
valóság ők... vagy most is, vagy soha.

Ez máskor is történt. Az éjszakáim
átjártak máskor is a mult szobáin;
a holtak jöttek, mosolyogva, sirva,
az álmom máskor is kulcs volt a sirba,
élet s halál már máskor is vegyültek.

De akkor mellemen lidércek ültek,
és álomban kísértet-had ha járt,
köztük s magam közt éreztem határt;
és hogyha szólt a holt, ha szólított:
amit beszélt, az rejtély volt, titok,
amelytől megdagadt, irtózva, szívem;
és, bár feleltem, testvérként, szelíden,
ugy, mint ki nyugős gyermeknek felel,
mégis, tul elszoruló reszketésen,
világosság tört mindig át a résen,
s tudtam, hogy álom ez, csak képzelet,
mit éber nappal elveszt, elfeled,
mert ez nem lépi át napfény küszöbjét,
aranycsikját élőnek és valónak:
álom marad, álmotól átölelten...

Holt testvérem ha szólított, feleltem,
de tudtam, hogy felelnem nem muszáj:
csak ébrednem kell, máris más vagyok,
nem huzza léptem' tulvilág-uszály,
szemembe árad élő fény-özön,

s halottaimhoz ismét nincs közöm.
Ez most *nem* így van. Nincs halottaimnak
se sir-szaguk, se tulvilági hangjuk ;
nem *onnan* jönnek ; nem jönnek sehonnan,
csak *vannak* ; élnek ; nem múlttak el,
csak rámnýtják az ajtót, hogyha kell.

Egymásutánok forgó tengelye
megállt s mit forgatott, az most szabad ;
a »mult«, az elmulások menhelye,
széthullt, beléje semmisem tapad.
A volt csak volt, s nem volt idők zsinórján,
a végtelenből végtelen felé
futó vonal körré zárult körülem,
gyűrű a lét s e gyűrű bármelyik
pontján jelen vagyok, mert én, csak én
vagyok e gyűrű öntudata már.

S ha most együtt vagyok halottaimmal
s együtt vannak halottaim velem,
oly szimpla ez s oly átmenetelen,
mint hogyha nappal-életemnek ők
lennének folytatásául jelen ;
minthogyhacsak találkoznánk az uccán,
amely övék csak épügy, mint enyém ;
s reggel, tradíciókat elhajítva,
nem mennek vissza szépen sirjaikba,
mely most enyém csak épügy, mint övék.
Amit beszéltünk és ahogy' beszéltünk
nem hordja álom címét és nevét ;

tanács, itélet, kérdés, vélemény
velem maradnak nappal-életemben,
mint más beszédek és más emberek,
kik fontosak, mert abból, amit mondtak,
lesz életprogram, ösvény és remény,
cselekvő-szándék, törtézés-fonál,
mely uj melódiákat intonál,
és életem ruháját himezi.

Halottaimmal most *igy* álmodom ;
nem álmot, ködlőt és élettelen
hanem valóságos való valót.
És míg előbb nem tudtam, mit jelent
halottaimnak álom-élete,
s csak arról tudtam hü beszámolót
hogyan tükrözték őket álmaim,
most, hogy küzködve keresem a szót,
a szót, mely egyre semmisebb s zavartabb,
mint tengerpartra orkántól kavart hab,
most, hogy nem érted ezt, amit beszélek,
és azt hiszed, hogy álomban beszélem,
most meg tudom tenéked mondani,
hogy ez miért van és tartalma mi.

Figyelj : nem alszom és nem álmodom ;
szavam homályon száll át és ködön,
de értelmét felvágom, felfödöm,
eléd-dobom, ésszel megfoghatón ;
ébren beszélek, ébrenlét a szóm :
figyelj : nem holtjaimból lettek élők.
nem ez történt, nem : én lettem halott.

Nem jöttek ők. Nem. És nem mentem én,
s mégis találkozunk, együttvagyunk,
Nem haltam én meg s mégis holt vagyok,
mert élet nincs köröttem. Elfogyott,
s a hid, mely már a lét felé ivelt,
s halál szigetjén — itt — csodát nivelt,
most elszakadt, a vízbe ejtve láncát,
s gerendáját és utját. Összedült.
S mind-az, mi itt, mint test, táncolta táncát,
e holt mezőn : kísértetté ürült . . .

Mind-az, mi ment előre, hátra, félre,
most céltalanná lett s iránytalanná,
s együtt-keverdül, sűrűn, halva-élve,
szétpattanásig semmivel tele.

Itt nincsen már előre, hátra ; nincs
se jobb, se bal, és nincs se föl, se le ;
s élő nem lehet már itt, se holt.
a *vanból nincs* lett és *van* lett a *volt*.

A hid, a hid ! jaj, összedőlt a hid !
Az én hidam és minden életé !
A hid, amely felé csak nézni kellett,
hogy át a szemsugáron, szemgolyón,
mint életet befújó szent lehellet,
minden kis sejtecskébe szétfolyón
a lét betöltse álmódó agyunk,
mely hennünk gyöngeség és hatalom,
amellyel holtak rokona vagyunk,
amely csupáncsak élő emberé,
de visszakapcsol anyaméh elé
és tulhosszabbít a ravatalon.

A hid ! a hid ! jaj, összedőlt a hid !
s mert nincsen hid : nincsen határfolyó,
s mert nincs határfolyó : nincsen határ,
s mert nincs határ : nem is lehet különbség !
ezért ömlöttek rám halottaim,
ezért ömlöttem én holtak közé,
ezért vagyok csak álmódó tetem,
ki nyílt koporsóban vagyok bezárva,
ezért nincsen már nappal-életem
s éjjel-halálom két külön pohárba,
melyekből élő ihatik csupán.

A hid ! a hid ! jaj, összedőlt a hid !
s ez engem életemtől elszakít,
ugy elszakít, hogy míg nem érezek
új hidat, mely acélvesszőivel
már újra épül, újra át-ivell
a lét felé, melynek *kell* lennie,
e holt mezőn én élő nem leszek.

Kezek, kezek, ti ronda rossz kezek!
Ti mocskos, hólyagos, görcsös kezek!
Ti szép kezek, ti drága jó kezek :
építétek megint fel hidamat,
hogy lássam és e látáson keresztül
életre keljek holtjaim közül.
Vigyétek el tőlem halottaim'
söpörjétek ki álmom ólait.
verjétek szét a kisértet-hadat,
hadd fordulhasson minden jóra itt,
hadd élni itt lehessen még szabad.
Hasítsátok szét sajjóan sötét
s megdermedt éjszakáim vak ködét,
s a hid, az épülő uj hid fölé
a nap tányérját lökjétek ragyogni !

1924 január

NE FÉLJ, GYENGE, NE FÉLJ !

Ugy-e nem törtél le? nem vagy végkép fáradt?
Ugy-e gyötri még a járom terhe vállad?

Ugy-e nem gyürt még le ádá az ellenséged?
Parázslík a tűz még, amely lánggal égett?

Ugy-e tudsz még nézni? Ugy-e tudsz még látni?
Ugy-e gyűlölséged még nem irtották ki?

Ugy-e nem rokkantál tunya tétlenségbe?
Ugy-e érzed, mit kell s viszed is majd végbe?

Ne félj, gyenge, ne félj, nincs elveszve semmi,
Ők pusztulnak lassan, ők sorvadnak, nem mi.

Vagyunk fundámentom, ránk épültek tornyok,
Tarka emelet-sor, vékony oszlopcsarnok.

Ha majd a rengés jön (ami nincsen messze),
Mink, a fundámentom, nem dülhetünk össze.

Ne félj, gyenge, ne félj, beomlik a házuk,
Ha mi, fundámentom, magunkat megrázzuk.

Rázzuk-e magunkat? Ők teszik, ők ráznak,
Nyomorra aláznak, korbácesal gyaláznak.

Ha a mi türelmünk határtalan volna,
Ez a ház akkor is bizton beomolna.

De mi sem türhetjük a végtelenségig,
Hogy csapolják vérünk, hogy feccsentik égig.

Ne félj, gyenge, ne félj, készülj a csatára.
A határtalannak jön már a határa.

BÜSZKE DAL

Tömlöcpincék tölteléke,
akasztófák függeléke,
puska-gépek, gumi-csépek,
uri népek kosztja, étke :

Mi vagyunk a tavasz-várók,
rideg ösvény rögin járók,
hosszu fagytól, rossz utaktól
nem didergők, nem zihálók.

Növekedés gyöke, torzsa,
ember sorsa, sava-borsa,
járom-húzó, szennyben kúszó
ronda világ szépe, gyorsa.

Szemétdombon mégis-tiszták,
rothadt kertben mégis-friss fák,
megvetett had, kergetett vad :
mi vagyunk a kommunisták !
mi vagyunk a kommunisták !

PALOTA-ÓLAK ELŐTT

Disznó, hogy élsz? nem látsz mást, csak a vályud',
csak bőföggés a legszebb hangod is.
Széttiprod ami a csülköd alá jut,
ha bármi szép is volt, ha bármi friss.

S te prédikálsz nekünk kulturjavakról,
miket te védsz meg ellenünk, te dög!
Gyerünk, leszokni már a szent szavakról,
a véleményed eztán csak rőfögd!

A szó fogalmak s eszmék drága tokja,
világos, hogy nem élhetsz már vele;
a szó, ha ronda, véres szád kibukja,
piszokkal és halállal van tele.

Disznó, hogy' élsz? . . . De gyengül már a csülköd,
bár habzsolásod, ép-most, mind vadabb.
Mi fujjuk már a végső konda-tülköt,
és szét fogjuk szabdalni hájadat.

PÁRIZS, 1925

Fény-tömbök, fény-nyalábok, fény-kutak.
Világos szó. Harsány hang. Semmi kétség.
A szem mögéjük hasztalan kutat :
Sötétség és sötétség és sötétség.

Távolba nyilként elvivő utak,
Előre hemzseggő vad élet-éhség,
Valót, levőt, jövőt mi sem mutat,
S még támolyogva jár a nép s a népség.

Parfóm-, verejték-, hügy-szagu világ,
Rózsás maszk, melyet újra-festenek,
Ha féreg egy lyukaeskát rajt kirág.

S az autón-járó döglött istenek
Nyüzsögnek, mintha élének valóban.
De benzines-szívük már elhalóban.

DURUZSOLÁS ALVÓ MELLETT

Való, való : multad sivár,
bőröd cserezte gyöttelelem,
való, hogy kinoz rossz jelen,
s a mult után, mely oly sivár,
reád még sok-sok szörnyü vár.

De mindez semmit sem jelent,
mindent kibirtál és kibírsz,
s ha egyszer tárulsz és kinyílsz,
mert mindez semmit sem jelent :
erőt fejlesztesz, végtelent.

Csodás erők forrása vagy,
ha már léted tudata hajt.
Hogy itt mi lesz, ha majd, ha majd ! . . .
Csodás erők forrása vagy :
csak élj, csak duzzadj, csak dagadj !

VERESÉG UTÁN

Pajtás, ne lógasd a fejed,
Pajtás, ne hagyd el a helyed,
Pajtás, kezedbül el ne dobd
Szép fegyvered, jó fegyvered !

Pajtás, kuckóba ne feküdj,
Pajtás, még veszve nincs az ügy,
Pajtás, tudod : mig él a fa,
Tavasszal támad rajta rügy.

Föl leng a hinta és le-leng,
De mig a föld tovább-kereng :
Addig a mély vak éj után
Mindig piros hajnal dereng.

Csak holtak éje örök éj,
Tán életvizünk most sekély,
De holtak még mi nem vagyunk,
Még nem vagyunk, nem még, ne félj !

Érezd, hogy lendül még karod,
Érezd, hogy csuklód még forog
Érezd, hogy még sajog sebed,
Érezd, hogy gyomrod még korog !

Ma másoké a perc java,
De perc a perc ; elszáll tova,
Mienk a holnap, mind mienk,
Mihelyt felébred kürtszava.

A láthatatlan terület
Már itt-van, itt, itt : körüléd !
Zenéje rajtunk át zenél,
Figyelmesen feszíts fület !

Pajtás, ne csüggedj, nincs okod !
Ne hordjon felhőt homlokod,
A kocka még pörög, pörög,
S minékünk nem vethet vakot.

Célt ér, ki ösvényt törni tud,
Vasat acéllá verni tud,
Ki vágyni, vágni, vivni mer,
Ki mindig újra merni tud !

A HOLNAPÉRT

Ezek a szájak husomat rágják,
ezek a hangok idegem vágják,
ezek a körmök eremet tépik,
ezek a lábak agyamat lépik,
miért nem lázad még ez a nép itt?

Itt is, másutt is, mindenütt szerte,
minő varázs az, mi földre verte?
torkát betömte, jáját elvette,
erejét, izmát izig el-ette,
s nem adott nekik semmit helyette.

Ki vannak öntve, mint koszos ürgék,
ólba terelve, mint buta bürgék,
meg vannak huzva, le vannak nyuzva,
tüskével, szennyel fölkoszoruzva,
konzervvé főzve, törkölylé zuzva.

Én nem birom már ; kisiklik hangom,
félre-verem csak repedt harangom,
mely súlyos nyelvet dadogva lódit ;
értelme szómnak elbonyolódik,
értelme fõmnek hunyva halódik.

Fakadjatok fel, fulladt fekélyek,
bõgjön a nyáj, hogy magamhoz térjek,
fájjon a fáj, hogy össze ne essek,
tűrhetlen terhet sirba ne vessek,
ujra nevessek, holnapot érjek !

JUTALOM

Nem tudta elpusztítani
se sorvadás, se éh, se láz ;
hetvenkét éves volt, mikor
megfojtotta a bányagáz.

Hatszor tiz évig dolgozott,
kapott is bő jutalmat érte :
a társaság igazgatója
a temetésen megdicsérte.

Mert nem maradt utána özvegy,
se árva, ki még kiskoru,
s így költség nem volt rája több,
csak egy kis tömzsi koszoru.

A társaság igazgatója
még ezt is mondta (csak magába') :
»Mig élt elég hasznót hozott,
s nem volt a halála se drága.

A többi is, mind, mért nem ilyen?
A jó-isten, a népek atyja,
a modern kapitalizmust
már nem eléggé támogatja.

Ellanyhult már az öreg ur,
a fene essen a hasába,
bé kéne tenni elnökül,
hozzánk a részvénytársaságba !«

DAL A MUNKANÉLKÜLI SZÁMÁRA

Olyan mostan minálunk a
világ sorja, hogy nincs munka ;
lásd be, hogy ez így van.
Nincsen munka, nincs mit enned,
de egyebet nem kell tened,
csak látnod, hogy így van,
s hogy így is kell néha lenni . . .
Muszáj neked mindig enni?
Lásd be, hogy ez így van.

Hogy te most is munkálkodnál?
Ezt a nótát ne fujd, hadd már!
    lásd be, hogy ez így van!
Kivánságod — barna, szőke —
lényegtelen; fő a tőke,
    lásd be, hogy ez így van!
S most a Tőke nem fekszik be
egyik-másik iparcikkbe:
    lásd be, hogy ez így van.

Nem fekszik be, nem lát hasznot...
Áldozatot kell hát hoznod,
    lásd be, hogy ez így van!
Várnod kell, míg hasznot érez,
akkor juttat kis kenyérhez,
    lásd be, hogy ez így van.
Addig? Ejnye! Addig, kérlek,
addig másból kell megélned,
    lásd be, hogy ez így van.

Hogy tenéked nincsen másod?
Csak a munka-akarásod?
    Elég baj, hogy így van!
S másképp ugyan hogy lehetne?
s erről ugyan ki tehetne?
    Lásd be, hogy ez így van!
Egyik tőkés, másik munkás,
jó beosztás, de-sőt pompás!
    roppant régen így van!

S ajándékba most sem élhetsz,
mindig segílyt mégse kérhetsz,
    mer' ez bizony így van!
S ha a tőke nem dolgoztat,
pénzt számodra csak nem oszthat,
    lásd be, hogy ez így van!
Hogy nem lophatsz és nem ölhetsz?

Tény. Ellenben megdögölhetsz ;
halottadat ásd be,
s hogy ez így van : lásd be.

Azt mondd, hogy nincsen ez jól?
s amíg így lesz, nem is lesz jól?
csitt, te mocskos-száju !

Ha a pofád be nem fogod,
a gépfegyver előrobog,
s véres lesz a vályu !

Ez a rend most s ha kegyetlen :
Amíg benned csak egyetlen
türelmes mirigy lesz,
addig mindig így lesz!

HAJCSÁR-ÉNEK

Zakatol, füstöl, termel a város,
gépek zajából bőgi a gyáros :

»Sokat iszol még,
sokat eszel még,
ha tovább így megy,
kövér leszel még !
Hizol, te redves !

Kövér ha lennél,
lazulna izmod,
rosszul működneél :
nem szabad hiznod !
Tilos, te redves !

Hogy el ne hizhass,
vigyázok rája ;
tulságos nagy már
a munkád ára !
Tulnagy, te redves !

Le kell belőle
vágnom egy csücsköt ;
ha van ebéded :
minek a früstök?
Minek, te redves?

Fogjuk a testet
vékonyabb kosztra !
Inkább a lélek
álljon a posztra !
Lelked, te redves !

Müveld a lelked'
Ásó-kapával,
Ne töltsd időd el
puszta zabával,
koplalj, te redves !

Lejjebb legyintem
a munkabéred,
akármily lent lesz :
te meg nem éred !
Nem, nem, te redves !

Egy-egy falattal
csökkentem étked ;
mig *egy* falat lesz :
mindig sok néked !
Sok, sok, te redves !

Megesküszöm rá,
oltár előtt is :
sajnálom téled
a levegőt is !
Azt is, te redves !

S ha nélkülözni
tudnálak, végleg :
kiirtanálak,
eltüntetnélek !
El, el, te redves !

Addig is, hajrá,
korbácsol csattan !
Ezt vedd kalácsnak,
ahelyett adtam :
Fájjon, te redves !«

Gépek zajából így bög a gyáros,
s zakatol, füstöl, termel a város...

BUCSUZTATÓ

— *Hazafele nézve* —

Egyik gazember a másik után
döglik el harctalan almon ;
Lehetne őket az életbe még
valahogy visszacsálnom.

Hogy ítélkezhessünk mindjük fölött,
akik tették azt, amit tettek,
s mit egy kis ringy-rongy szünet során
maguk is elfeledtek.

Talpra halottak ! Nincs pihenő !
A sírból is ki fogunk venni.
Nincs mult, nincs hegedés, nincs feledés
és megbocsátva sincs semmi.

FÉLRECSAPOTT SAPKA MELLŐL

Amerre csak elhaladtam,
Darabonként ott maradtam.
Itt a talpam, ott a sapkám,
Mindenütt egy kis darabkám,
Kis darabkám.

Itt egy rojtom, ott egy gombom,
Itt a husom, ott a csontom.
Nyavalygásom, szenvedélyem
Elmaradt az utszegélyen,
Utszegélyen.

Ezt letettem, azt letettem,
Kövérkéből karcsu lettem,
Vékony lettem, mint az ujjom,
De most nótám könnyen fújom,
Könnyen fújom.

Induló-mars, harci nóta,
Énekelem évek óta,
Proletárnak, rongyos népnek,
Ki megérti együttlépked.
Velünk lépked.

Országutnak nekivágok.
Minden reggel frisset látok,
Bekószálom a világot,
Vadalmafa, hints virágot,
Hints virágot!

KÓRHÁZ ÉS BANK

Egymás mellett a Kórház és a Bank,
a kórház : régi, rozszant épület ;
a bank : legújabb, fényes palota.

Egymás mellett a Kórház és a Bank ;
a Bank, ahol csinálják azt az embert,
akit, később, a Kórház majd benyel,
s a Kórház, melyben fekszik az az ember,
kiből a Bank luxus-hajléka épül.

Egymás mellett a Kórház és a Bank
A Kórházban rossz ágyon fuldokol
a bőr-és-csont, az értéknélküli.
Nincs levegője, nincs napfénye, nincs,
nincs semmije, mi nélkül nincsen élet.
A Bankban pompás termekben a pénz,
Hány köbméter tér jár egy milliónak?
Több van neki! Övé a levegő.

Övé minden levegő, ami van,
Övé mindaz a levegő, ami
a kórház szük telkére nem jutott.
S a pénznek minden egy szál butora.
min ül, min áll, min fekszik, min forog.
mind márvány és polirozott acél,
amelyre napfény-zuhatag esik
az óriási ablakokon át,
amíg magasan-gögös homlokuk
simán feszítik cifra park fölött.

Hunyorgó szem a kórház ablaka,
ki-néz a meg-nem-érthető világba,
mely tébolyának kézzelfogható
jelét márványos Bankba építi
és úgy állítja fel, hogy nem lehet
nem-látni-meg, nem-észre-venni. Nem !

Nem ! nem lehet !

A Kórház és a Bank,
igy egymás mellett, igy egymásra tolva,
igy összevetve, igy megmagyarázva,
átszur a vak szemének hályogán,
s bebőg holtak süket fülébe is.

Az ispítály hunyorgó kis szeme
nyugtalanul ezt mondja: »Emberek
itt valahol valami hiba van...
Itt hiba van és ezen a hibán
valakinek segíteni kellene.
Talán az istent kéne kérni rá,
Őt sokszor emlegetik itt azok.
kik élve jönnek be a nagykapun
s kiket a kiskapun kivisznek aztán...
Istennek kéne szólni, fenn az égben!«

S a Bank előkelő homlokzata
nem is felel a koldus-motyogásra
Ő tudja, hogy az isten nincs az égben,
a nagy páncélszekrényben van, hová
a pénztáros most tette áhitattal..

Kis sárga isten, hallatlan hatalmas
Kis sárga isten, nem vagy halhatatlan!
Kurta nyakadat ki fogjuk tekerni.

FEKETE ÜNNEP

— *A magyar bányászoknak* —

Fekete pika-nyél, fekete lapát.
Hiába átkozod csináló apád.
Fekete tárnában fekete tanyád,
Hiába káromlod foganó anyád.

Nem igaz! Nem igaz! A föld nem fekete,
Ragyogó világnak köztünk járt követe.

Fekete bőröd és fekete mezed,
Hiába iszod el vasárnap eszed,
Fekete inad és fekete ered.
Kórságos csemetéd hiába vered.

Nem igaz! Nem igaz! A föld nem fekete,
Ragyogó világnak köztünk járt követe.

Fekete kelet és fekete nyugot,
Asszony-rabszolgád hiába rugod,
Fekete horizont, fekete menny,
Megesz a szénsalak, megfojt a szenny.

Nem igaz! Nem igaz! A föld nem fekete,
Ragyogó világnak köztünk járt követe.

Amig csak így lázadsz, részed marad :
Föld alól nem látni fénysugarat,
Mig rá nem ébredsz, hogy te vagy az ur,
Szénporba lenyomnak gazok gazul.

Nem igaz! Nem igaz! A föld nem fekete,
Ragyogó világnak köztünk járt követe.

Ne kérdezd, szabad-e, ne kérdezd, okos-e?
Nem jön-e katona, beléd nem tapos-e?
Ne kérdezd, hogy a nap tied is lehet-e?
Fogj össze s azonnal: sorsod nem fekete.

Nem igaz! Nem igaz! A föld nem fekete,
Ragyogó világnak köztünk járt követe.

Nyuítsad a társadnak fekete tenyered,
Verekedd nagyobbra karéjka kenyered',
Szervezkedd sürüre szétszórt erőd,
Nőjj nagyra s keményre magad előtt.

Nem igaz! Nem igaz! A föld nem fekete,
Ragyogó világnak köztünk járt követe.

És aki békitni sompolyog eléd,
S azt mondja »nyugalom, vigyázat, elég« :
Ne várd hogy konkolyát tovább veti,
Mutass a csákánnyal utat neki.

Nem igaz ! Nem igaz ! A föld nem fekete,
Ragyogó világnak köztünk járt követe.

Köztünk járt, értünk élt, ösvényt szabott,
Szabaddá kiáltott minden rabot,
Aki megy utána, eljut oda,
Ahol az életünk merő csoda.

Nem igaz ! Nem igaz ! A föld nem fekete,
Ragyogó világnak köztünk járt követe.

Nem bárók, nem grófok, nem zsiros pofák,
Nem svihákok, árusok, üzletkofák,
Munkások, parasztok, egyszerű nép,
Övék a föld már és övék a gép.

Nem igaz ! Nem igaz ! A föld nem fekete,
Ragyogó világnak köztünk járt követe.

Nem csendőr, nem rendőr, nem galád bírák,
De tanácsok, elvtársak, vörös világ,
Nem ül a nyakukon uri here,
Van ez már, nekünk van, bányász, gyere !

Nem igaz ! Nem igaz ! a föld nem fekete,
Ragyogó világnak köztünk járt követe.

Tisztul a pikanyél, könnyül a lapát,
Ha tudod, hogy Lenin az igazi apád,
Dolgozó világon emberi tanyád,
Ha érzed, hogy Moszkva az édesanyád.

ÉVFORDULÓN

— 1925 március 21 —

Időben tőle egyre távolabb,
lélekben hozzá egyre közelebb,
emléke bennünk nemcsak megmarad,
de növe nő, s mint óriás mered
szemünkbe, mely tizenkét hét alatt
nem nyilt ki, ámulattal nézni rája :
Nem látta *mit* lát, mily hatalmasat ;
de most, hogy fordulón a mult hasad,
már tudja, hogy csudánkat hogy' csodálja.

Ó, most megérted, rab, kit újra vág
husig kötél, hogy *voltál* már szabad !
Nem kellett lesned hajcsárod szavát
és érezhetted embernek magad'.
S ha egy percnél nem is tartott tovább :
e percnék ize mindig ég a szádban,
s mind égetőbben ég, mikor veled
hóhérod egyre rosszabbat nyelet
az újra rád-igázott szolgaságban.

Ó, most megérted, rab, ki újra vak
börtönben ülsz s a fényről álmodol,
hogy *voltak* itt már éles sugarak,
amiktől szétlazult a jégpokol ;
hogy éltél egy tavaszt s egy fél nyarat,
mik már jövőd napját lökték az égre ;
hogy *voltál máskép*, mintahogy ma vagy,
nem kéz és láb csak. Nem. *Voltál* az agy,
mely mit kigondol büszkén hajtja végre.

S hogy *volt* e volt, s nem hig álom csupán,
melyből kiébredtél, hogy elveszítsd,
kérődzve rajta bambán és tupán,
kínlódva, hogy megint életre szítsd :

azt most tudod csak, ennyi év után,
mert minden év többet beszél a multról :
a hősokról, akiknek sikerült,
a vértanukról, akikbe került,
s a leckéről, a jobban megtanulról.

Most már tudod : *nem* úgy van az, hogy ott
kisiklott csak a történet-szekér.
Most már tudod, hogy végleg elfogyott
a többi ut, mely más irányba tér,
s hogy akkor nem hamissat, csak *nagyot*
léptél s az egyetlen utadra leltél.
Nem voltál légbé málló pusztá szó,
ábrándozó sem s nem kalandozó,
csak kérdést kaptál s hangosan feleltél.

S felelted azt, *ami* a felelet !
s amit felelned kell majd holnap is !
S ha emlékkel mult hangod' neveled,
attól lesz majd jövődöd hangja friss.
S ha láncodat még-egyszer levered,
nem lesz kovács, ki visszapörölyözze.
Ha újra mozdulsz : végső mozdulat,
nem gyűr le többé rahtartó urad,
s az épület nem *rád*, *reá* dül össze !

Mikor volt? Tegnap. Holnap újra lesz !
Agyunkban van s izmunkban van a mag.
Mért mondjam, hogy kedvet s erőt ne vessz?
Erőben s kedvben éh s lánc tartanak.
S mert egyre szűkebb lesz a szűk rekesz,
amelybe visszadugtak rossz robotra :
kitörsz belőle, szabadulni fogsz,
igát, bilincset, béklyót, félredobsz,
s lecsapsz e kőbe-dermedt állapotra.

Ki mondja azt, hogy elveszett csatánk?
hogyan győzniük, rajtunk, lehet *nekik*?

Mi most van : farsang és farsangi fánk,
nyeljük mohón, soká nem nyelhetik.
Nyeljük, de nézzenek reszketve ránk,
mert öklünk dugja le végső falatjuk',
s e társaságot, mely lelkünk' eszi,
vélvén, ez halhatatlanná teszi,
igen, mi mégis, mégis meghalatjuk !

Igen ! mi meg ! Van ennek záloga !
Keletre nézz : egy ország-óriás,
élő valóság, nem tündér-csoda !
Csak arra nézz és ujongón kiálts
önüdvözítő üdvözlést oda !
Ők megcsinálták ! S mink is mertük egyszer !
Ez most már mindig bennünk zakatol,
nem törli ki-se gyilkos darutoll,
se orvul ömlő ámitási vegyszer !

Nem tévedés volt és nem vakmerés,
nem kísérlet a nem-lehet felé ;
s ha érte jár halál, vasrács, verés,
mi álltunk bot, tömlőc, kötél elé.
S ha mozdulunk, az újra fölkelés
az küzdelem lesz, véres bál, virradtig.
Vér-siberek és hullá-láncosok
Urficskák, urnők, shimmy-táncosok,
mi készülünk. Mulassatok ti addig.

Jöjj, ünnepeljünk ! Volt! És elbukott?
Nem ! Nem bukott el. El nem bukhatik.
Kelet riadja ezt s a nagy Nyugot
még nem nyugodt, és meg se nyughatik.
Nem holt a holt, a sir felé rugott,
nincs előbb élő nálunk s holtjainknál :
Napunk már bontja tűz-arany haját
rajongva nézd a mult koporsaját
mellette száz piros bölcsőcske ring már.

FORRÓ NAPOK

Fulladt a lég
Nehéz az ég.
Vad zivatar
Lesz itt ma még

Terelni már
Alig birom
A betüim'
A papiron.

Tébolyt lehell
Reánk a nap
Az idegek
Felbomlanak.

Fusson, ki tud
S jól bujjon el,
Reánk a nap
Tébolyt lehell.

Már fü se lesz
A friss siron,
S nem lesz betü
A papiron.

Fulladt a lég.
Nehéz az ég.
Vad zivatar
Lesz itt ma még.

SOKAT KELL SZENVEDNED TAVASZODÉR'

Sokat kell szenvedned tavaszodér'!,
Hosszúak teleid, alszik a vér,
halkul a szívverés, fogy az erő,
visszarogy mind, ami égetörő.
Rossz-szagu oduban lassu napok,
levegőd pizsoktól szürve kapod ;
idétlen időben tesped a tér . . .
Sokat kell szenvedned tavaszodér'.

Lágyul a levegő, füstöl a föld,
fa bőre ragyogó ripacsot ölt,
rohan a rögökön barna bogár,
bizsgeti, nyüzsgeti sárga sugár,
hant alól hemzsegő munka zihál,
lányölet szerelem csókra csikál,
virággal virgatja véred' a rét,
éled az életet, éled a lét.

Szivednek elfogyott egyik fele,
életed elfogyott, törődj bele !
Holtaid maradtak jégrög alatt,
sződd tovább mégis a létfonalat!
Szenvedés szántott rád szürke redőt,
félholtan kaptad a tavaszidőt',
Megéri ! Megéri ! Mindent megér !
Sokat kell szenvedned tavaszodér' !

Épül a barikád, épül a sánc,
zendül a nóta és lendül a tánc !
Fojtani, fékezni, nincs hatalom :
tavasz van, tavasz van : forradalom !
Köpül a gépfegyver, ágyu dörög,
robbanás rendíti szét a rögöt,
Haldoklók hörögnek, csorog a vér,
Megéri ! Megéri ! Mindent megér !
Sokat kell szenvedned tavaszodér' !

NEM, NEM ! IGY EZ NEM MARAD !

Ó, a látszat mily nyugalmas !
Ó, a csend mily enyhe itt !
Füzi lánc — finom, rugalmas —
Lázadó harc rendeit.
Finom lánc . . . ah, szinte ékszer,
Karperec, ezüstszalag . . .
Semmi csúfság, semmi kényszer . . .
Mégis : így ez nem marad !
Nem maradhat !
Nem marad !

Harcok voltak . . . már elültek . . .
Volt sikítás . . . elcsitult.
Puskák föld alá kerültek . . .
Hurrá ! urrá lett a mult !
Nem virult ki a jövőndő,
Alszik most is hant alatt,
Szép arcán halotti kendő . . .
Mégis : így ez nem marad !
Nem maradhat !
Nem marad !

Bölcs belátás jobbra-balra,
Hogy a béke szent dolog,
S zengenek se-hus-se-halra
Roppant józan bordalok.
Békét hint a magvető szét
S bölcsesség-kalászt arat,
Mindez szív-melengető-szép . . .
Mégis : így ez nem marad !
Nem maradhat !
Nem marad !

Céda béke, szajha látszat,
Sárga bordély-ópium,

Parfómökbe bugyolált szag :
Trágyalé, csontspódium . . .
Aki bírja : szíjja, nyelje,
De aki nem rongy-darab,
Velem együtt énekelje :
Nem ! nem ! így ez nem marad !
Nem maradhat !
Nem marad !

MOST MÁR IGENT KELL HALLANI . . .

Napfény fűrészi homlokunk,
Arany sugár . . .
Testvér, ne félj, hogy elbukunk,
hogy nem visz cél felé utunk,
hogy vivni kár !

A fény oly édes és a pást
olyan kövér . . .
Nem, nem kíván most semmi mást,
csak mozgást, ömlést, csordulást
a drága vér.

Napfényre ömlött drága vér
be szép veres !
E rongy világ most tulfehér,
itt tul-sok már a lánc, kötél,
korbács, deres.

Itt tul-sokan lélekzenek
halált feléd . . .
Sok már a béke és kenet,
tul-sokszor mondanak nem-et,
most már elég !

Most már igent kell hallani,
zengő igent !

Igás igék helyett : a mi
nyarunk hitét kell vallani :
csak az a szent !

Csak az a szép, csak az a jó,
csak az igaz !
A többi málik, mint a hó,
csak a miénk valósuló
s örökkig az !

Testvér, a napfény mink vagyunk,
arany sugár !
Tavaszt jelent szívünk, agyunk,
testvér, ne félj, hogy elfagyunk,
mienk a nyár !

CSENDES BESZÉLGETÉS AZ ELVTÁRSSAL

Ki mivelünk jön, elvtárs, oda-ér,
mienk az ut, elvtárs, mienk a cél,
aki velünk él, elvtárs, csak az él.

A többi, hidd el, autón, vagy gyalog,
ha menni látszik is, csak bódorog,
s ha élni vél is, mégis : bús halott.

A többi mind, hidd el, csak rossz jelen,
ki hogyha elhullt, sirja vak verem,
melyből jövő vetése nem terem.

Előre itt, elvtárs, csak mink törünk,
csak mink tágitjuk egyre szűk körünk,
csupán nekünk van, elvtárs, fegyverünk.

Élő acélt szuronyá, mink verünk,
termő talajt itt csak mink művelünk,
jövő felé, hidul, mi ivelünk.

Jövő felé mi ivelünk hidul,
kelet felé karunk nyujtózni nyul,
s az ég alján a nagy hajnal kigyul.

Csak mink vagyunk, csak mink, akikben él
a kezdet és az ösvény és a cél.
Az nincs, hogy minket meg ne értenél.

Amit mi mondunk, az a te szavad,
ha el nem is gondoltad még magad ;
az nem lehet, hogy lelked' megtagadd.

Megyünk, elvtárs, jöjj, hosszú még utunk.
Nehéz a léptünk, elvtárs, nem futunk,
de országunkba, elvtárs, eljutunk
igen ha jössz, ha jöttök, eljutunk !

TE ÉS ÉN

Én aludtam mélyen, tiszta nyoszolyámon,
álom édes ize melegedik számon.
Hát Te hol aludtál ? Hadd kérem most számon.

Rongyok és zápságok rühe, kosza, tetve,
piszkok és korságok leve, nyírka, redve,
büze, töröttsége van rád melegedve ?

Vagy födeled sem volt ? Padra gémbereedtél,
s hogy e csudaszinü, de kicsit hideg tél
sirba ne csókoljon, váltig verekedtél ?

*

ÉN most telilaktam sok-sok jóizüvel,
levessel és hussal, szép salátafüvel,
harsogó gyümölcscsel, bő élet-vizüvel.

TE ? izetlen étek kavicsait nyelted ?
kenyér kemény gyürkét fogaidhoz verted ?
éhed, félórára, kicsit leteperted ?

Vagy nem volt mit enned ? s gyűjtögedve nyálad,
hogy ki ne száradjon haszontalan szájad
azon elmélkedtél, hogy élni utálat ?

*

Én most nővel játszom, örülök, hogy élek,
s holnapra meg-ujabb örömet remélek,
s vagyok csupa élet, vagyok csupa lélek.

Hát TE ? Hol a kedved ? Hát TE ? Hol a lelked ?
Mióta masinák részévé neveltek ?
s bárgyu türelemmé magadat művelted ?

Hát belenyugodtál ? bele már mindenbe ?
E csak-mások-fennbe s te-csak-mindig-lennbe ?
s elhiszed, hogy ezzel nem szállhatni szembe ?

Altomat, étemet, örültömet nővel,
nem birom, nem birom, nem birom erővel,
amig TE gubbasztasz lekonyított fővel !

Amig neked étek, ami ehetetlen,
mig valóság néked, ami lehetetlen,
mig magad számára izmod tehetetlen.

Gyere ! hogy vállaid e rendet ledöntsék !
Gyere ! hogy cseréppé máljon ez a gömb szét,
ahol közted s köztem ily nagy a különbség !

ŐSZI VERS

Az őszi leült a kerti fák alá,
fényét a nap bágyadtan szórta rá.

Egyedül ült a néma kertben ő,
az Ősz, ezüstbe hajló szőke nő.

Valakit várt, aki ígérkezett,
valakit várt, aki nem érkezett.

S mikor már nem jött, akit vágyva várt,
az arca mindig fáradtabbra vált.

És halk sirással sirta el magát . . .
s hullatni kezdték levelük a fák.

MAGYAR MEZŐN

Tisztartó ur, álljon meg csak, drága kincsem !
Erdő alján a kapások,
Itt a réten, dombtaréjig, senki sincsen.

Tisztartó ur mondta tegnap, hogy a képem
Olyan piros, mint az alma,
Meg is néztem a tükörben, olyan épen !

Tisztartó ur, jaj de csiklandós a bajsza !
Nem mindég áll szám a csókra,
Mert az élet miféleknék csunya hajsza.

Tisztartó ur, mi van itt a hátsó zsebben?
Nézd, revolver. Nem fél tőle?
Rozsdás is már, meg kéne pucolni szebben.

Tisztartó ur, ej hová nyul? Inkább este.
Meg van töltve, hat golyóra?
Hat gyertyát tud kifujni a kicsi beste !

Tisztartó ur, ne harapja ugy a számat !
Hol a szived? Kutya szived?
Megpofoztad szentgyörgynapkor az apámat !

Volna cipóm, megtaposnám lelked rongyát.
Itt rohadj a véres hanton,
Emésszék ki a szemed a szürke hangyák !

ÓDIVATÚ BALLADA

Magyar földön rend van, rémületes rend van,
Börtönben, temetőn csodálatos csend van.

Csendőr is, rendőr is, strázsa is, fegyőr is
Vigyáz, hogy hallgasson a lenyuzott bőr is.

Vér ha hull, az is csak néma cseppel freccsen,
Nagynéha a csendben valami ha reccsen.

Horthy trónja reccsen, szű őrlí a fáját,
Cselédek hiába foldják, reperálják.

Halálos nagy csendben palota termében
Jár föl-alá Horthy, farkas a vermében.

Kamarása kérdi : »Mi a kivánságod?
Elnémitottuk már az egész országot !

Mégis remeg térded, mégse tudsz pihenni,
Mondd, Nagyur, mit kéne javadra még tenni?«

Felel neki Horthy : »Ebből a nagy csendből
Mindig jobban hallom, szelecske ha lendül.

Szelecske ha lendül, faágot ha rázza,
S faága jövendóm halkan magyarázza.

Sok a csend, nagyon szól, nem tudok aludni,
És amig fák vannak, nem is fogok tudni.

Ki kell, hogy irtassék ország minden fája,
Mert amig csak EGY van : engem kötnek rája.*

Szelecskék az ágon levelet ringatnak . . .
Palota kertjében nagy fák bólingatnak.

KÖRMAGYAR

Kötélbe dugom nyakamat,
Hogy felakasszam magamat,
Engem szanáltak.

Én méregporciót veszek,
És roppant szép halott leszek,
Engem szanáltak.

Én a Dunára kimegyek,
Hogy egy végső fürdőt vegyek,
Engem szanáltak.

Holnap lesz az a drága nap,
Hogy kiírtom családomat,
Engem szanáltak.

Bankárok, és grófok, agyó,
Tiétek mult, jelen, jövő,
Minket szanáltak.

Mi dolgozók voltunk csupán
S verejtékeztünk itt bután,
Minket szanáltak.

Bethlen, Horthy s más disztetük,
Magyarság sirkövén betük,
Minket szanáltak.

Ördög kobakján üstökök,
Urak, vitézek, püspökök,
Munkás-zabálók :
Hurráh, szanálók !

TENÉKED IROM

Virágos fák rázzák a dalt a számra,
Csitító és vadító éneket ;
adom, mert kaptam, egyszerű a számla,
ők adták nékem, én adom Neked.

Virágos fák boldoggá tesznek engem,
s én Néked szórom boldogságomat.
S ez még-több boldogságot gyűjt szívemben,
s a hangjaim még-szebben zsonganak.

Virágos fák énrajtam át Tiédek,
s a boldogságuk Rajtad át enyém,
Öleld magadhoz bőkezű cseléded.
tavasz van, nótafáddá lettem én.

Virágos fák tündérszagot lehelnek,
vágtyól a lelkem dúsan duzzadó . . .
Nem nőnek irom ezt a szép szerelmet,
Tenéked irom, Redves Izzadó.

A KIRAKAT

Van minden. Kirakat mögött.
Odadugták az ördögök.
Orrod az üvegre tapad :
még nézned sem soká szabad.

Csak vékony héjj a kirakat,
de zárja iszonyu lakat.

Elzárja fent, elzárja lent,
ugy hívják : társadalmi rend.

A kirakat magában áll,
de onnan száz meg száz fonál
viz messzüvé, látatlanul,
csengőket huz, ki odanyul.

Ha odanyulsz, riadva cseng
az egész társadalmi rend :
a gyár, az üzlet és a bank,
gépfegyver, puska ágyu, tank.

Hogy az csak egy falat kenyér?
hogy az három fillért sem ér?
hogy éhen döglesz nélküle?
E rendnek arra nincs füle.

Csak szeme van. Őzésre csak.
Csak karja van, mely rád lecsap.
Van ellened ércstenyere,
De nincs számodra kenyere.

Minden van. Kirakat mögött.
Meg kell ölnöd az ördögöt.
A száz fonál mind elszakad,
és kinyillik a kirakat.

NYÁRVÉGI CEEND

Hüs alkony óra ...
Himbál a csolnak ...
Füzek hajolnak
A szürke tóra ...
Ősz lesz ma-holnap ...

Kis szél, garázda,
A végtelenbül
A vizre lendül ...

Vizen barázda . . .
S hang kél a csendbül :

»Pihensz-e, kürtszó?
Ittvolna véged?
Hát már nem éget
A visszagyürt szó
Parázsa téged?

Idillre van már
Időd és tested?
Itt várva veszted
Rosszabb vagy annál,
Kí nem is kezdett!«

Hüs alkony óra . . .
Himbál a csolnak . . .
Napok loholnak
Évfordulóra . . .
Öt év ma-holnap . . .

A szívem gyengül,
Már órák hosszát
Egyre kinez csak,
Ki-ver a rendbül,
S nap mint nap rosszabb.

Fekete kávé
Lükteti élni,
S vérét cserélni.
Hogy még soká-é?
Nincs mód remélni.

De mindegy! . . . Ujra
Kíállok híven,
És agresszíven
A kürtöt fujva
Szakad meg szívem.

PILLANTÁS ELŐRE

Dalolj, dalolj ! mindegy ki hallja szód :
Jelen kortárs-e vagy később utód?

Erőt, hitet zengő versekbe véss ;
Mindegy a hallgatód sok vagy kevés.

Dalold a nótád és meséd meséld,
S hogy meddig tart az életed, ne kérdd.

Ha elmondtad a Szót, mit szólni kell,
A nevedet már nem temetik el.

S ha eltűnik neved : a szavad él,
S amig lesz lázadó, visszhangja kél.

Visszhangja kél, hevit uj sziveket,
S uj harcra híva-hív uj hiveket.

S az uj világ, azzal, hogy létrejött,
Zászlót hajt elmúlt emléked előtt.

S az uj embert, ki céljához jutott,
Te is szülted, bár rólad nem tudott.

Nincs elveszett dal, nincs elhullt ige,
Költő, dalolj, jövők mezőibe.

Költő dalold a forradalmi dalt,
Veszett csaták napján a diadalt.

Dalolj, dalolj, mindegy, ki hallja szód :
Idők méhén fogan már hallgatód.

Dalolj, számodra nincs más feladat :
Dalold holnappá mai magadat !

BUCSU-FÉLE

Sokak közül voltam egy,
sok kicsi dal sokra megy.

Mentem merre vitt a fény,
igy lett szavam : hit, remény.

Hit, remény és gyűlölet,
riadó, alvók felett.

Körüljártam a határt,
költöttem a proletárt.

Pusztítottam meglevőt,
építettem szebb jövőt.

Ó, de nincs erő örök,
most már, érzem, vénülök.

Vénülök és elhalok,
halkabbak már a dalok.

De helyes volt az utam :
fölfelé menő utam.

Azt tettem, mit tenni kell,
mit vettem már kikel.

Van virág és van kalász,
mit már fagy nem zuzmaráz.

Van, hol úr a dolgozó,
s emberibb, mint volt a szó.

Végső ágyam, ha vetem :
Nem bántam meg életem.

Bennem most is nagy hit ég:
győzni fog, kit buzdíték.

Ez az ige nem hamis,
messze hallik halkan is.

Holnap ajkam néma tán,
győztes, gondolj néha rám.

KOMMUNISTA

Piros kokárda, égő napgolyó,
Hurrá! a kalapom mellé tűzöm.
Nem gát, se hetyke hegy, se rest folyó,
Gyerünk! gyerünk át jégen és tűzön!

Göröngyös ösvény, mégis messzi ut,
Jobbról és balról rothad a világ,
Megmentheti magát, ki menni tud,
S holt földből kelni láthat uj csirát.

Van börtön is. Van. Van bitófa is.
Utunk mentén van; hozzá tartozik.
De börtön pállott levegője friss,
s jövő erdő bitókból sarjazik.

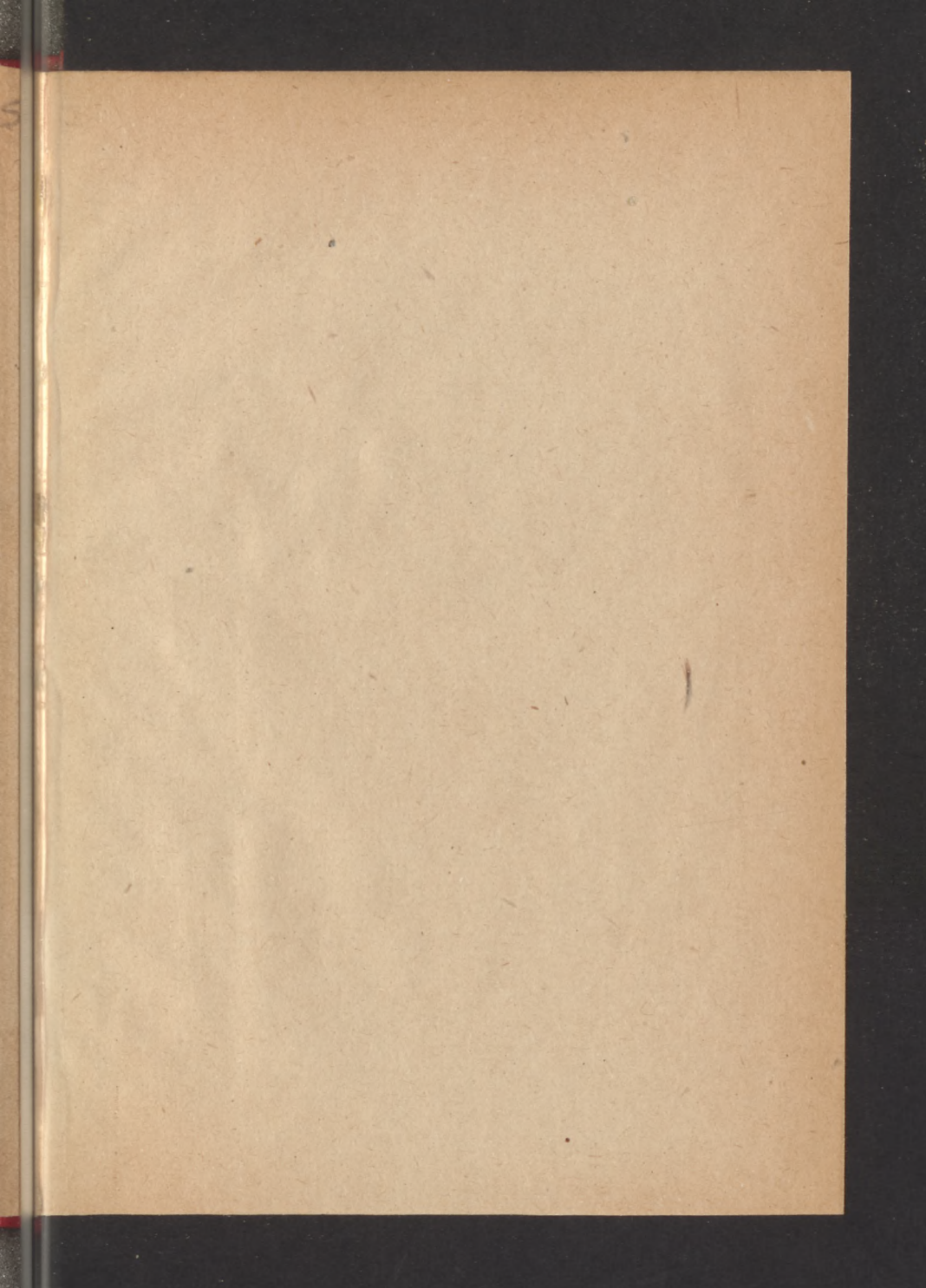
Hány év vár még rám? Nem sok. Az se baj.
Ami daróc volt, most mind lágy selyem.
Ma fiatalabb vagyok, mint tavaly,
S gyerekként hordom őszülő fejem.

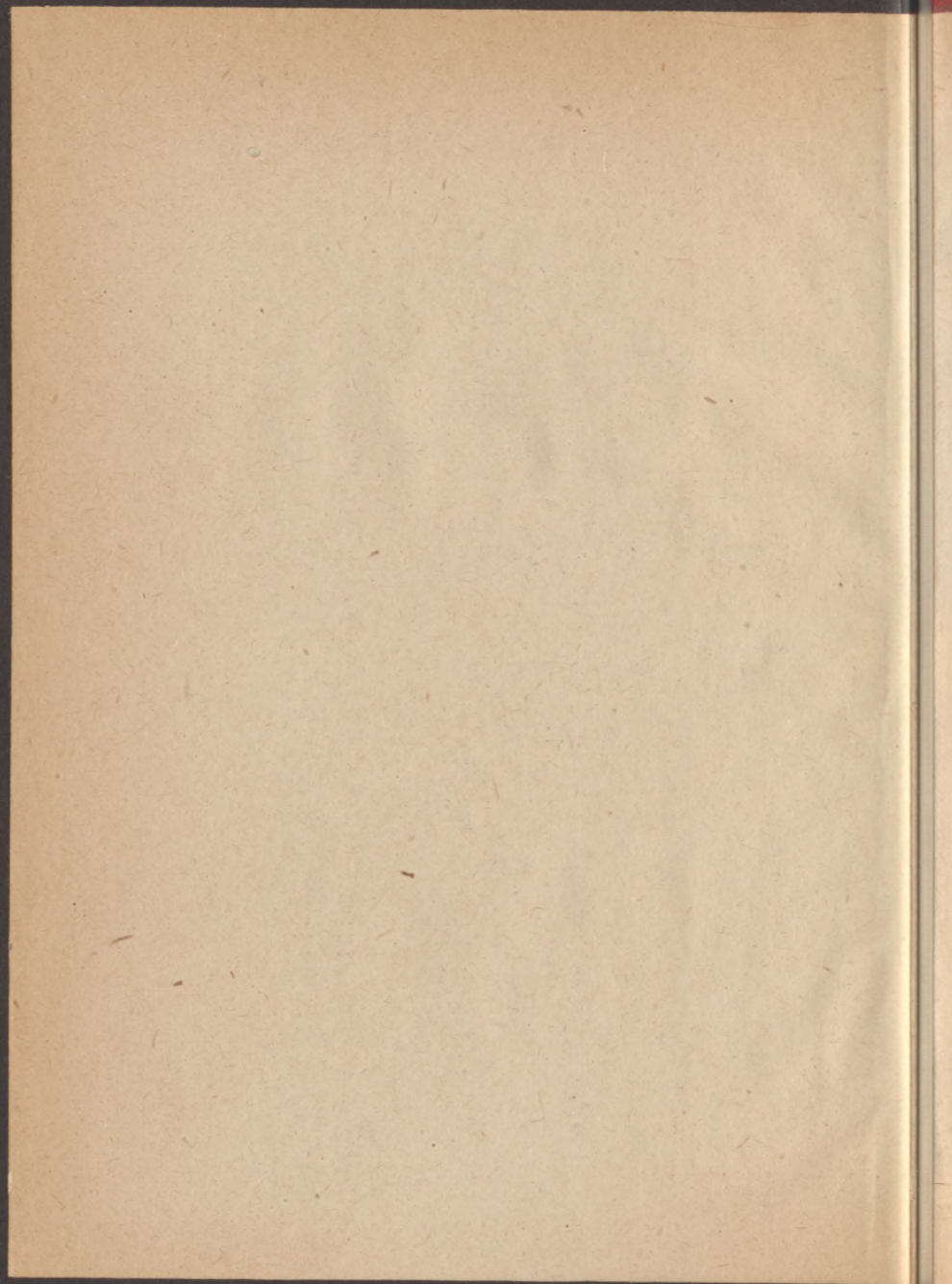
T A R T A L O M

	Oldal		Oldal
UTAT KERESVE — 1904—15		Üresen	45
Tűkör előtt	5	Alvó magamról	46
Nyár a ligetben	6	Útravalóm	47
Gályarabok	7	Nő	47
Kürtszó az éjben	8	Nyári éj	48
Bányászfalu	9	Hány	49
Középosztály	10	Idő	49
Hajnali kód	11	Sikoltás	51
Alszik a nap	12	Solus eris	51
Felvonásköz	13	A boldogok	52
Ravatal	14	Ősz	53
Ének	14	Bezárva	54
Népdal	16	Az éjszakában	54
Altató	18	Kámeába	55
Csatafő	19	Feloldás	55
Galicía	19	Egység	56
ELTÉVELYEDVE — 1916—17		ÚJ INDULÁS — 1917—19	
Ajánlás	21	Tűz mellett	57
Általában	21	Csak néha	58
33	22	Litánia	59
Impresszió	23	Vigyázat!	62
Sóhajtás	23	Megnyugvás	62
Siket szonett	24	Ballagó	63
Dal	24	Bus óra partján	64
Jó nap	25	Harangjáték	65
Rossz nap	26	Vágy	66
Hullámvonal	26	Emlékezés egy francia szo-	
Hídaeska	27	nettre	66
Reználtán	27	Altató	67
Tengődés	28	Szerenád magamnak	68
Omnia venalia	28	Kereszt	69
Fantázia	29	Dante a gölyához	70
Téli táj	29	Ébredés	71
Ész	30	1919, VIII. 2	72
Történet	30	1919, VIII. 5	72
Alkony	31	Börtöndalok	73
Este	31		
Hasonlat	32	*AZ ÉN HAZÁM* — Bécs, 1920	
Dal	33	Ajánlás	77
Temető	33	Kályha mellett	78
Álom	34	Dal a vérről	79
Dudaszó lelkemnek nagyon		Déli korzó	81
szomorú napon	34	Most így	82
Távolság	35	Dal	83
Tétován	36	Ki sir?	84
Halhatatlanság	36	Dal felnőtt gyerekeknek ..	86
Félelem	37	Néha	87
Szegényen	37	Az ember most	89
Ember	38	Pauza	90
El!	39	Szonett	91
Labdajáték	40	Tavaszi szél	92
Tátrai est	41	Privát-dal	94
Bukás	42	Eső	94
Szimplán	42	Nyugalom	96
Parfóm	43	Panasz	97
Találkozás	43	Hinta	99
Mustra	44	A kapuban	101
Kép	44	Bucsuféle	105

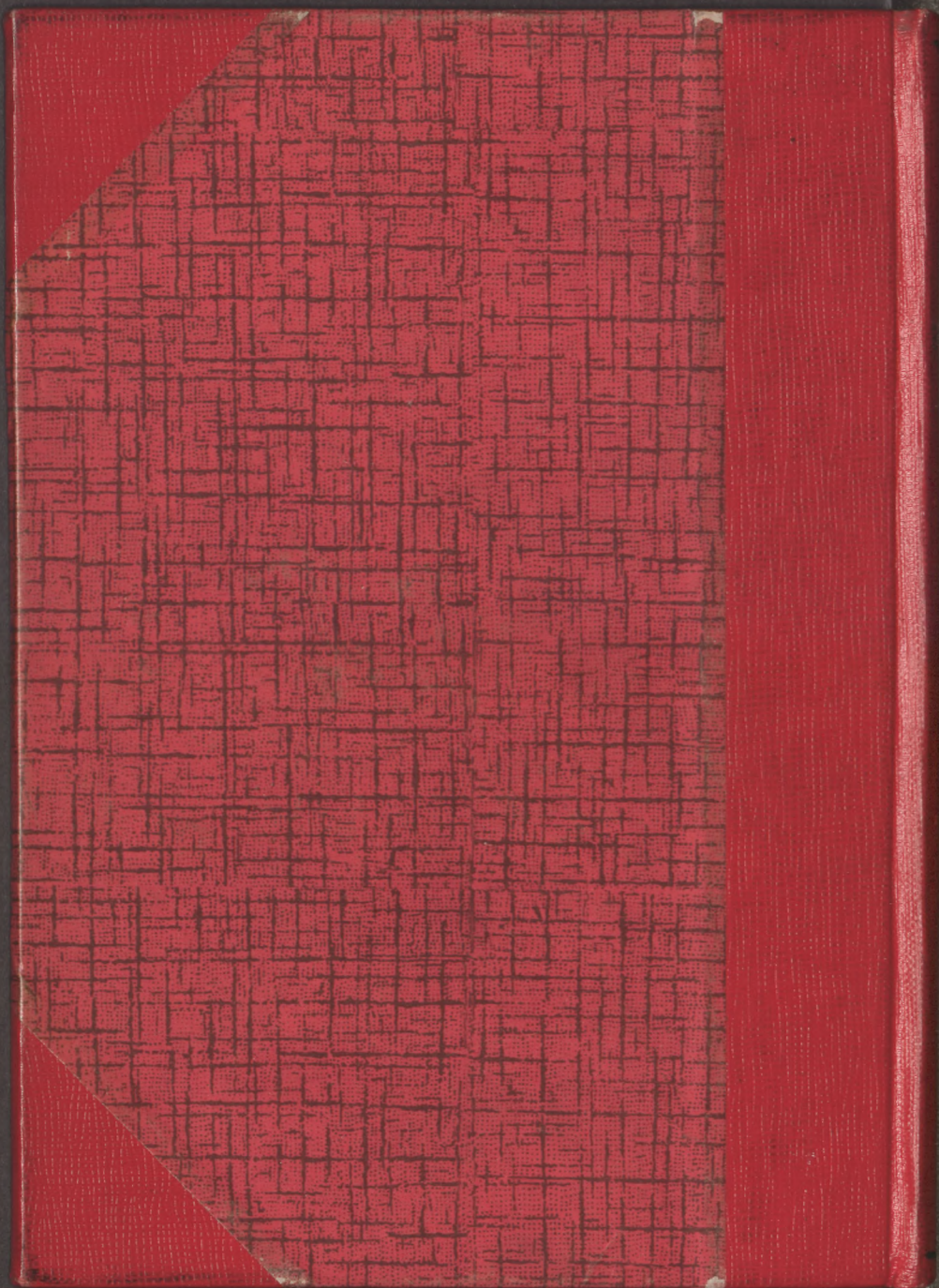
	Oldal		Oldal
Rideg sorok	107	A Szaharán	182
Az én hazám	108	Ének a tavaszról.....	183
Megőlt tavasz	110	Miért?	183
Über allen Gipfeln	111	Karácsonyi ének.....	185
Orgovány	113	Soha	187
Tiszt urak	115	Együgyü tavaszi nóta ..	187
Vissza	117	Május, 1923	188
A kalapács	120	Évfordulón	189
Proletárnak, rossz napokra	121	A proletárhoz	192
Mégis	123	Még nem	195
Újsághír	124	Tanács	196
Száműzetés	125	Lejtő uton	197
Nyaram	125	Uraváló	197
Utam	126	Fohászzkodás erőért.....	198
Eplőg	126		
„VILÁGOMLÁS” — Bécs, 1922		A TÖBBI ÉV — 1924—39	
Gyűrű	127	Biztató	200
Emigránsok	127	Újévi vers	200
Tátrai emlék	129	Muri végén	201
Régi buta nóta	132	Nem ez az, nem ez az!..	202
Látomás	133	Megverték egy asszonyt...	203
Halkabban	135	Induló, jobb felé.....	204
Esik a hó	137	Káosz	207
Megalkuvás	139	Lovasrendőr	208
Egy-két stanza	140	Páncélaútó	210
Induló magamnak	141	Rokkantak kórusa	211
Egy szál virág a hegytető-	142	Koldus-péntek	212
ról	142	Újvére irtam	215
Meddig?	143	Ne félj, gyenge, ne félj!..	220
Proletárka	144	Büszke dal	221
A közböshöz	147	Palota-ólak előtt	222
Vároterem	148	Párizs, 1925	222
Tél	149	Duruzsolás alvó mellett ..	223
A temetés	149	Vereség után	223
Intermezzo	150	A holnapért	225
Spartakusz	151	Jutalom	225
Máskép	152	Dal a munkanélküli szá-	226
Vihar előtt	154	mára	226
A csend ellen	155	Hajcsár-ének	228
Utjelző köre	156	Bucsuztató	230
Emléksorok	157	Félcsapott sapka mellől	231
		Kórház és bank	231
		Fekete ünnep	233
		Évfordulón	236
		Forró napok	239
		Sokat kell szenvedned	240
		tavaszdór	240
		Nem, Nem! Így ez nem	241
		marad!	241
		Most már igent kell hallani	242
		Csendes beszélgetés az elv-	243
		tárral	243
		Te és én	244
		Őszi vers	246
		Magyar mezőn	246
		Ódívatu ballada	247
		Körmagyar	248
		Tenéked from	249
		A kirakat	249
		Nyárvégi csend	250
		Pillantás előre	252
		Bucsu-féle	253
		Kommunista	254
MERT SZÉGYEN ÉLNI S NEM			
KLÁLTANI — Bécs, 1923			
Ajánlás	158		
Cslpkerőzsa	159		
Tavaszi dal	160		
Toborzó	161		
Parancsolat	163		
Éj	164		
Év eleje	164		
Bécs, 1922	166		
Tehetetlenség	167		
A rokkadás	167		
Negyven fel	169		
Az újjáéptés dala	171		
A végén	173		
Erzed-e?	174		
Ősz	175		
En és a másik	176		
A polgár	176		
Szonett	177		
A lázadás verse	178		

1960 MAR

158.934

GÁBOR ANDOR
VERSEI
